

รายงานผลการดำเนินงาน กลุ่มวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2567

คำนำ

ในปีงบประมาณ 2567 กลุ่มวิชาการได้ดำเนินงานในการกิจและหน้าที่รับผิดชอบ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาพืช ระบบการปลูกพืช และทดสอบเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช รวมทั้งแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ และปฏิบัติงานอื่นๆ กับหน่วยงานภายในและภายนอก ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบไปด้วย การพัฒนาศักยภาพงานวิชาการเกษตร การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร งานวิจัยจากงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประเภท Functional-based Research Fund จำนวน 8 โครงการ 11 การทดลอง งานวิจัยจากเงินรายได้การดำเนินงาน วิจัยด้านการเกษตร กรมวิชาการเกษตร จำนวน 1 โครงการ และงานวิจัยจากงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 1 โครงการ

ซึ่งการปฏิบัติงานต่างๆ ข้าราชการและพนักงานราชการของกลุ่มวิชาการได้ร่วมมือกันดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่นทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

รายงานผลการดำเนินงานฉบับนี้ เป็นรายงานที่รวบรวมผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2567 ของกลุ่มวิชาการ สวพ.5 ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาววาริรัตน์ สมประทุม)

ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

อัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการ และพนักงานจ้างเหมา

ข้าราชการ :

นางสาววาริรัตน์ สมประทุม	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ
นางสาววัชรรา สุวรรณอาศน์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายอุกฤษ ดวงแก้ว	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายวรกรณ์ เรือนแก้ว	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นายวรปัญญา สอนสุข	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

พนักงานราชการ :

นางญาณิศา ทรัพย์พ่วง	นักวิชาการเกษตร
นางสาวสุนิศา ฐฤกิจ	นักวิชาการเกษตร
นางเอี่ยมพร อุ่นแก้ว	นักวิชาการเกษตร
นางวิชยา เรืองกิตติบริบูร	นักวิชาการเกษตร
นายพัฐพงศ์ มาเกตุ	นักวิชาการเกษตร
นางศิริลักษณ์ วิวรรณธนาบุตร	นักวิชาการเกษตร
นายฐาปนพงษ์ ต้นแทน	นักวิชาการเกษตร
นางสาวจิรนนท์ ประสมเพชรหิรัญ	นักวิชาการเกษตร
นางสาวแสงดาว อยู่เย็น	นักวิชาการเกษตร
นายชูชาติ ศิริพินิต	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวมุกดา ชูชี	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวอาภัสรา สังข์ธูป	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวมณฑิรา รัชช์โพธิ์	พนักงานประจำสำนักงาน
นางสาวดลฤดี ผิวเนร	พนักงานประจำสำนักงาน
นางสาวชลธิชา วงษ์ด้วง	พนักงานประจำสำนักงาน

พนักงานจ้างเหมา :

นางโปรย วิญญกุล
นายเกียรติศักดิ์ พรุกราช
นายเอกสิทธิ์ จันทร์อาจ
นายอิทธิพล มุลมี่

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน
ผลิต: บริหารจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรม
ด้านการเกษตร

แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กิจกรรม 2 : การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ

พืชสมุนไพรและผักพื้นบ้าน

ผู้รับผิดชอบหลัก
ผู้ร่วมงาน

อุกกฤษ ดวงแก้ว
จิรนนท์ ประสมเพชรหิรัญ

รายงานความก้าวหน้า

ดำเนินการดูแลรักษาแปลงต้นแบบพืชสมุนไพรจำนวน 14 ชนิด ได้แก่ มะขามป้อม เพชรสังฆาต กระชายดำ ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ไพล อัญชัน รางจืด ตะไคร้หอม สังกะสีตรีชวา ป่าช้าหมอง กระดุกไก่อดำ หญ้ารีแพร์ และ อบเชย ผักพื้นบ้าน มีจำนวน 7 ชนิด ได้แก่ มะนาววงบ่อซีเมนต์ ฝรั่ง ชะอม ต้นแค กะเพรา ผักเชียงดา เตยหอม มีผู้ที่สนใจเรียนรู้รวม 10 ราย

แผนงานยุทธศาสตร์การเสริมสร้างพลังทางสังคม
โครงการส่งเสริมการดำเนินงาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนงานยุทธศาสตร์การเสริมสร้างพลังทางสังคม

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินสำหรับทำนา บ้านเด่นใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยนาท

ผู้รับผิดชอบหลัก

วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน

เอี่ยมพร อุ่นแก้ว ฐาปนพงษ์ ต้นแทน

รายงานความก้าวหน้า

ด้วย พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดิน ซึ่งน้อมเกล้าฯ ถวายโดยนางพรรณิ ธรรมวิจิตรเดช มีเนื้อที่ 30 ไร่ 72 ตารางวา ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลเด่นใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยนาท ให้มูลนิธิชัยพัฒนาทำเป็นแปลงสาธิตการปรับปรุงบำรุงดินสำหรับทำนา ให้ได้ผลผลิตสูง เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียงเข้ามาศึกษาดูงาน และนำไปประยุกต์กับการประกอบอาชีพของตนเองต่อไป วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินสำหรับทำนาให้ได้ ผลผลิตสูง โดยนำเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร มาปรับใช้ในโครงการให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นแหล่งศึกษา ดูงาน สาธิต และอบรมด้านการเกษตร

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. แปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (การปลูกพืชไร่หลังนา)

- วันที่ 5 มกราคม 2567 ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 3 จำนวน 25 กิโลกรัม พร้อมทั้งโรยปุ๋ยเพื่อปลูกในพื้นที่โครงการ จำนวน 5 ไร่ สามารถเก็บผลผลิตได้ 345 กิโลกรัม
- วันที่ 12 กรกฎาคม 2567 สนับสนุนยอดพันธุ์มันเทศพันธุ์ กวก. พิจิตร 3 จำนวน 500 ยอด ปลูกในพื้นที่ของโครงการเพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่โครงการ

2. แปลงเกษตรกรขยายผล

- วันที่ 5 มกราคม 2567 ได้คัดเลือกเกษตรกรขยายผลการปลูกถั่วเขียวหลังนา จำนวน 5 ราย พร้อมทั้งสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท 3 และโรยปุ๋ยให้แก่เกษตรกร รายละ 1 ไร่ ซึ่งปัจจุบันได้เก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

1. น.ส.สมหมาย น้ำทิพย์ 27 ม.6 ต.เด่นใหญ่ อ.กันทรวิชัย จ.ชัยนาท พิกัดแปลง X 601851 Y 1662235

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. ปลูกข้าว	2,350	730	6,935	1. ปลูกข้าว	2,350	730	6,935
				2. การปลูกถั่วเขียว	1,225	90	2,250

2. นางสมจิตร เอียงปาน 231 ม.1 ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท พิกัดแปลง X 6011836 Y 1662215

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. ปลุกข้าว	2,550	750	7,125	1. ปลุกข้าว	2,550	750	7,125
				2. การปลูกถั่วเขียว	1,405	100	2,500

3. นายสันติ เณรน้อย 159 ม.6 ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท พิกัดแปลง X 601837 Y 1662193

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. ปลุกข้าว	2,950	790	7,550	1. ปลุกข้าว	2,950	790	7,550
				2. การปลูกถั่วเขียว	1,155	95	2375

4. น.ส.สมควร น้ำทิพย์ 10 ม.6 ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท พิกัดแปลง X 601815 Y 1662210

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1.ปลุกข้าว	3,300	740	7,030	1. ปลุกข้าว	3,300	740	7,030
				2. การปลูกถั่วเขียว	1,105	85	2,125

5. นางวัน น้ำทิพย์ 56 ม.1 ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท พิกัดแปลง X 601815 Y 1662210

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. ปลุกข้าว	3,150	800	7,600	1. ปลุกข้าว	3,150	800	7,600
				2. การปลูกถั่วเขียว	1,605	110	2,750

3. การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

- ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งร่วมวางแผนการผลิตพืชไร่หลังนา

4. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- แปลงต้นแบบการปลูกพืชไร่หลังนาเพื่อสร้างรายได้ให้แก่โครงการ
- แปลงเกษตรกรขยายผลการใช้แผนแดงเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

ภาพที่ 1 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชยันนาท 3 และยอดพันธุ์มันเทศพันธุ์ กววก. พิจิตร 3

ภาพที่ 2 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชยันนาท 3 และโรโซเปียมให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกถั่วเขียวหลังนา

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง

ผู้รับผิดชอบหลัก

วัชร สวรรณ์อาศน์

ผู้ร่วมงาน

เอี่ยมพร อุ่นแก้ว ฐานพนพงษ์ ต้นแทน

รายงานความก้าวหน้า

สืบเนื่องจากการที่จังหวัดอ่างทองถูกน้ำท่วมเกือบทั้งจังหวัด ทำให้ประชาชนเกิดความยากลำบาก บ้านที่อยู่อาศัยถูกน้ำท่วมทำให้ต้องขึ้นมาอาศัยอยู่บนถนนชั่วคราว พื้นที่ทำมาหากินเสียหาย ไม่มีงานทำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ทรงห่วงใย ประชาชนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานกระแสรับสั่งให้ สมุหราชองครักษ์ (พลเอกนฤพล บุญทับ) และรองเลขาธิการในพระองค์ (นายสหัส บุญญาวิวัฒน์) และคณะ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการต่างๆ ดำเนินการจัดหาพื้นที่ทำฟาร์มตัวอย่างให้เกษตรกรได้พักอาศัยขณะน้ำท่วม มีอาหาร รายได้และเป็นจุดเรียนรู้ขึ้นที่หมู่ 1 ตำบลบ้านอิฐ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ 36 ไร่ เมื่องานเสร็จ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จังหวัดอ่างทอง ตำบลบ้านอิฐ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 28 ธันวาคม 2549 ทรงพอพระทัยมาก แต่มีพระราชดำริว่าพื้นที่เล็กไป อยากให้ดำเนินการในพื้นที่มากกว่านี้เพื่อให้เป็นตัวอย่างของฟาร์มตัวอย่างใน ภาคกลาง ดังนั้นจังหวัดอ่างทอง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าหน้าที่ร่วมกับสมุหราชองครักษ์ (พลเอกนฤพล บุญทับ) รองเลขาธิการในพระองค์ (นายสหัส บุญญาวิวัฒน์) และคณะ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 กรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี หน่วยงานในจังหวัดอ่างทอง ประชุมดำเนินการจัดหาพื้นที่ และดำเนินการตามพระราชประสงค์ ในวันที่ 5 มกราคม 2550 ที่ศาลากลางจังหวัดอ่างทอง พร้อมทั้งเข้าชี้แจง วัตถุประสงค์ แก่หน่วยงานในท้องถิ่นและเกษตรกรในพื้นที่ คัดเลือกพื้นที่ราชพัสดุที่หมู่ 3 ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ประมาณ 1,053 ไร่เศษ เป็นพื้นที่ดำเนินการตามพระราชประสงค์ 1) จะตอบ แทนลูกหลานของวีรชนบ้านบางระจัน ได้แก่ นายแท่น นายเมือง นายอิน และนายโชติ ซึ่งเป็นวีรชนจาก อำเภอสว่างหาแห่งนี้ ที่ได้พลีชีพรักษาบ้านเมืองของเราไว้ให้ลูกหลานชาวไทยในปัจจุบัน 2) ทำฟาร์มตัวอย่าง ให้เกิดผลผลิตและสร้างงานในลักษณะเกษตรอินทรีย์ในด้านการเกษตร ปศุสัตว์ และประมง ให้เป็นจุดเรียนรู้ 3) เป็นแหล่งผลิตอาหาร (Food bank) ที่ปลอดภัยจากสารพิษในการเลี้ยงประชากร และ 4) ฟาร์มตัวอย่างสามารถ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทำให้ชาวบ้านมีรายได้ โดยการดำเนินการต้องไม่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ คือ 1) เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่มีงานทำ 2) เพื่อให้เป็นจุดเรียนรู้ด้านการเกษตร 3) เพื่อให้เป็นแหล่งผลิตอาหาร (Food Bank) ที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง 4) เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร) เพื่อเป็นแปลงต้นแบบไม้ผลแบบผสมผสาน ที่ปลอดภัยจากสารพิษ และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร) หมู่ 3 ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ปลูกไม้ผลประมาณ 14 ไร่

1. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

- ฐานเรียนรู้การใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ແຮ່ແດງ) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชลงพื้นที่ติดตามงาน ในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ พร้อมประสานงานกับผู้จัดการโครงการฯ เรื่องการปรับปรุงฐานเรียนรู้ การผลิตແຮ່ແດງ ที่ชำรุด

- ได้ดำเนินการปรับปรุงฐานเรียนรู้การผลิตແຮ່ແດງ โดยเปลี่ยนโครงหลังคาโรงเรือนແຮ່ແດງ เปลี่ยนผ้าปูพื้น บ่อແຮ່ແດງ และจัดทำป้ายฐานเรียนรู้ใหม่

- การใช้ประโยชน์แผนดินในพื้นที่ของโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ ดังนี้ 1) เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน 2) เพื่อใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์สำหรับพืชผักและผลไม้ 3) เพื่อใช้เป็นส่วนผสมในวัสดุเพาะกล้า 4) เพื่อใช้เป็นแหล่งโปรตีนสำหรับเลี้ยงสัตว์

2. กิจกรรมการขยายผลใช้ปุ๋ยชีวภาพ (แผนแดง) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช จำนวน 5 ราย

- ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช โดยการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (แผนแดง) ช่วยลดต้นทุนการผลิตพืช ช่วยให้ธาตุอาหารเป็นประโยชน์กับพืชใช้ปรับปรุงบำรุงดินเป็นประโยชน์ต่อการผลิตพืชอินทรีย์ และได้คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมจัดทำแปลงต้นแบบการขยายผลใช้ปุ๋ยชีวภาพ (แผนแดง) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช 5 ราย ดังนี้

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พิกัดแปลง	
		x	y
1. นายสายันต์ พุ่มกล้า	34 ม.3 ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	633307	1633811
2. นายมานพ ชื่นกลิ่น	20/1 ม.3 ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	632941	1632981
3. นางรวิวรรณ ปล้องพุกษา	18/3 ม.3 ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	633093	1633663
4. นางมาลัย นิลปั้น	252 ม.3 ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	633245	1633477
5. นางสุมาลี ช่างบรรจง	257 ม.3 ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง	633275	1633810

- ปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือประสิทธิภาพการผลิตพืชลดลง ผลผลิตต่ำ และต้นทุนการผลิตสูงจากค่าปุ๋ยเคมี มีการปลูกพืชต่อเนื่องเป็นเวลานานทำให้ดินเสื่อมโทรม นอกจากนั้นการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างต่อเนื่องหรือใช้มากเกินไป ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินเสีย ปริมาณอินทรีย์วัตถุและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดินลดลง และต้นทุนค่าอาหารเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น

- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จึงได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้แผนแดงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชพร้อมส่งมอบปัจจัยที่ใช้เลี้ยงแผนแดงให้ทางโครงการฯ พร้อมทั้งสาธิตวิธีการเพาะเลี้ยงแผนแดงในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) เตรียมบ่อเจาะรูสูงจากกันบ่อ 10 เซนติเมตร เพื่อควบคุมระดับน้ำ

2) ใส่ดินเทากับระดับด้านล่างของรู เติมน้ำ 1 กิโลกรัม

3) เติมน้ำให้สูงจากระดับดินประมาณ 10 เซนติเมตร

4) ใส่แม่พันธุ์แผนแดง 50 กรัม ลงในสระผ้าใบขนาด 1.5 ตารางเมตร ที่เตรียมไว้ แล้วใช้มือกระจายให้ทั่วบ่อ จากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ แผนแดงเจริญเติบโตเต็มบ่อ จึงนำแผนแดงที่ได้จากบ่อแม่พันธุ์ย้ายลงในบ่อขนาดใหญ่หรือกระชังเพื่อเพิ่มปริมาณต่อไป ซึ่งสามารถผลิตขยายแม่พันธุ์แผนแดงได้ประมาณ 1,800 กรัม/เดือน

- การติดตามให้คำแนะนำวิธีการเลี้ยงขยายพันธุ์แผนแดง และการนำไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรทั้ง 5 ราย ดังนี้

1. นายสายันต์ พุ่มกล้า การใช้ประโยชน์ โดยนำแห่นแดงผสมอาหาร

เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างวิธีการดำเนินการของเกษตรกรและเทคโนโลยีของกรมฯ

วิธีการเดิมของเกษตรกร	วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร
1. การใช้อาหารปลาสำเร็จรูป 30 กก./เดือน	1. การผลิตแห่นแดง : แห่นแดงสามารถนำไปเป็นอาหารสัตว์ได้โดยให้สัตว์กินแบบสด ควบคุมไปกับอาหารสำเร็จรูป ซึ่งลดค่าใช้จ่ายอาหารปลาเหลือ 24 กก./เดือน คิดเป็นต้นทุนที่ลดลง 20 เปอร์เซ็นต์

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต (ใช้เป็นอาหารปลา)

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/เดือน)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/เดือน)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. การใช้อาหารปลาสำเร็จรูป	900	นำปลามาบริโภคในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย		1. ใช้แห่นแดงร่วมกับอาหารปลาสำเร็จรูป	720	บริโภคในครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายได้ 180 บาท/เดือน	

2. นายมานพ ชื่นกลื่น การใช้ประโยชน์ โดยนำแห่นแดงไปใช้ในแปลงผลิตผักกินใบ

เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างวิธีการดำเนินการของเกษตรกรและเทคโนโลยีของกรมฯ

วิธีการเดิมของเกษตรกร	วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร
1. การใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 15 กก./ 2 งาน	1. ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 อัตรา 10 กก./ 2 งาน คิดเป็นต้นทุนที่ลดลง 20 เปอร์เซ็นต์
2. ปุ๋ยคอก 75 กก./ 2 งาน	2. การผลิตปุ๋ยชีวภาพแห่นแดงเป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดินโดยผสมดินปลูกในขั้นตอนการเตรียมดิน โดยใช้ปุ๋ยคอก 60 กก./ 2 งาน คิดเป็นต้นทุนที่ลดลง 20 เปอร์เซ็นต์

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต (แปลงผลิตผักกินใบ)

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ครั้ง)	ผลผลิต (กก./ครั้ง)	รายได้ (บาท/ครั้ง)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ครั้ง)	ผลผลิต (กก./ครั้ง)	รายได้ (บาท/ครั้ง)
1. ปุ๋ยคอก	105	ใช้บริโภคในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย		1. ใช้ปุ๋ยคอกร่วมกับแห่นแดง	84	ลดต้นทุนการผลิตผักได้ 101 บาท/ครั้ง	
2. การใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0	240			2. ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0	160		

3. นางรวิวรรณ ปล้องพุกษา การใช้ประโยชน์ โดยนำแห่นแดงไปใช้เป็นวัสดุปลูกกล้าผักแปลงผลิตกล้าผัก

เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างวิธีการดำเนินการของเกษตรกรและเทคโนโลยีของกรมฯ

วิธีการเดิมของเกษตรกร	วิธีการโดยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร
1. ใช้พีทมอสเป็นวัสดุเพาะกล้า	1. การผลิตปุ๋ยชีวภาพแห่นแดง : ใช้เป็นวัสดุเพาะกล้าผัก และเป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดิน ต้นทุนลดลง 20 เปอร์เซ็นต์
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7	

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต (แปลงผลิตกล้าผัก)

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ครั้ง)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ครั้ง)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. การใช้พีทมอสเป็นวัสดุเพาะกล้า	95	ใช้บริเวณในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย		1. ใช้แห่นแดงผสมดินเพาะกล้าผัก	76	ลดต้นทุนการผลิตผักได้ 50 บาท/ครั้ง	
2. ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7	62			2. ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7	31		

4. นางมาลัย นิลปั้น การใช้ประโยชน์โดยนำแห่นแดงไปใช้บำรุงดินในแปลงไม้ผล

เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างวิธีการดำเนินการของเกษตรกรและเทคโนโลยีของกรมฯ

วิธีการเดิมของเกษตรกร	วิธีการโดยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร
1. การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 25-7-7 สูตร 8-24-24 สูตร 15-15-15	1. การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 25-7-7 สูตร 8-24-24 สูตร 15-15-15 คิดเป็นต้นทุนที่ลดลง 20 เปอร์เซ็นต์
2. ปุ๋ยคอก	2. การผลิตปุ๋ยชีวภาพแห่นแดง: ใช้เป็นปุ๋ยพืชสดบำรุงดินในแปลงมะม่วง/ฝรั่ง

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต (แปลงไม้ผล)

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. การใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 25-7-7 จำนวน 20 กก./2 งาน สูตร 8-24-24 จำนวน 20 กก./2 งาน สูตร 15-15-15 จำนวน 20 กก./2 งาน	620 300 380	ใช้บริเวณในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย		1. การใช้ปุ๋ยเคมีสูตร สูตร 25-7-7 จำนวน 20 กก./2 งาน สูตร 8-24-24 จำนวน 20 กก./2 งาน สูตร 15-15-15 จำนวน 20 กก./2 งาน	496 220 304	ลดต้นทุนการผลิตได้ 330 บาท/ครั้ง	
2. ปุ๋ยคอก	250			2. ใช้แห่นแดงเป็นปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยคอก	200		

5. นางสุมาลี ช่างบรรจง การใช้ประโยชน์ โดยนำแห่นแดงไปใช้ผสมอาหารเลี้ยงไก่ไข่
เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงระหว่างวิธีการดำเนินการของเกษตรกรและเทคโนโลยีของกรมฯ

วิธีการเดิมของเกษตรกร	วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร
1. การใช้อาหารไก่สำเร็จรูป 30 กก./เดือน	1. การผลิตแห่นแดง : แห่นแดงสามารถนำไปเป็นอาหารสัตว์ได้โดยให้สัตว์กินแบบสด ควบคุมไปกับอาหารเม็ด ซึ่งสามารถลดอาหารไก่เหลือ 24 กก./เดือน คิดเป็นต้นทุนที่ลดลง 20 เปอร์เซ็นต์

การเปรียบเทียบต้นทุน/ผลผลิต (ผสมอาหารเลี้ยงไก่ไข่)

วิธีการเดิมของเกษตรกร				วิธีการโดยใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร			
การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/เดือน)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	การปฏิบัติ	ต้นทุน (บาท/เดือน)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)
1. การใช้อาหารไก่สำเร็จรูป	540	นำไข่มาใช้บริโภคในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย		1. ใช้แห่นแดงร่วมกับอาหารไก่สำเร็จรูป	432	นำไข่มาใช้บริโภคในครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายได้ 108 บาท/เดือน	

3. การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

ประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งร่วมวางแผนการผลิต การใช้ประโยชน์จากแห่นแดง ติดตามผลการดำเนินงาน รวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการผลิตแห่นแดง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายในพื้นที่แปลงเกษตรกรที่ร่วมดำเนินงานขยายผลเทคโนโลยีและภายในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สิบวทอง

4. ผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สิบวทอง ต.สิบวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง มีฐานเรียนรู้การผลิตแห่นแดง สามารถผลิตเพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกร และผู้ที่สนใจเป็นแหล่งศึกษาดูงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการขยายผล เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ สามารถผลิตขยายแม่พันธุ์แห่นแดงเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองได้

ภาพที่ 1 ปรับปรุงฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ (แห่นแดง) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชในพื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริน ต.สิบวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 2 ให้คำแนะนำการผลิตและการใช้ประโยชน์ปุ๋ยชีวภาพ (ແໜແດງ) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช
ให้แก่เกษตรกรแปลงขยายผล ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 3 ติดตามผลการดำเนินงาน และการใช้ประโยชน์ปุ๋ยชีวภาพ (ແໜແດງ) ของเกษตรกรขยายผล
โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ต.สีบัวทอง อ.แสวงหา จ.อ่างทอง ปี 2567

**โครงการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืนในพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

ผู้รับผิดชอบหลัก

วาริรัตน์ สมประทุม

ผู้ร่วมงาน

ญาณิศา ทรัพย์พ่วง ศิริลักษณ์ วิวรรณธนาบุตร

รายงานความก้าวหน้า

สืบเนื่องมาจากที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและเปิดอาคารเรียนเด็กปฐมวัย โรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2560 และทรงทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชนในพื้นที่ จังหรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำเนินงาน “โครงการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืนในพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน พร้อมทั้งสร้างความมั่นคงทางอาชีพแก่ราษฎรในพื้นที่

ตำบลพระยาบันลือ เป็น 1 ใน 7 ตำบลของอำเภอลาดบัวหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอลาดบัวหลวง มีพื้นที่ทั้งหมด 14,753 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร โดยมีข้าวเป็นพืชหลัก มีการปลูกมากกว่าร้อยละ 90 รองลงมาคือพืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้นและพืชไร่ ตามลำดับ ปัจจุบันการประกอบอาชีพของเกษตรกรยังประสบกับปัญหา และยังมีสิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขในเรื่อง การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนและชุมชนเกษตรกร รวมถึงความรู้ ทางการเกษตร ที่เกษตรกรจะนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสนองพระราชดำริและเป็นการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้มีการเชิญหน่วยงานในพื้นที่ และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 เข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมของ โครงการแบบบูรณาการ และใช้ในการพัฒนาตำบลพระยาบันลือให้มีความยั่งยืนด้านสังคม ด้านรายได้ และการประกอบอาชีพ รวมถึงด้านความรู้ เพื่อจะได้มีแหล่งความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรม และเพื่อให้ประชาชน ในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในด้านความเป็นอยู่ในครัวเรือน รวมถึงด้านสุขอนามัย

1. แปลงเกษตรกรขยายผล

สพพ.5 มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากแผนแดงในการผลิตไม้ผล วิธีการผลิตขยายแผนแดง ให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 3 ราย ได้แก่

- 1) นางดวงรัตน์ มุขหิรัญพันธ์ 51 ม.4 ต.พระยาบันลือ อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
- 2) นายกันตพงษ์ เดชสุขสีห์ฉัตร 5/3 ม.4 ต.พระยาบันลือ อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
- 3) นายปราโมทย์ ศรีทอง 4/1 ม.4 ต.พระยาบันลือ อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา

โดยให้การสนับสนุนเกษตรกรแต่ละราย ดังนี้ 1) แม่พันธุ์แผนแดง 1 กิโลกรัม 2) วงบ่อซีเมนต์ เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เมตร จำนวน 2 วงบ่อ 3) กะละมังพลาสติกเส้นผ่านศูนย์กลาง 80 เซนติเมตร จำนวน 2 ใบ เพื่อผลิตขยายแผนแดง 4) ปุ๋ยคอกมูลวัว 40 กระสอบ

2. การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

ติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกรที่ร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรทั้ง 3 ราย สามารถผลิตขยายแห่นางด้งได้อย่างดี เกษตรกรซื้อวัสดุเพาะเลี้ยง เช่น กะละมังพลาสติก เพิ่มเติมจากที่ส่งมอบ เนื่องจากการผลิตแห่นางด้งในปริมาณมากเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ดังนี้ 1) นางดวงรัตน์ มุขหิรัญพันธ์ ผลิตแห่นางด้งได้อย่างดี นำไปเป็นอาหารปลาและนำไปใส่মনาว 2) นายกันตพงษ์ เดชสุขสิทธิ์ ผลิตแห่นางด้งได้อย่างดี ใช้เป็นอาหารปลา 3) นายปราโมทย์ ศรีทอง เลี้ยงขยายแห่นางด้งได้ โดยเกษตรกรได้เลี้ยงขยายแห่นางด้ง บริเวณร่องสวนสำหรับเป็นปุ๋ยพืชสดใส่บริเวณโคนต้นฝรั่ง

3. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. ด้านการศึกษาทดสอบ สาธิต และแหล่งเรียนรู้ เกษตรกรที่ได้รับการขยายผลทั้ง 3 ราย มีความรู้ในการใช้ประโยชน์แห่นางด้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ลดต้นทุนได้ประมาณร้อยละ 20 จากการใช้ปุ๋ยเคมี และใช้แห่นางด้งในแปลงผลิตพืชได้ รวมถึงการใช้แห่นางด้งทดแทนอาหารสัตว์ เช่น อาหารปลา ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 20

2. ด้านการถ่ายทอด/ขยายผล

ผลการดำเนินงานในปี 2567 ได้คัดเลือกแปลงเกษตรกรขยายผล จำนวน 3 ราย ในพื้นที่ ต.พระยาบันลือ อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา มีผลการดำเนินการดังนี้

2.1 แปลงนางดวงรัตน์ มุขหิรัญพันธ์ เกษตรกรใช้แห่นางด้งในการผลิตไม้ผล ได้แก่ มะนาว อายุประมาณ 5 เดือน เกษตรกรใช้แห่นางด้งเป็นปุ๋ยพืชสด สามารถลดต้นทุน 2,000 บาท/ไร่ และแห่นางด้งไปเลี้ยงปลาสามารถลดต้นทุนค่าอาหารปลาเดือนละ 1,000 บาท/บ่อ

2.2 แปลงนายกันตพงษ์ เดชสุขสิทธิ์ เกษตรกรนำแห่นางด้งไปเลี้ยงปลาสามารถลดต้นทุนค่าอาหารปลาเดือนละ 1,000 บาท/บ่อ

2.3 นายปราโมทย์ ศรีทอง เกษตรกรใช้แห่นางด้งในการผลิตฝรั่งหงส์เป่าสี อายุประมาณ 6 เดือน ใช้แห่นางด้งเป็นปุ๋ยพืชสดใส่บริเวณรอบโคนต้น สามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้ 2,000 บาท/ไร่

ภาพที่ 1 กิจกรรมการติดตามการผลิตขยายแผนแดงและการติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกร ทั้ง 3 ราย
วันที่ 19 กรกฎาคม 2567

**โครงการศูนย์เรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร
ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท**

ผู้รับผิดชอบหลัก
ผู้ร่วมงาน

วาริรัตน์ สมประทุม
แสงดาว อยู่เย็น จิรนนท์ ประสมเพชรศิริ

รายงานความก้าวหน้า

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จังหวัดชัยนาท ดำเนินการตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร และนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการกิจที่สำคัญเพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับเกษตรกร และเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในอนาคตในเขตพื้นที่ 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท กาญจนบุรี นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี และ กรุงเทพมหานคร สวพ.5 ตระหนักถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนผลงานวิจัยรวมถึงเทคโนโลยีการผลิตพืช ด้านต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อตอบโจทย์หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นการขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่เกษตรกร และผู้ที่สนใจได้นำไปใช้ประโยชน์ เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างเป็นรูปธรรม โดยน้อมนำหลักการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน โดยจัดทำแปลงต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตพืชที่ถูกต้อง เกษตรกรสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ รวมถึงเป็นต้นแบบให้เกษตรกร ผู้สนใจในพื้นที่ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ศึกษานำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้เพื่อเพิ่มรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สวพ.5 จึงได้พัฒนาพื้นที่ จำนวน 8 ไร่ เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งภายในศูนย์เรียนรู้ฯ ประกอบด้วย ส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง ฝรั่งกิมจู โกโก้ ชมพู่เพชรสายรุ้ง มะม่วงเขียวเสวย มะพร้าวน้ำหอม มะขามเปรี้ยวยักษ์ กล้วยหอมทอง กล้วยน้ำว้าสุโขทัย 1 ไข่ช้างหม่น ชุ่มผัก แผลงผักยกแคร่ ผักไฮโดรโปนิคส์ พืชสมุนไพร โดยนำเทคโนโลยีการผลิตพืชด้านต่างๆ ของกรมวิชาการเกษตร อาทิ ระยะเวลาปลูก ที่เหมาะสม การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ไมคอร์ไรซ่า ละลายฟอสเฟต และແພນແດງ) หรือปุ๋ยหมัก การดูแลจัดการดินและระบบการให้น้ำ การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช การตัดแต่งกิ่ง การเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชในทุกมิติด้วยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร ตั้งแต่การปลูกถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการผลิตพืช โดยเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้เทคโนโลยี ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืช ผ่านกระบวนการเรียนรู้จริง จากแปลงต้นแบบ พร้อมสาธิต ฝึกปฏิบัติจริง เรื่องวิธีการขยายพันธุ์พืช เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้สังเคราะห์และตกผลึกองค์ความรู้ครอบคลุมในบริบทต่างๆ ของการผลิตพืช ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชต่างๆ ในพื้นที่ได้

1. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

ในปี 2567 สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 ได้จัดทำแปลงต้นแบบ ประกอบด้วย

- 1) ส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง ระยะ 6x7 เมตร 3 แถวๆ ละ 9 ต้น รวม 27 ต้น และส้มโอ ระยะชิด 3x3 เมตร รวม 51 ต้น
- 2) ฝรั่งกิมจู ระยะปลูก 3x3 เมตร 2 แถวๆ ละ 9 ต้น รวม 18 ต้น
- 3) โกโก้ ระยะปลูก 3x3 เมตร 2 แถวๆ ละ 7 ต้น รวม 14 ต้น
- 4) ชมพู่เพชรสายรุ้ง ระยะปลูก 6x6 เมตร 1 แถว รวม 4 ต้น รวม 4 ต้น

- 5) มะม่วงเขียวเสวย ระยะปลูก 6x6 เมตร 1 แถว รวม 4 ต้น รวม 4 ต้น
- 6) มะพร้าวน้ำหอม ระยะปลูก 3x3 เมตร 1 แถว รวม 8 ต้น
- 7) มะขามเปรี้ยวยักษ์ ระยะปลูก 8x8 เมตร 2 แถวๆ ละ 3 ต้น รวม 6 ต้น
- 8) กลั้วหอมทอง ระยะปลูก 2.5x2.5 เมตร 2 แถวๆ ละ 12 ต้น รวม 24 ต้น
- 9) กลั้วน้ำว่าสุโขทัย 1 ระยะ 3x3 เมตร 36 ต้น
- 10) ไข่ขางหม่น 3x4 เมตร 102 ต้น
- 11) ชุ่มผัก เช่น ฟัก แฟง น้ำเต้า บวบ บวบงู มะระ ฟักทอง
- 12) แปลงผัก เช่น ผักบุ้ง ผักชี กะเพรา พริก ขึ้นฉ่าย กวางตุ้ง ชะพลู
- 13) ผักไฮโดรโปนิคส์
- 14) พืชสมุนไพร เช่น บัวบก ฟักทะลายโจร

ซึ่งในงบประมาณปี 2567 มีเกษตรกรสนใจเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร และเข้ามาเรียนรู้ และรับแผนแดงไปผลิตและขยาย จำนวน 280 ราย มีการสาธิตวิธีการตัดแต่งกิ่งส้มโอที่ถูกต้อง และการติดตาม สัมโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งให้กับเกษตรกร จำนวน 30 ราย

2. ผลิตและการขยายพันธุ์พืช

สาธิตวิธีการผลิตขยายแผนแดงเพื่อส่งเสริมให้กับเกษตรกรนำไปเลี้ยงผลิตขยายใช้ประโยชน์ในพื้นที่ แนวทางการลดต้นทุนการผลิตพืช และใช้เป็นอาหารสัตว์ทดแทนอาหารเม็ดช่วยลดค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดอาชีพ และการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ จำนวน 280 ราย

3. การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

ติดตามผลการดำเนินงานในแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ และปรับปรุง ระบบการจัดการแปลงให้มีประสิทธิภาพ

4. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ 5 ด้าน	ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
1. ด้านการศึกษา ทดสอบ สาธิต และแหล่งเรียนรู้ แปลงต้นแบบ การปลูกส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง สัมโอระยะชิด ฝรั่งกิมจู โกโก้ ชมพู เพชรสายรุ้ง มะม่วงเขียวเสวย มะพร้าวน้ำหอม มะขามเปรี้ยวยักษ์ กลั้วหอมทอง กลั้วน้ำว่าสุโขทัย 1 ไข่ขางหม่น ชุ่มผักเลื้อย แปลงผักยกแคร่ พืชสมุนไพร การเลี้ยงแผนแดง และผักพื้นบ้าน	ได้แปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตไม้ผล และใช้เป็น แหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่ ได้เข้ามาศึกษาการตัดแต่งต้นส้มโอปลอดโรคกรีนนิ่ง การดูแลต้นส้มโอโดยการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ไมคอร์ไรซา ละลายฟอสเฟต และ แผนแดง) ปุ๋ยคอกบำรุงต้น ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ 20-50% และการเสียยอด ติดตามต้นส้มโอให้กับ เกษตรกร จำนวน 30 ราย และการเลี้ยงแผนแดงผลิต ขยายใช้เป็นอาหารสัตว์ทดแทนอาหารเม็ด ได้แก่ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลากินพืช และการนำแผนแดง ไปเป็นปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี ในการปลูกพืชเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืน ในการผลิตพืชที่เหมาะสมต่อพื้นที่ต่อไป โดยมีเกษตรกร เข้ารับการเรียนรู้ จำนวน 280 ราย และมีเกษตรกรสนใจ การปลูกไข่ขางหม่น เพื่อนำไม้ไปใช้ประโยชน์ จำนวน 1 ราย

เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ 5 ด้าน	ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ
2. ด้านการถ่ายทอด/ขยายผล คุณภาพชีวิตดีขึ้นของเกษตรกร	เกษตรกรสนใจเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรเข้ามาเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้ฯ เช่น การปลูกไข่ขางหม่น และการเลี้ยงเห็บแดง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปเลี้ยงผลิตขยายใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นแนวทางการลดต้นทุนการผลิตพืช และใช้เป็นอาหารสัตว์ทดแทนอาหารเม็ดช่วยลดค่าใช้จ่ายทำให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ นำไปสู่การสร้างเครือข่ายภายในพื้นที่ต่อไป ซึ่งในปีงบประมาณ 2567 เกษตรกรรับเห็บแดงไปผลิตและขยาย จำนวน 280 ราย มีการสาธิตวิธีการตัดแต่งกิ่งส้มโอที่ถูกต้อง และการติดตามส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง จำนวน 30 ราย เพื่อขยายต้นพันธุ์ปลอดโรคให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรที่สนใจนำไปใช้ปลูกในพื้นที่ตนเอง

(ก)

(ก)

(ข)

(ข)

(ข)

(ข)

(ค)

(ค)

ภาพที่ 1 แปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร ประจำปี 2567

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 (ก) โรงเรือนเลี้ยงเห็บแดงและเกษตรกรรับพ่อแม่พันธุ์เห็บแดง 19 มกราคม 2567 (ข) การตัดแต่งกิ่งไม้ผลและการเสียบยอดต้นส้มโอปลอดโรคกรีนนิ่ง 7 พฤษภาคม 2567 และ (ค) กิจกรรมการทำความสะอาดและปรับเปลี่ยนหมุ่นเวียนชนิดผักในซุ้มผัก 20 มิถุนายน 2567

(ก)

(ก)

(ข)

(ข)

ภาพที่ 2 (ก) แปลงปลูกไผ่ชางหม่นและเกษตรกรศึกษาดูงานการปลูกไผ่ 4 กรกฎาคม 2567 และ (ข) กิจกรรมการจัดการทำความสะอาดแปลงไม้ผล ตัดหญ้า และการผสมดินหมักเตรียมปลูกพืช 2 กรกฎาคม 2567

**โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร**

ผู้รับผิดชอบหลัก

วรปัญญา สอนสุข

ผู้ร่วมงาน

ญาณิศา ทรัพย์พ่วง สุนิศา ฐะระกิจ เอี่ยมพร อุ่นแก้ว

รายงานความก้าวหน้า

ร่วมจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ จำนวน 12 ครั้ง ในจังหวัดชัยนาท จังหวัดอ่างทอง และ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการดำเนินงาน ระหว่างตุลาคม 2566 – กันยายน 2567 โดยมีเกษตรกรสนใจ
ร่วมกิจกรรมคลินิก 02 รวม 375 ราย และกิจกรรมคลินิก 05 รวม 32 ราย

ครั้งที่	สถานที่ให้บริการ	วันที่ให้บริการ	จำนวนผู้รับบริการ (ราย)		
			คลินิก 02	คลินิก 05	รวม
1	วัดนมโทะ ต.เขาแก้ว อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	7 ธันวาคม 2566	43	6	43
2	รร.ราชสถิตวิทยา ต.ราชสถิต อ.ไชโย จ.อ่างทอง	21 ธันวาคม 2566	21	6	21
3	วัดลำบัว ต.หันตะเภา อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา	28 ธันวาคม 2566	31	-	31
4	อาคารเอนกประสงค์ รร.ป่าโมกวิทยาภูมิ ต.ป่าโมก อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง	21 กุมภาพันธ์ 2567	37	2	37
5	โรงเรียนบางซ้ายวิทยา ต.แก้วฟ้า อ.บางซ้าย จ.พระนครศรีอยุธยา	21 กุมภาพันธ์ 2567	25	-	25
6	วัดวังค่อไท ต.สุขเดือนห้า อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	13 มีนาคม 2567	25	3	25
7	วัดท่าอู่ ต.อู่ตะเภา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	29 พฤษภาคม 2567	38	1	38
8	หอประชุม รร.วัดคำหยาด ต.คำหยาด อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง	5 มิถุนายน 2567	11	-	11
9	วัดเสนานิคมิต ต.บ้านหีบ อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา	7 มิถุนายน 2567	41	5	41
10	วัดทรงสวย ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท	18 กรกฎาคม 2567	47	5	47
11	หอประชุม อบจ.อ่างทอง อ.เมือง จ.อ่างทอง	24 กรกฎาคม 2567	26	1	26
12	อบต.บ้านร่อน อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา	24 กรกฎาคม 2567	30	3	30
รวม			375	32	375

รายงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ แบบคลินิก 05 (ต่อเนื่อง)

สถานที่ให้บริการ	ผลการให้บริการ
7 ธันวาคม 2566 วัดนมโฑ ต.เขาแก้ว อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	1. นายระวีศักดิ์ ประสมนิล 76/1 ม.1 ต.เขาแก้ว อ.สรรพยา จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 2. นางสาวชนิษฐา ยิ่งเจริญ 108/1 ม.4 ต.อุตะเถา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 3. รตท.พิภพ ณรงค์ 80/3 ต.วัดสิงห์ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ
13 มีนาคม 2567 วัดวังค้อไผ่ ต.สุขเดือนห้า อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	1. นายวิโรจน์ พึ่งเจียม 131 ม.5 ต.สุขเดือนห้า อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 2. นางวันเพ็ญ สีเอื้อ 158 ม.12 ต.สุขเดือนห้า อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 3. นางสาวสมหมาย ชูแสน 315 ม.13 ต.สุขเดือนห้า อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ
29 พฤษภาคม 2567 วัดท่าอู่ ต.อุตะเถา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	1. นางสาวชนิษฐา ยิ่งเจริญ 108/1 ม.4 ต.อุตะเถา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ
18 กรกฎาคม 2567 วัดทรงสวย ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท	1. นางสาวสุภา เดชนันท์รัตน์ 11/11 ต.วัดสิงห์ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 2. นางสาวเนนา สุรินทร์ 103 ม.6 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ

สถานที่ให้บริการ	ผลการให้บริการ
	3. น.ส.ศิริวิมล เนชิจัน 172 ม.6 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 4. รตท.พิภพ ณรงค์ 80/3 ต.วัดสิงห์ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 5. น.ส.พรเพ็ญ เจริญกิจผาสุข 27 ม.5 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ
21 ธันวาคม 2566 ร.ราชสถิตวิทยา ต.ราชสถิตย์ อ.ไชโย จ.อ่างทอง	1. นางธรรณันท์ สุนทรนันท์ 41/2 ม.3 ต.เทวราช อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ ชะอมพบหนอนคืบกินใบและแมลงเต่าทองกินใบอ่อน ผลการให้บริการ ได้ให้คำแนะนำการกำจัดหนอนคืบกินใบ 2 วิธี ได้แก่ วิธีแรกฉีดพ่นด้วยสารชีวภัณฑ์ เชื้อราบีเวอเรียหรือเชื้อแบคทีเรียบาซิลลิสทูริงจินซิส (BT) วิธีที่ 2 ใช้สารเคมี คาร์บาริล 85%WP อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ส่วนของแมลงเต่าทองพบการระบาดไม่มากนักแนะนำให้ใช้น้ำส้มควันไม้พ่นไล่แมลงเต่าทอง 2. นายจิรัชญ์พัฒน์ หม่อนงาม 49 หมู่ที่ 5 ต.ตลาดใหม่ อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 3. นางศรีเดือน รื่นกลิ่น 16/2 ม.6 ต.ราชสถิต อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ ตะไคร้ไม่โตต้นเหลืองและมีหนอนกัดกินต้น ผลการให้บริการ ได้เข้าไปให้คำแนะนำตะไคร้ใบเหลืองพบว่า ตะไคร้เป็นโรคราสนิมแนะนำให้ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืชด้วยสารไตรอะดิมิฟอน 25%WP อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ก่อนฉีดให้เด็ดใบที่เป็นโรคออกให้หมดก่อนส่วนหนอนกินใบพบการระบาดไม่มากนัก แนะนำให้ใช้สารชีวภัณฑ์ เชื้อแบคทีเรียบาซิลลิสทูริงจินซิส (BT) 4. นางวาสนา สมใจเรา 25 หมู่ที่ 6 ต.ราชสถิตย์ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 5. นายก่อศักดิ์ สมใจเรา 25 หมู่ที่ 6 ต.ราชสถิตย์ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแตนแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแตนแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแตนแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ

สถานที่ให้บริการ	ผลการให้บริการ
	6. นางบุบผา แจ่มอุบล 38 หมู่ที่ 6 ต.เทวราช อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขอคำแนะนำเรื่องมะกรูดใบหงิก ผลการให้บริการ เข้าไปให้คำแนะนำปัญหามะกรูดใบหงิกเกิดจากโรคแคงเกอร์ โดยมีหนอนซอนใบเป็นพาหะนำโรคแนะนำให้ใช้สารปีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 83.9% Ec อัตรา 40 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร เพื่อกำจัดหนอนซอนใบและสารคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85%WP อัตรา 40-60 กรัม/น้ำ 20 ลิตร เพื่อป้องกันกำจัดโรคแคงเกอร์
21 กุมภาพันธ์ 2567 อาคารเอนกประสงค์ รร. ป่าโมกวิทยามณี ต.ป่าโมก อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง	1. นายชุมพล ณะพิทักษ์ 15 ม.1 ต.โรงช้าง อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ 2. นางสาว อ.สุพัตร์ 41/1 ม.4 ต.สายทอง อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงขยายแห่นแดง จึงให้คำแนะนำและติดตามการเลี้ยงแห่นแดง ผลการให้บริการ เกษตรกรสามารถเพาะเลี้ยงแห่นแดงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ให้แก่เกษตรกรพร้อมให้เอกสารด้านวิชาการเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ
วันที่ 24 กรกฎาคม 2567 อบจ.อ่างทอง อ.เมือง จ.อ่างทอง	1. นางสาวราย ชานะมา 38/1 ม.1 ต.ป่าจั่ว อ.เมือง จ.อ่างทอง ปัญหาที่พบ หนอนเข้าทำลายข้าวโพด ผลการให้บริการ ได้เข้าไปให้คำแนะนำและสอนวิธีการเลี้ยงแมลงหางหนีบและมวนพิฆาต
วันที่ 7 มิถุนายน 2567 ณ วัดเสนานิคมิต ต.บ้านหีบ อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา	1. นายยุทธพิชัย เทแก้ว 36/1 ม.1 ต.อุทัย อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ หนอนกัดกินใบผักกาดหอมที่ปลูกแบบไฮโดรโปนิกส์ที่ปลูกในกล่องโฟมที่ รร.วัดอุทัย โดยไม่ใช้สารเคมี ผลการให้บริการ ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดหนอนกัดกินใบผักกาดหอมโดยใช้สารสกัดจากสะเดาหรือน้ำส้มควันไม้และสำรวจการระบาดของหนอน ถ้าพบให้จับทำลาย สนับสนุนเอกสารวิชาการเรื่องแมลงศัตรูพืชผักและการป้องกันกำจัดสำหรับส่งออกและเอกสารแผ่นพับการผลิตแห่นแดง การใช้ปุ๋ยในค่าวิเคราะห์ดินในการผลิต เพื่อรับประทานต้นและใบและการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตพืชผักเพื่อรับประทานผล ให้เกษตรกรได้รับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ 2. นางธนพร ศิริพฤกษ์พง 36/2 ม.6 ต.ธนู อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ หนอนกัดกินใบคะน้า กวางตุ้งและพืชไม้เจริญเติบโต ต้นเหลือง เกษตรกรปลูกพืชโดยไม่ใช้สารเคมี ผลการให้บริการ ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดหนอนกัดกินใบคะน้า และกวางตุ้งโดยใช้สารสกัดจากสะเดาหรือน้ำส้มควันไม้ และสำรวจการระบาดของหนอน ถ้าพบให้จับทำลาย สนับสนุนเอกสารวิชาการเรื่องแมลงศัตรูพืชผักและการป้องกันกำจัดสำหรับส่งออกและเอกสารแผ่นพับการผลิตแห่นแดง การใช้ปุ๋ยในค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตเพื่อรับประทานต้นและใบ และการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตพืชผักเพื่อรับประทานผล ให้เกษตรกรได้รับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ 3. นางสุนทร ตรีหาญ 30 ม.6 ต.บ้านหีบ อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ หนอนกัดกินใบกะเพรา โหระพา ผลการให้บริการ ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดหนอนกัดกินใบกะเพรา โหระพา โดยใช้น้ำส้มควันไม้และสำรวจการระบาดของหนอนถ้าพบให้จับทำลาย สนับสนุนเอกสารวิชาการเรื่องแมลงศัตรูพืชผักและการป้องกันกำจัด

สถานที่ให้บริการ	ผลการให้บริการ
	สำหรับส่งออกและเอกสารแผ่นพับการผลิตแผนแดง การใช้ปุ๋ยในค่าวิเคราะห์ดินในการผลิต เพื่อรับประทานต้นและใบและการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตพืชผักเพื่อรับประทานผลให้เกษตรกรได้รับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ 4. นางนพพร คงแสงภักดิ์ 49/1 ม.3 ต.โพสาวหาร อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ เพลี้ยไฟ หนอนเข้าทำลายพืชผักสวนครัว ผลการให้บริการ ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดหนอนกัดกินใบกะเพรา โหระพา โดยใช้ น้ำส้มควันไม้และสำรวจการระบาดของหนอนถ้าพบให้จับทำลาย สนับสนุนเอกสารวิชาการเรื่องแมลงศัตรูพืชผักและการป้องกันกำจัดสำหรับส่งออกและเอกสารแผ่นพับการผลิตแผนแดง การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิต เพื่อรับประทานต้นและใบและการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตพืชผัก เพื่อรับประทานผล ให้เกษตรกรได้รับรู้และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ 5. นายพลีชีพ สิตตะวิบูล 1/2 ม.3 ต.บ้านหีบ อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ เพลี้ยไฟ หนอนเข้าทำลายพืชผักสวนครัว ผลการให้บริการ ให้คำแนะนำทางโทรศัพท์ ได้สนับสนุนเอกสารการป้องกันกำจัดผักกินใบและผักกินผลและแมลงศัตรูผักสดและการป้องกันกำจัดสำหรับการส่งออก โดยจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์
24 กรกฎาคม 2567 อบต.บ้านร่วม อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา	1. น.ส.สมลักษณ์ สุวรรณเพชร 144 ม.3 ต.นาพิน อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี (แปลงอยู่ ต.ปากท่อ อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา) ปัญหาที่พบ กลัวยมีอาการใบไหม้ ผลการให้บริการ ให้เกษตรกรตัดแต่งใบกล้วยที่เป็นโรคและเก็บเศษวัสดุใบหรือต้นกล้วยที่อยู่บริเวณโคนทิ้งนอกแปลง และสนับสนุนเอกสารโรคตายพรายกล้วย 2. น.ส.จิรวรรณ ศรีนิยม 33/2 ม.8 ต.ท่าเจ้าสนุก อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ มะม่วงอาหารใบเหลือง ผลการให้บริการ ให้ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอกเนื่องจากสภาพดินเป็นดินเหนียวระบายน้ำไม่ดีและได้สุ่มเก็บตัวอย่างดินส่งวิเคราะห์หาธาตุอาหาร เอกสารการใช้ปุ๋ยในมะม่วง และศัตรูที่สำคัญของมะม่วง 3. นางสาวเนียง อยู่เลิศ 8 ม.6 ต.บ้านร่วม อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา ปัญหาที่พบ ตัวง่ากัดกินยอดผักทอง บวบ แตงกวา ถั่วฝักยาว ผลการให้บริการ เนื่องจากเกษตรกรไม่ใช้สารเคมี แนะนำให้ใช้สมุนไพรไล่แมลงฉีดพ่น และเอกสารการป้องกันกำจัดตัวง่า

ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตพืชผักและไม้ผล การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช และสามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตพืชของตนเองได้ ส่งผลให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการแปลงปลูกพืชได้ดีขึ้น และเกษตรกรได้รับเอกสารทางวิชาการ พันธุ์พืช และเมล็ดพันธุ์ผัก

ภาพที่ 1 การร่วมจัดนิทรรศการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่และการติดตามให้คำแนะนำกับเกษตรกรเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตพืชในพื้นที่รับผิดชอบ

ภาพที่ 2 การให้คำแนะนำกับเกษตรกรในพื้นที่พร้อมมอบเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องและแม่พันธุ์เหวนแดงให้กับเกษตรกรนำไปผลิตขยายใช้ประโยชน์ในพื้นที่

แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

ผู้รับผิดชอบหลัก

วัชรรา สุวรรณอาศน์

วรารณ เรือนแก้ว

รายงานความก้าวหน้า

ผลิตภัณฑ์	แผนการผลิต	ผลการผลิต
1. ผลิตเชื้อสดีไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลง	400 ถุง	400 ถุง
2. ผลิตพันธุ์ขยายแมลงหางหนีบขาววงแหวน	15,000 ตัว	15,000 ตัว
3. ผลิตพันธุ์ขยายมวนพิฆาต	71,936 ตัว	71,936 ตัว

ดำเนินการแจกจ่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดชัยนาท สระบุรี อ่างทอง และ พระนครศรีอยุธยา รวม 75 ราย รวมถึงใช้ในการควบคุมศัตรูพืชในแปลงโครงการศูนย์เรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชของ กรมวิชาการเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

การนำไปใช้ควบคุมศัตรูพืช

- **ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลง** ใช้ในการควบคุมประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสำคัญของการผลิตผัก ได้แก่ หนอนเอยผัก หนอนกระทุ้งผัก หนอนกระทุ้งผัก ดั้วหมัดผัก โดยใช้กำจัดตัวอ่อนแมลงที่อาจหลงเหลืออยู่ในแปลงปลูกโดยเฉพาะดั้วหมัดผัก โดยก่อนพ่นรดน้ำให้ชุ่ม แล้วพ่นตามด้วยไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลง อัตรา 120 ล้านตัว/น้ำ 20 ลิตร หากพบการระบาดของแมลงศัตรูพืชก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต แนะนำให้ใช้ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลง อัตรา 60 ล้านตัว/น้ำ 20 ลิตร

- **แมลงหางหนีบขาววงแหวน** ทั้งตัวอ่อน และตัวเต็มวัยเป็นตัวทำลายเหี่ยวที่เป็นตัวหนอน โดยการใช้แพนหางที่มีลักษณะคล้ายคีมหนีบตัวหนอนแล้วใช้ปากกัดกิน ถ้าเป็นไข่ของแมลงศัตรูพืชหรือเพลี้ยอ่อนจะกัดกินโดยตรง การนำไปใช้ควบคุมศัตรูพืชใช้กำจัดแมลงศัตรูอ้อย เช่น ไข่ และหนอนกออ้อยชนิดต่างๆ รวมถึงแมลงขนาดเล็กที่มีลำตัวอ่อนนุ่ม โดยทำการสำรวจแมลงศัตรูอ้อย ก่อนปล่อยแมลงหางหนีบ 1 วัน และหลังปล่อย 15 วัน ปล่อยแมลงหางหนีบในอัตรา 500 ตัว/ไร่ ในเวลาเย็นปล่อยกระจายทั่วแปลง ควรปล่อยแมลงหางหนีบให้ชิดกออ้อย และใช้ใบอ้อยหรือฟางที่เปียกชื้นคลุมจะช่วยให้มีโอกาสรอดสูงขึ้น และทำการปล่อยซ้ำถ้าการระบาดยังไม่ลดลง

- **มวนพิฆาต** สามารถเข้าทำลายหนอนศัตรูพืชได้หลายชนิด โดยเฉพาะหนอนผีเสื้อ มีประสิทธิภาพในการทำลายหนอนทุกขนาด ตลอดชีวิตของมวนพิฆาต 1 ตัว ทำลายหนอนได้ 214-258 ตัว เฉลี่ย 6 ตัว/วัน วิธีการผลิตมวนพิฆาต เลี้ยงด้วยดักแด้นอนนก การนำไปใช้ประโยชน์ โดยนำมวนพิฆาตตัวอ่อนระยะที่ 3 หรือหลังฟักจากไข่ประมาณ 10-15 วัน ปล่อยในแปลงพืชที่เกิดการระบาดของหนอนศัตรูพืช จำนวน 3,200 ตัว/ไร่/ครั้ง/การระบาด 1 ครั้ง

ภาพที่ 1 การใช้ประโยชน์ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลงควบคุมแมลงศัตรูพืช ของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดภัย อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 2 การใช้ประโยชน์ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทยกำจัดแมลง ควบคุมแมลงศัตรูพืช ในแปลงโครงการศูนย์เรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 3 การใช้ประโยชน์มวนพิฆาตและแมลงหางหนีบขางแหวนควบคุมแมลงศัตรูพืช ในแปลงเกษตรกรตำบลไชโย อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ปี 2567

โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์

กิจกรรม : ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตร (DOA Smart Community)

โครงการชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง

อ.อุดมธัญญา จ.นครสวรรค์ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี อ.เนินขาม จ.ชัยนาท อ.ปากช่อง จ.ราชบุรี
และ อ.หนองไผ่ จ.กาญจนบุรี

ผู้รับผิดชอบหลัก
ผู้ร่วมงาน

เครือวัลย์ บุญเงิน
วรารณ เรือนแก้ว

รายงานความก้าวหน้า

กิจกรรม	หน่วยนับ	แผน	ผล
1. กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี			
1.1 อบรมหลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง	ราย	30	31
1.2 เสวนาเกษตรกร	ราย	30	33
1.3 การจัดงานถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต (field day)	ราย	100	116
1.4 เอกสารวิชาการและโปสเตอร์			
- เอกสารวิชาการฉบับพกพา	เล่ม	100	100
- โปสเตอร์ 3 เรื่อง	แผ่น	3	3
2. กิจกรรมสร้างแปลงต้นแบบ			
2.1 กิจกรรมสร้างแปลงต้นแบบ	ไร่	5	5
2.2 กิจกรรมสร้างแปลงพันธุ์สะอาด	ไร่	5	5
3. กิจกรรมการผลิตชีวภัณฑ์สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบ/เกษตรกรผลิตขยายใช้เอง			
- ชีวภัณฑ์แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู	คู่	2,500	2,500
4. กิจกรรมติดตามและประเมินผล	ครั้ง	10	10

การฝึกอบรม/เสวนา/Field day

- หลักสูตร เนื้อหาการฝึกอบรม หลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง” พบว่าดำเนินการอบรมเกษตรกรในวันที่ 31 กรกฎาคม 2567 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท มีเกษตรกรเข้ารับการอบรม จำนวน 33 ราย

- เนื้อหาการฝึกอบรม การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ด้วยการให้แม่ปุ๋ยผสมปุ๋ยใช้เอง ร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟาร์-ทรี การไถระเบิดดินดานเพื่อลดอาการมันหัวเน่า การใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และการผลิตท่อนพันธุ์สะอาด ตลอดจนการจัดการศัตรูพืชและวัชพืชอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลงที่มีความสำคัญในการผลิตมันสำปะหลัง

- ผลการฝึกอบรม

การประเมินผล

1. ผลการประเมินความรู้ผู้เข้ารับการอบรม จากการประเมินผลเกษตรกรโดยใช้แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรม จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนนพบว่า ก่อนการฝึกอบรมเกษตรกร จำนวน 33 ราย มีความรู้เฉลี่ย 6.13 คะแนน หลังการฝึกอบรมมีความรู้ 9.23 คะแนน หรือหลังการฝึกอบรม เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 31

2. ผลการประเมินการยอมรับเทคโนโลยีและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ผู้เข้ารับการอบรม 33 ราย

เพศ : ชาย จำนวน 15 ราย หญิง จำนวน 18 ราย

2. อายุผู้เข้ารับการอบรม

อายุ 31-40 ปี จำนวน 2 ราย

อายุ 41-50 ปี จำนวน 10 ราย

อายุ 51-60 ปี จำนวน 11 ราย

อายุ >61 ปี จำนวน 10 ราย

3. ระดับการศึกษาผู้เข้ารับการอบรม

ประถมศึกษา จำนวน 18 ราย

มัธยมศึกษา จำนวน 14 ราย

อนุปริญญา จำนวน 1 ราย

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังได้ความรู้การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ด้วยการใช้แม่ปุ๋ยผสมปุ๋ยใช้เอง ร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-ทรีการไถระเบิดดินดานเพื่อลดอาการมันหัวเน่า การใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และการผลิตท่อนพันธุ์สะอาด ตลอดจนการจัดการศัตรูพืชและวัชพืชมอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการระบาดของโรคและแมลงที่มีความสำคัญในการผลิตมันสำปะหลัง เพิ่มโอกาสให้เกษตรกรมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้

ส่วนที่ 3 ระดับความพึงพอใจด้านต่างๆของเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรม

1. ความพึงพอใจด้านหัวข้อการบรรยาย

1.1 การเลือกใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ พอใจมากที่สุด 40% พอใจมาก 60%

1.2 การผลิตท่อนพันธุ์สะอาด พอใจมากที่สุด 50% พอใจมาก 46.6% พอใจปานกลาง 3.3%

1.3 การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม พอใจมากที่สุด 46.6% พอใจมาก 40% พอใจปานกลาง 13.3% มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากสามารถปฏิบัติได้

1.4 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญ พอใจมากที่สุด 46.6% พอใจมาก 50% พอใจปานกลาง 3.3%

1.5 การใช้แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พอใจมากที่สุด 33.3% พอใจมาก 36.6% พอใจปานกลาง 13.3% สีส้มพุ่มควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูและพอยน้อย 16.6% การผลิตขยายใช้เอง

1.6 การสำรวจโรคและแมลงศัตรูมันสำปะหลัง พอใจมากที่สุด 50% พอใจมาก 40% พอใจปานกลาง 10%

1.7 การไถระเบิดดินดาน พอใจมากที่สุด 66.6% พอใจมาก 30% พอใจปานกลาง 3.3% และการใช้ผลไม้กำจัดวัชพืช

2. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกร

- 2.1 เนื้อหา และความรู้ที่เข้าใจง่าย พอใจมากที่สุด 66.6% พอใจมาก 33.3%
- 2.2 เจ้าหน้าที่มีความรู้และถ่ายทอดได้ดี พอใจมากที่สุด 66.6% พอใจมาก 33.3%
- 2.3 วิธีการถ่ายทอดและการให้ความรู้ พอใจมากที่สุด 66.6% พอใจมาก 33.3%
- 2.4 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วม พอใจมากที่สุด 83.3% พอใจมาก 16.7%
- 2.5 ความรู้ที่ถ่ายทอดตรงตามความต้องการ พอใจมากที่สุด 73.3% พอใจมาก 26.7%
- 2.6 สถานที่จัดกิจกรรมเหมาะสม พอใจมากที่สุด 83.3% พอใจมาก 16.7%
- 2.7 ช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรมเหมาะสม พอใจมากที่สุด 73.3% พอใจมาก 26.7%
- 2.8 ผู้อบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น พอใจมากที่สุด 60% พอใจมาก 33.3% พอใจปานกลาง 6.6%
- 2.9 การให้ความคิดเห็นและคำแนะนำ พอใจมากที่สุด 56.6% พอใจมาก 33.3% พอใจปานกลาง 10%
- 2.10 ผู้รับอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ พอใจมากที่สุด 40% พอใจมาก 60%

สรุปการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต่อเนื้อหาเทคโนโลยีที่นำมาอบรม

- จากการประเมินความพึงพอใจพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจและยอมรับเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ได้แก่ การเลือกใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ การผลิตท่อนพันธุ์สะอาด การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก สามารถปฏิบัติได้ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญ การใช้แทนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู และการผลิตขยายใช้เอง การสำรวจโรคและแมลงศัตรูมันสำปะหลัง และการไถระเบิดดินดาน และการใช้ผลไม้กำจัดวัชพืช โดยพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 47.60 รองลงมาคือ พึงพอใจมากร้อยละ 44.30 พึงพอใจปานกลางร้อยละ 5.70 และพึงพอใจน้อยร้อยละ 2.40

สรุปการประเมินความพึงพอใจต่อคณะผู้ดำเนินงาน

- เกษตรกรมีความพึงพอใจและยอมรับในด้านต่างๆ ได้แก่ เนื้อหา เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถถ่ายทอดได้ดี วิธีการถ่ายทอดและการให้ความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วม ความรู้ที่ถ่ายทอดตรงตามความต้องการ อีกทั้งสถานที่ที่จัดกิจกรรม ช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรม ผู้อบรมมีความรู้หลังได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น การให้ความคิดเห็นและคำแนะนำ ตลอดจนผู้รับอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 67 รองลงมาคือ ระดับมากร้อยละ 31.33 และระดับปานกลางร้อยละ 1.67

สรุป ข้อคิดเห็นการจัดงาน การจัดงานอบรมเกษตรกร เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง” อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

- หลักสูตร เนื้อหากิจกรรม เสวนา หลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร” เป็นการจัดเวทีเสวนากลุ่มเกษตรกรเพื่อสรุปประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ การวางแผน การดำเนินงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 ราย โดยประเด็นปัญหาจากการเสวนา เนื้อหาเรื่องนี้ ขาดแคลนท่อนพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์สะอาด ปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลัง แมลงศัตรูมันสำปะหลัง ภัยแล้ง ขาดแคลนนํ้าทำการเกษตร ขาดแหล่งเงินทุนทางการเกษตร อภิปรายผล และสรุปผลการจัดทำแปลงต้นแบบมันสำปะหลังด้วยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

- สรุปผลกิจกรรม เสวนา เกษตรกรมีความพึงพอใจและยอมรับในการดำเนินการจัดเสวนา โดยเจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหา และรวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

- หลักสูตร เนื้อหากิจกรรม การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) หลักสูตร “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร” มีเนื้อหาการบรรยายในหัวข้อต่างๆ จำนวน 4 ฐานการเรียนรู้ ดังนี้

ฐานเรียนรู้ที่ 1 การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตมันสำปะหลัง

ฐานเรียนรู้ที่ 2 การใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-ทรี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

ฐานเรียนรู้ที่ 3 การควบคุมแมลงศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสาน

ฐานเรียนรู้ที่ 4 การจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลังอย่างยั่งยืน

3. ความพึงพอใจและการยอมรับต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day)

จากการประเมินพบว่าพึงพอใจของเกษตรกรและผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจและยอมรับในกิจกรรม/เทคโนโลยีเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-ทรี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง การควบคุมแมลงศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสาน และการจัดการโรคใบด่างมันสำปะหลังอย่างยั่งยืน แบ่งเป็นระดับความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 39.25 รองลงมาคือ ระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 40.75 ระดับความพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 16.98 และระดับความพึงพอใจน้อย ร้อยละ 1.25

- สรุปผลกิจกรรม การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบด้วย 4 ฐานการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตพืชได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

- สรุปผลการดำเนินงานสิ้นสุดปีงบประมาณ 2567

- แปลงต้นแบบการผลิตมันสำปะหลัง โดยเกษตรกรนายอำนาจ กันทัด ปลูกมันสำปะหลังวันที่ 27 ก.ค. 2567 ใช้พันธุ์เกษตรกรศาสตร์ 50 พื้นที่ 5 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 28 มี.ค. 2568

- แปลงพันธุ์มันสำปะหลังสะอาด โดยเกษตรกร นางสาวรัตนา จันทรเขียน ปลูกมันสำปะหลังวันที่ 27 ก.ค. 2567 ใช้พันธุ์เกษตรกรศาสตร์ 50 พื้นที่ 5 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต คาดว่าจะเก็บเกี่ยว 28 มี.ค. 2568

- สรุปข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี (รอเก็บเกี่ยว มีนาคม-เมษายน 2568) แปลงต้นแบบ

ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท

ผลที่เกิดแต่ละด้าน	หน่วยนับ	วิธีแนะนำของกรมฯ	วิธีปฏิบัติของเกษตรกร
1. ปริมาณผลผลิต	กก./ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. ต้นทุนการผลิต	บาท/ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
3. คุณภาพผลผลิต เช่น	% แปะ	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
4. ราคาจำหน่ายต่อหน่วย	บาท/กก.	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
5. ปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น	ระบุ		
5.1 ค่าเตรียมดิน	บาท/ไร่	1,140	1,140
5.2 ค่าปลูก	บาท/ไร่	350	350
5.3 ปุ๋ยเคมี	บาท/ไร่	1,400	2,822
5.4 สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง	บาท/ไร่	110	110
5.5 สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชกำจัดวัชพืช	บาท/ไร่	200	600
5.6 ค่าชีวภัณฑ์ (ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-ทรี)	บาท/ไร่	120	-
5.7 ค่าแรงงาน	บาท/ไร่	350	350
5.8 ค่าเก็บเกี่ยว	บาท/ไร่		
5.9 น้ำ		อาศัยน้ำฝน	อาศัยน้ำฝน
6. ด้านรายได้สุทธิ (รายได้-ต้นทุนผลิต)	บาท/ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

- สรุปข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี (รอเก็บเกี่ยว มีนาคม-เมษายน 2568)
แปลงพันธุ์สะอาด

ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท

ผลที่เกิดขึ้นแต่ละด้าน	หน่วยนับ	วิธีแนะนำของกรมฯ	วิธีปฏิบัติของเกษตรกร
1. ปริมาณผลผลิต	กก./ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. ต้นทุนการผลิต	บาท/ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
3. คุณภาพผลผลิต เช่น	% แป้ง	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
4. ราคาจำหน่ายต่อหน่วย	บาท/กก.	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต
5. ปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น	ระบุ		
5.1 ค่าเตรียมดิน	บาท/ไร่	1,140	1,140
5.2 ค่าปลูก	บาท/ไร่	350	350
5.3 ปุ๋ยเคมี	บาท/ไร่	1,400	2,822
5.4 สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง	บาท/ไร่	110	110
5.5 สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชรากวัชพืชราก	บาท/ไร่	200	600
5.6 ค่าชีวภัณฑ์ (ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกส์-ทรี)	บาท/ไร่	120	-
5.7 ค่าแรงงาน	บาท/ไร่	350	350
5.8 น้ำ		อาศัยน้ำฝน	อาศัยน้ำฝน
6. ด้านรายได้สุทธิ (รายได้-ต้นทุนผลิต)	บาท/ไร่	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต	ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต

หมายเหตุ: เป็นข้อมูลที่สำคัญ โปรดรายงานให้ครบ และเป็นข้อมูลรายงานตัวชี้วัดบังคับ

ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท

- สวพ.5 ในชุมชนมีเกษตรกรปลูกมันสำปะหลัง 172 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งสิ้น 3,268 ไร่ ได้ขยายผลการ การผลิตท่อนพันธุ์สะอาดและมีคุณภาพ การแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง มันสำปะหลังสีชมพู การใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกส์-ทรีร่วมกับการใช้ปุ๋ยมันสำปะหลังอย่างแม่นยำตามอัตราประชากร การใช้แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู การควบคุมโรคใบด่าง มันสำปะหลัง ผู้เกษตรกรในชุมชน ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท ได้จำนวน 25 ราย พื้นที่ 250 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ ขยายผลในชุมชนร้อยละ 7.65%

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร

- เกษตรกรในชุมชนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง โดยมีการสาธิตการแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังก่อนปลูก และการสาธิตการผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับ ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกส์-ทรี ที่บ้านของเกษตรกรต้นแบบร่วมกันสำรวจแมลงหวี่ขาวในแปลงของตนเอง และกำจัด ออกจากแปลงตามวิธีการที่ถูกต้อง สำรวจการระบาดของ และไม่นำท่อนพันธุ์จากแหล่งระบาดเข้ามาในพื้นที่ โดยให้เกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ประสานติดต่อแหล่งซื้อพันธุ์มันสำปะหลังที่มีความน่าเชื่อถือมาให้เกษตรกร ในกลุ่มชุมชนตนเอง และเก็บท่อนพันธุ์ของตนเองที่ปลอดโรคไว้ปลูกเพื่อลดต้นทุนและความเสี่ยงจากโรคอีกด้วย **ผลสำเร็จที่ได้รับ** (อธิบาย/รายละเอียดถึงผลสำเร็จที่ได้รับ เพื่อใช้สรุปผลในเอกสารประกอบการของงบประมาณ)

ตัวชี้วัดที่ท่านกำหนดไว้ในโครงการ

ชื่อตัวชี้วัด 1) ชุมชนนวัตกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 12 อธิบายผลที่ได้จากการดำเนินงานเพื่อตอบตัวชี้วัด (เปรียบเทียบให้เห็นใช้กับไม่ได้ใช้เทคโนโลยีกรมวิชาการเกษตร โดยอธิบายพร้อมระบุตัวเลขเพื่อความน่าเชื่อถือของผลงาน)

ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรการผลิตมันสำปะหลัง ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท

- ยังไม่เก็บเกี่ยวผลผลิต คาดว่าจะเก็บเกี่ยวประมาณเดือน มีนาคม-เมษายน 2568

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ/แนวทางการขยายผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

- เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้มันสำปะหลังไม่ออก ต้องปลูกมากถึง 4 ครั้ง ทำให้มีการเพิ่มต้นทุนการผลิตมากขึ้น

- ท่อนพันธุ์ของเกษตรกรที่เก็บไว้ทำพันธุ์เองตายหมด จึงซื้อท่อนพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มีคุณภาพเชื่อถือ ทำให้ท่อนพันธุ์ติดโรคและเกิดปัญหาโรคใบด่างทั้งแปลง

- สภาพแวดล้อมรอบๆ แปลงปลูก เกษตรกรรายอื่นที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ มีการปล่อยแปลงรก ไม่ได้ทำความสะอาด เช่น ตัดหญ้า ทำให้เป็นแหล่งสะสมแมลงและเชื้อโรคเกิดการแพร่กระจายมาติดแปลงเกษตรกรต้นแบบในโครงการฯ

- ขาดพันธุ์ดีพันธุ์สะอาด และตรงตามสายพันธุ์ ประกอบกับฝนแล้งทั้งช่วงทำให้ต้นได้รับความเสียหาย มีบางต้นในแปลงปลูกตายจึงได้ปลูกซ่อมทำให้พันธุ์ที่ใช้บางครั้งอาจจะเป็นคนละพันธุ์กับที่อยู่ในแปลงเดิม ดังนั้น ก่อนตัดพันธุ์ควรมีการสำรวจ ตัดแยก และจำแนกพันธุ์ ประกอบกับการดำเนินการทำเครื่องหมายหรือติดป้าย ชื่อพันธุ์ที่แตกต่างจากพันธุ์ของแปลงต้นแบบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพันธุ์ปน

รูปภาพที่ 1 กิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ณ องค์การบริหารส่วน ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท

รูปภาพที่ 2 กิจกรรมการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ณ องค์การบริหารส่วน ต.เด่นใหญ่ อ.หันคา จ.ชัยนาท

รูปภาพที่ 3 กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดทำโปสเตอร์ 3 เรื่อง

รูปภาพที่ 4 กิจกรรมติดตามประเมินผล พื้นที่ชุมชนผู้ปลูกมันสำปะหลัง จ.ชัยนาท

รูปภาพที่ 5 มอบปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรแปลงต้นแบบและแปลงมันสะอาด จ.ชัยนาท

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ผู้รับผิดชอบหลัก

อุกกฤษ ดวงแก้ว

ผู้ร่วมงาน

ญาณิศา ทรัพย์พ่วง พัชรพงศ์ มาเกต

รายงานความก้าวหน้า

โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ 2567 ได้ดำเนินการในพื้นที่แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยอบรมให้ความรู้กับเกษตรกร 20 ราย และจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตกะเพรา โหระพาและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชให้กับเกษตรกร จำนวน 4 ราย พื้นที่แปลงต้นแบบจำนวน 1 ไร่ ผลการดำเนินงาน พบว่า กรรมวิธีทดสอบมีผลผลิตเฉลี่ย 1,245 กก./ไร่ กรรมวิธีเกษตรกร มีผลผลิตเฉลี่ย 910 กก./ไร่ กรรมวิธีทดสอบมีผลผลิตสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร 335 กก./ไร่ กรรมวิธีทดสอบ มีต้นทุนเฉลี่ย 6,852 บาท/ไร่ กรรมวิธีเกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ย 7,727 บาท/ไร่ กรรมวิธีเกษตรกร มีต้นทุนสูงกว่ากรรมวิธีทดสอบ 876 บาท/ไร่ กรรมวิธีทดสอบมีรายได้สุทธิเฉลี่ย 18,048 บาท/ไร่ กรรมวิธีเกษตรกร มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 10,473 บาท/ไร่ กรรมวิธีทดสอบมีรายได้สุทธิสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร 7,576 บาท/ไร่ การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน สามารถลดต้นทุน และช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีรวมถึงการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูง โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

แปลงใหญ่ จังหวัดสระบุรี ชนิดพืช กะเพรา โหระพา	กรรมวิธีเกษตรกร				กรรมวิธีทดสอบ				เทคโนโลยี ที่ใช้	ผลที่ได้จากการใช้ เทคโนโลยีของกรม	
	ต้นทุน การผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	BCR	ต้นทุน การผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	BCR		ก่อนใช้	หลังใช้
1. นางมล วัชรมหิณี	8,456	750	6,544	0.77	6,623	1,200	17,377	2.62	ใส่ปุ๋ยตาม ค่าวิเคราะห์ดิน และใช้ ชีวภัณฑ์ป้องกัน กำจัดโรคและ แมลงศัตรูพืช	ต้นทุน สูง	ลดต้นทุน ผลผลิต เพิ่ม และเพิ่ม รายได้
2. นายสมมิตร ศรีนิล	11,004	1,500	18,996	1.72	9,044	1,770	26,356	2.91			
3. นางจำเริญ อินทร์พันธ์	5,484	640	7,316	1.33	5,750	960	13,450	2.33			
4. นางประไพ มათะ	5,965	750	9,035	1.51	5,990	1,050	15,010	2.50			
เฉลี่ย	7,727	910	10,473		6,852	1,245	18,048				

ภาพที่ 1 เกษตรกรแปลงต้นแบบการผลิตกะเพรา โหระพาและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช
จำนวน 4 ราย

ภาพที่ 2 แปลงต้นแบบการผลิตกะเพรา โหระพาและการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริม เศรษฐกิจฐานราก

แผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ผู้รับผิดชอบหลัก

วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ 2567 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ.สรนครบุรี จ.ชัยนาท

การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรแปลงต้นแบบ

เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 87.5 เรื่องการใช้ปุ๋ยชีวภาพ PGPR-I ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 85.5 เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ และเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 85 เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ชื่อ-สกุล เกษตรกรต้นแบบ	ที่อยู่	พิกัดแปลงต้นแบบ		พื้นที่ แปลง ต้นแบบ (ไร่)	การผลิตพืชตามวิธีของเกษตรกร			การผลิตพืชตามเทคโนโลยี ในแปลงต้นแบบ		
		X	Y		ต้นทุน การผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ สุทธิ (บาท/ไร่)	ต้นทุน การผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ สุทธิ (บาท/ไร่)
1. นายไพฑูรย์ นิมปลิ้ม	38 ม.10 ต.บางซุด อ.สรนครบุรี จ.ชัยนาท	628900	1655334	3	8,130	1,600	3,930	7,180	1,800	5,420
2. นางทิพวรรณ ชูทอง	9 ม.10 ต.บางซุด อ.สรนครบุรี จ.ชัยนาท	628905	1655327	2	8,580	1,600	4,380	7,630	1,900	5,670

งานวิจัยจากงบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม
ประเภท Functional – based Research Fund

งานวิจัยจากงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ประเภท Functional – based Research Fund

โครงการวิจัย : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอาร์เอ็นเออินเตอร์เฟอเรนซ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพ

ทางการเกษตร

การทดลองที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ dsRNA เพื่อควบคุมโรคแอนแทรคโนส
ในพริกในสภาพโรงเรือน

ชื่อผู้รับผิดชอบหลัก วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน วาริรัตน์ สมประทุม วัชรรา สุวรรณอาศน์

อุกฤษ ดวงแก้ว วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

แอนแทรคโนส (Anthracnose) ในพริกเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum* เป็นปัญหาสำคัญในอุตสาหกรรมการผลิตพริก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ทำให้เกษตรกรต้องรับภาระความสูญเสียอย่างมาก การศึกษานี้ได้นำเทคโนโลยี RNA interference (RNAi) มาใช้ในการควบคุมโรคแอนแทรคโนสในพริกชี้ฟ้าและพริกหวาน ซึ่งมีสาเหตุจากเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* โดยออกแบบการทดลองแบบ Randomized Completely Block Design (RCBD) 3 กรรมวิธี ประกอบด้วยกรรมวิธีควบคุม (น้ำเปล่า) กรรมวิธีผลิตภัณฑ์ dsRNA และกรรมวิธีชีวภัณฑ์ทางการค้า พบว่า น้ำหนักผลสดของพริกชี้ฟ้าจากแต่ละกรรมวิธี เท่ากับ 85.25 129.50 และ 128 กรัม/ต้น ตามลำดับ ขณะที่น้ำหนักผลสดของพริกหวานของทุกกรรมวิธี คือ 229 329 และ 294 กรัม/ต้น ตามลำดับ ขณะที่น้ำหนักผลแห้งของพริกชี้ฟ้าแต่ละกรรมวิธี เท่ากับ 21.25 30.50 และ 26.80 กรัม/ต้น และน้ำหนักผลแห้งของพริกหวาน เท่ากับ 16.50 23 และ 21 กรัม ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญในด้านการป้องกันโรค จำนวนผลพริกชี้ฟ้าที่เกิดโรคในกรรมวิธี dsRNA น้อยที่สุด เพียง 1.41 ผล/100 ผล เมื่อเทียบกับกรรมวิธีควบคุมที่มีถึง 65.40 ผล และชีวภัณฑ์ทางการค้าที่มี 3.20 ผล และจำนวนผลพริกหวานที่เกิดโรคในกรรมวิธี dsRNA น้อยที่สุด เพียง 2.40 ผล/100 ผล เมื่อเทียบกับกรรมวิธีควบคุมที่มีถึง 69.60 ผล และชีวภัณฑ์ทางการค้าที่มี 3.20 ผล ดัชนีการเกิดโรค (%Disease Incidence, %DI) ในพริกชี้ฟ้าของกรรมวิธี dsRNA ก็ต่ำที่สุดที่ 1.32 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับกรรมวิธีควบคุมที่ 27.83 เปอร์เซ็นต์ และชีวภัณฑ์ทางการค้าที่ 2.37 เปอร์เซ็นต์ ดัชนีการเกิดโรค (%Disease Incidence, %DI) ในพริกหวานของกรรมวิธี dsRNA ก็ต่ำที่สุดที่ 1.94 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับกรรมวิธีควบคุมที่ 35.31 เปอร์เซ็นต์ และชีวภัณฑ์ทางการค้าที่ 2.66 เปอร์เซ็นต์ จากผลการศึกษานี้ สามารถสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์ dsRNA มีประสิทธิภาพสูงในการเพิ่มผลผลิตพริกชี้ฟ้า พริกหวาน และลดการเกิดโรคแอนแทรคโนส

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักผลสดและน้ำหนักผลแห้งของพริกพันธุ์จินดาในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

กรรมวิธี	น้ำหนักผลสด (กรัม/ต้น)	น้ำหนักผลแห้ง (กรัม/ต้น)
กรรมวิธีเปรียบเทียบ (control)	85.25 b	21.25 b
ผลิตภัณฑ์ dsRNA	129.50 a	30.50 a
ชีวภัณฑ์ทางการค้า <i>Bacillus subtilis</i>	128.00 a	26.80 ab
F-Test	**	**
C.V. (%)	14.9	10.3

**= แตกต่างกันอย่างสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์

^{1/} = อักษรเหมือนกันในสัณฐานเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของจำนวนผลเกิดโรคและเปอร์เซ็นต์ดัชนีการเกิดโรคของพริกพันธุ์จินดาในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

กรรมวิธี	จำนวนผลเกิดโรค (เมล็ด/100 เมล็ด)	เปอร์เซ็นต์ดัชนีการเกิดโรค (%DI)
กรรมวิธีเปรียบเทียบ (control)	65.40 b	27.83 b
ผลิตภัณฑ์ dsRNA	1.41 a	1.32 a
ชีวภัณฑ์ทางการค้า <i>Bacillus subtilis</i>	3.20 a	2.37 a
F-Test	**	**
C.V. (%)	15.7	16.9

**= แตกต่างกันอย่างสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์

^{1/} = อักษรเหมือนกันในสัณฐานเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักผลสดและน้ำหนักผลแห้งของพริกหวานพันธุ์แคลิฟอเนียในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

กรรมวิธี	น้ำหนักผลสด (กรัม/ต้น)	น้ำหนักผลแห้ง (กรัม/ต้น)
กรรมวิธีเปรียบเทียบ (control)	229 b	16.50 b
ผลิตภัณฑ์ dsRNA	329 a	23 a
ชีวภัณฑ์ทางการค้า <i>Bacillus subtilis</i>	294 ab	21 ab
F-Test	*	*
C.V. (%)	17.4	17.7

*= แตกต่างกันอย่างสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

^{1/} = อักษรเหมือนกันในสัณฐานเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของจำนวนผลเกิดโรคและเปอร์เซ็นต์ดัชนีการเกิดโรคของพริกหวานพันธุ์แคลิฟอร์เนีย ในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

กรรมวิธี	จำนวนผลเกิดโรค (เมล็ด/100 เมล็ด)	เปอร์เซ็นต์ดัชนีการเกิดโรค (%DI)
กรรมวิธีเปรียบเทียบ (control)	69.60 b	35.31 b
ผลิตภัณฑ์ dsRNA	2.40 a	1.94 a
ชีวภัณฑ์ทางการค้า <i>Bacillus subtilis</i>	3.20 a	2.66 a
F-Test	**	**
C.V. (%)	17.9	18.4

**= แตกต่างกันอย่างสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซ็นต์

^{1/} = อักษรเหมือนกันในสมมติเดียวกันไม่มีความแตกต่างกัน

ภาพที่ 1 ลักษณะการเกิดโรคแอนแทรคโนสในพริกชี้ฟ้าจากกรรมวิธีต่าง ๆ ในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 2 ลักษณะการเกิดโรคแอนแทรคโนสในพริกหวานจากกรรมวิธีต่างๆ ในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 3 การปฏิบัติงานการทดสอบประสิทธิภาพ dsRNA ในสภาพโรงเรือน จ.ชัยนาท ปี 2567

แผนการวิจัย : วิจัยและพัฒนาการผลิตพืชมีศักยภาพในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก
 หัวข้อแผนการวิจัย : เครือวัลย์ บุญเงิน
 โครงการวิจัย : พัฒนาการควบคุมศัตรูพืชของเพลี้ยและส้มโอในพื้นที่ภาคกลาง
 และภาคตะวันตก
 การทดลองที่ 1 การขยายผลเทคโนโลยีการสร้างสวนส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง
 หัวข้อการทดลอง วารินทร์ สมประทุม
 ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชร สวรรค์อาศน์ วราภรณ์ เรือนแก้ว
 อุกฤษ ดวงแก้ว วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

ในปีงบประมาณ 2567 ดำเนินสร้างเรื่องการรับรู้การขยายผลงานวิจัยการสร้างสวนส้มโอขาวแตงกวาใหม่ ด้วยต้นพันธุ์ที่ปลอดโรคกรีนนิ่งให้กับเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอและผู้สนใจในพื้นที่จังหวัดชัยนาท จำนวน 100 ราย โดยบูรณาการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ซึ่งมีเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอพื้นที่อำเภอเมืองชัยนาท อำเภอสรรพยา และอำเภอสรรคบุรี จำนวน 12 ราย (ตารางที่ 1) มาเรียนรู้วิธีการติดตามส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง ณ โรงเรือนกันแมลงของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 และรับต้นพันธุ์ส้มโอปลอดโรคกรีนนิ่ง ไปปลูกในพื้นที่เกษตรกร จำนวน 355 ต้น พร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยชีวภาพไมคอร์ไรซา และปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต ดูแลต้นส้มโอปลอดโรคกรีนนิ่งตามเทคโนโลยีกรมวิชาการเกษตร นอกจากนี้ ได้สุ่มเก็บตัวอย่างดินในแปลงต้นแบบของเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย จำนวน 3 ราย (ภาพที่ 1) และติดตั้งป้าย แปลงต้นแบบการขยายผลเทคโนโลยีการสร้างสวนส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งทั้ง 3 แปลง ในอำเภอวัดสิงห์ และอำเภอสรรคบุรี (ภาพที่ 2) สุ่มเก็บตัวอย่างใบส้มโอในแปลงต้นแบบตรวจสอบเชื้อ *Candidatus Liberibacter asiaticus* สาเหตุโรคกรีนนิ่ง ด้วยเทคนิค RT-PCR ผลไม่พบเชื้อมาก่อน

การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ในเดือนกรกฎาคม 2567 แปลงต้นแบบของเกษตรกรโดยวัดการเจริญเติบโต ขนาดลำต้นของต้นต่อ ขนาดลำต้นที่เจริญจากการติดตาม ความสูงของต้นที่เจริญจากการติดตาม และความกว้างทรงพุ่ม ของต้นส้มโอปลอดโรค พบว่า สวนของนายแหวน เอี่ยมฉ่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15 13 421 และ 411 เซนติเมตร ตามลำดับ สวนส้มโอนายอนันต์ บัวลอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8 8 269 และ 260 เซนติเมตร ตามลำดับ สวนส้มโอ นายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14 11 365 และ 355 เซนติเมตร ตามลำดับ (ตารางที่ 2 และภาพที่ 3) และการตรวจติดตามการระบาดของ ศัตรูพืชในต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งของเกษตรกรทั้ง 3 ราย พบว่า มีการเข้าทำลายของหนอนขอนใบ บริเวณยอดอ่อน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แมลงกัดกินใบ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และโรคแคงเกอร์ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 4) โดยแนะนำการใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืชตามคำแนะนำของสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช พร้อมอธิบายการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยไมคอร์ไรซาและปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต เพื่อนำไปบำรุง ต้นส้มโอและส่งเสริมปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยคอก สารเคมีป้องกันกำจัดควบคุมแมลงศัตรูส้มโอให้กับเกษตรกรต้นแบบ (ภาพที่ 5)

การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตในเดือนกันยายน 2567 ในแปลงต้นแบบของเกษตรกรโดยวัดการเจริญเติบโต ขนาดลำต้นของต้นต่อ ขนาดลำต้นที่เจริญจากการติดตาม ความสูงของต้นที่เจริญจากการติดตาม และความกว้างทรงพุ่มของ ต้นส้มโอปลอดโรค พบว่า สวนของนายแหวน เอี่ยมฉ่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.63 13.83 391.00 และ 411.00 เซนติเมตร ตามลำดับ สวนส้มโอนายอนันต์ บัวลอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.45 9.27 317.50 และ 315.00 เซนติเมตร ตามลำดับ สวนนายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.88 10.24 352.22 และ 357.78 เซนติเมตร ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

เนื่องจากเกษตรกรมีการตัดแต่งทรงพุ่มของต้นส้มโอ จึงทำให้ขนาดของทรงพุ่มของต้นส้มโอลดลงจากการวัดการเจริญเติบโตครั้งก่อน การตรวจติดตามการระบาดของศัตรูพืชในต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งของเกษตรกรทั้ง 3 ราย พบว่า มีเข้าทำลายของหนอนชอนใบบริเวณยอดอ่อน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แมลงกัดกินใบ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และโรคแคงเกอร์ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การทดสอบคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง ดำเนินการเก็บผลผลิตส้มโอจากแปลงเกษตรกรทั้ง 3 ราย พบว่า สวณายนันต์ บัวลอย นายชัยณรงค์ อ่วมมัน นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ มีความกว้างของเปลือก 2.90 3.20 และ 2.76 เซนติเมตร ความกว้างของเนื้อผล 12.92 10.86 และ 10.36 เซนติเมตร น้ำหนักเนื้อ 0.88 0.60 และ 0.42 กิโลกรัม การเรียงตัวของกลีบเนื้อ พบว่า มีเกษตรกร 2 ราย การกระจายไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ และนายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม เกษตรกรอีก 1 ราย มีการกระจายสม่ำเสมอ คือ นายนันต์ บัวลอย สีของกลีบเนื้อ พบว่า เกษตรกรทั้ง 3 ราย มีสีเหลือง ด้านลักษณะของเนื้อผลส้มโอ พบว่ามีความฉ่ำซ่าน้ำของเนื้อผล เกษตรกรทั้ง 3 ราย ความหวาน 11.56 11.80 และ 10.20 องศาบริกซ์ จำนวนกลีบ 13.00 14.60 และ 13.00 กลีบ น้ำหนักผล 1.48 1.41 และ 1.19 กิโลกรัม จากการทดสอบคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งพบว่า เกษตรกรทั้ง 3 ราย มีผลการทดสอบคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งจากแปลงทดสอบของเกษตรกรทั้ง 3 ราย ในปี 2567 พบว่าไม่มีความแตกต่างตามองค์ประกอบของผลผลิต (ตารางที่ 4)

นอกจากนี้ได้ดำเนินการดูแลตัดกิ่งต้นแม่พันธุ์ส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งในโรงเรือนภายในสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 (ภาพที่ 7) และได้เผยแพร่ผลงานวิชาการโดยเสนอในการประชุมติดตามและแถลงผลงานวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 ประจำปีงบประมาณ 2567 ณ 111 รีสอร์ทแอนด์สปา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เรื่อง การขยายผลการใช้เทคโนโลยีการผลิตต้นพันธุ์ส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งเพื่อสร้างสวนใหม่ (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับการขยายผลเทคโนโลยีการสร้างสวนส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่ง
ในจังหวัดชัยนาท ปี 2567

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
1. นายเกรียงไกร เลื่อนสกุล	อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	089 958 6338
2. นายเกรียงไกร มากลั่น	อ.เมือง จ.ชัยนาท	081 685 5890
3. นางสุกัญญา อินทร์นารี	อ.เมือง จ.ชัยนาท	065 4625159
4. นายสุทธวีร์ นาคบัว	95 ม.7 ต.หาดท่าเสา อ.เมือง จ.ชัยนาท	-
5. นางธัญญา โพธิ์พ่วง	221 ม.8 ต.แพรภคร์ราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท 17140	085 1346425
6. นางจันทน์ อ่อนแก้ว	221/9 ม.8 ต.แพรภคร์ราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท 17140	087 8394439
7. นายสรธัญ ศุภการกุญชร	221/2 ม.8 ต.แพรภคร์ราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท 17140	083 9924178
8. นางสุนันทา พวงชาติ	47 ม.2 ต.เขาท่าพระ อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท	
9. น.ส. ถนอมพร อยู่คง	56 ม.2 ต.เขาแก้ว อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	084 3691183
10. นายปราโมทย์ ลอยมา	56 ม.2 ต.เขาแก้ว อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	
11. นายวีระชัย จันทรวง	22 ม.5 ต.บ้านกล้วย อ.เมืองชัยนาท จ.ชัยนาท	093 2158825
12. นายอดุลย์ ตรีอักษร	82/1 ม.5 ต.โพนางคำตก อ.สรรพยา จ.ชัยนาท	094 6412314

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยการวัดการเจริญเติบโตของต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งของเกษตรกรทั้ง 3 ราย
เดือนกรกฎาคม 2567

ชื่อเกษตรกร	ขนาดลำต้น (ซม.)		ความสูงของกิ่ง ที่ติดตา (ซม.)	ความกว้างทรงพุ่ม (ซม.)
	ต้นต่อ	กิ่งที่ติดตา		
1. นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ	15	13	421	411
2. นายอนันต์ บัวลอย	8	8	269	260
3. นายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม	14	11	365	355

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยการวัดการเจริญเติบโตของต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งของเกษตรกรทั้ง 3 ราย
เดือนกันยายน 2567

ชื่อเกษตรกร	ขนาดลำต้น (ซม.)		ความสูงของกิ่ง ที่ติดตา (ซม.)	ความกว้างทรงพุ่ม (ซม.)
	ต้นต่อ	กิ่งที่ติดตา		
1. นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ	14.63	13.81	391.00	411.00
2. นายอนันต์ บัวลอย	9.45	9.27	317.50	315.00
3. นายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม	14.88	10.24	352.22	357.78

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งจากแปลงเกษตรกรทั้ง 3 ราย
ในปี 2567

ค่าเฉลี่ย	ชื่อเกษตรกร		
	นายอนันต์ บัวลอย	นายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม	นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ
ความกว้างของเปลือก (เซนติเมตร)	2.90	3.20	2.76
ความกว้างของเนื้อผล (เซนติเมตร)	12.92	10.86	10.36
น้ำหนักเนื้อ (กิโลกรัม)	0.88	0.60	0.42
การเรียงตัวของกลีบเนื้อ	สม่ำเสมอ	กระจายไม่สม่ำเสมอ	กระจายไม่สม่ำเสมอ
สีของกลีบเนื้อ	เหลือง	เหลือง	เหลือง
ลักษณะของเนื้อ	ฉ่ำน้ำ	ฉ่ำน้ำ	ฉ่ำน้ำ
ความหวาน (องศาบริกซ์)	11.56	11.80	10.20
จำนวนกลีบ	13.00	14.60	13.00
น้ำหนักผล (กิโลกรัม)	1.48	1.41	1.19

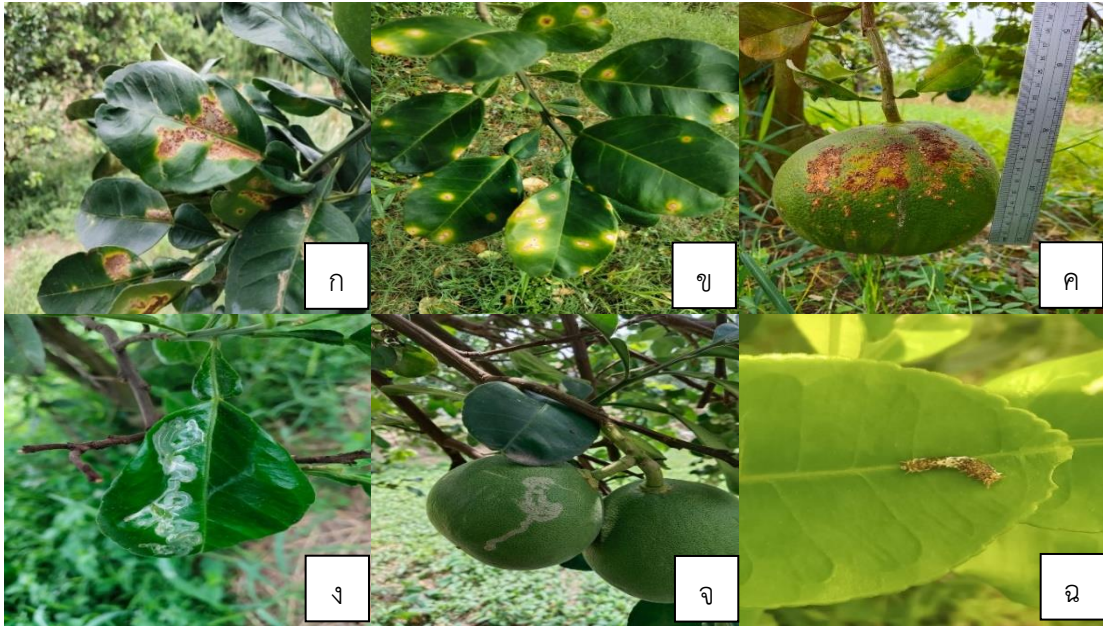
ภาพที่ 1 การสุ่มเก็บตัวอย่างดินในแปลงต้นแบบของเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยจังหวัดชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 2 การติดตั้งป้ายแปลงต้นแบบการขยายผลเทคโนโลยีการสร้างสวนส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งในแปลงเกษตรกรจังหวัดชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 3 การเก็บข้อมูลวัดการเจริญเติบโตของต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งที่ร่วมงานวิจัย ปี 2567

ภาพที่ 4 การระบาดของศัตรูพืชในต้นส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนิ่งในแปลงเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย ปี 2567 (ก-ค) ลักษณะการเข้าทำลายของโรคแคงเกอร์ในใบและผลส้มโอขาวแตงกวา (ง-จ) ลักษณะการเข้าทำลายของหนอนขอนใบในใบและผลส้มโอขาวแตงกวา และ (ฉ) ลักษณะการเข้าทำลายของแมลงกัดกินใบต้นส้มโอขาวแตงกวา

ภาพที่ 5 แนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพไมคอร์ไรซา ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต และส่งมอบปัจจัยการผลิตส้มโอให้กับเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย ปี 2567

ภาพที่ 6 การตรวจคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนึ่งจากแปลงเกษตรกร ปี 2567 (ก) ผลผลิตส้มโอของนายอนันต์ บัวลอย (ข) ผลผลิตส้มโอของนายชัยณรงค์ หมั่นอ่วม และ (ค) ผลผลิตส้มโอนายแหวน เอี่ยมฉ่ำ

ภาพที่ 7 ดูแลตัดแต่งกิ่งต้นแม่พันธุ์ส้มโอขาวแตงกวาปลอดโรคกรีนนึ่งในโรงเรือนกันแมลงของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2567

โครงการวิจัย : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก
 การทดลองที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้
 ข้าวโพดลายจุดด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่กลุ่มชุดดินที่ 4 และปริมาณน้ำฝน
 1,000-1,200 มิลลิเมตร (จังหวัดชัยนาท)

หัวหน้าการทดลอง วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชรรา สุวรรณอาศน์ วาริรัตน์ สมประทุม
 อุกกฤษ ดวงแก้ว วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่จังหวัดชัยนาทให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมการทดลอง และคัดเลือกเกษตรกรขยายผลเพิ่มอีก 5 ราย รวมทั้งหมด 15 ราย (ตารางที่ 1)
2. สอบถามแผนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร (ตารางที่ 3)
3. ส่งมอบปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมี ชีวภัณฑ์กำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด ปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วัน ให้เกษตรกร (ภาพที่ 1) โดยแนะนำให้เกษตรกรคลุกกล้าเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์กับปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วันก่อนปลูก และใช้แม่ปุ๋ยเคมีลดลงจากค่าวิเคราะห์ดิน 25 เปอร์เซ็นต์
4. สุ่มสำรวจการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด จำนวนฝักที่ถูกทำลาย โดยเก็บข้อมูล 3 ระยะ ได้แก่ อายุ 7-21 วัน อายุ 22-45 วัน และอายุ 60-65 วัน (ภาพที่ 3 ตารางที่ 4)
5. สุ่มเก็บผลผลิตแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ น้ำหนักผลผลิต ความสูงต้น ความกว้าง ความยาวฝัก จำนวนฝักต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว และจำนวนฝักต่อไร่ (ภาพที่ 4)
6. สรุปข้อมูลผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 5)

ภาพที่ 1 การส่งมอบปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลอง ปี 2567

ภาพที่ 2 การดำเนินงานของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลอง ปี 2567

ภาพที่ 3 สุ่มสำรวจการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด ปี 2567

ภาพที่ 4 สุ่มเก็บผลผลิตแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลอง ปี 2567

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ พิกัดแปลง ของเกษตรกรที่ร่วมการทดลอง ปี 2567

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พิกัดแปลง	
		X	Y
1. นางแป้น แฝ้วเกตุ	117 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628420	1655200
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	111 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628395	1655262
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	85 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628682	1655524
4. นายเสริม นิมปल्ली	38 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	629164	1655596
5. นางสาววย หงษ์ทอง	74 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628638	1654519
6. นายไพฑูรย์ นิมปल्ली	38 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628169	1654849
7. นายสุพัทธ์ เกษมสุข	19 ม.9 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	627705	1654361
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	9 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	627576	1654181
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	8 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	627323	1654618
10. นายสำเร็จ เขียวอินทร์	1/4 ม.11 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	626684	1655143
11. น.ส.วันชพร แยมทับ	14/1 ม.11 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	627488	1654682
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	9 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	626606	1655100
13. นายสมใจ เจียมพั้ว	12 ม.11 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	627499	1654326
14. นายสมคิด แสนขัน	102 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628279	1654594
15. นางดวงนภา จันทร์หอมกุล	27 ม.10 ต.บางซุด อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	628270	1654559

ตารางที่ 2 พันธุ์ วันปลูก และวันเก็บเกี่ยวของเกษตรกรที่ร่วมการทดลอง ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	พันธุ์	วันปลูก	วันเก็บเกี่ยว
1. นางแป้น แฝ้วเกตุ	PAC 789	8 ม.ค. 67	28 เม.ย. 67
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	PAC 789	27 ม.ค. 67	12 พ.ค. 67
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	PAC 789	9 ม.ค. 67	29 เม.ย. 67
4. นายเสริม นิมปल्ली	PAC 789	9 ม.ค. 67	29 เม.ย. 67
5. นางสาววย หงษ์ทอง	PAC 789	24 ม.ค. 67	15 พ.ค. 67
6. นายไพฑูรย์ นิมปल्ली	PAC 789	9 ม.ค. 67	29 เม.ย. 67
7. นายสุพัทธ์ เกษมสุข	PAC 789	9 ม.ค. 67	30 เม.ย. 67
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	PAC 789	13 ม.ค. 67	3 พ.ค. 67
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	PAC 789	10 ม.ค. 67	30 เม.ย. 67
10. นายสำเร็จ เขียวอินทร์	PAC 789	13 ม.ค. 67	3 พ.ค. 67
11. น.ส.วันชพร แยมทับ	NK6848	2 ก.พ. 67	22 พ.ค. 67
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	PAC 789	13 ม.ค. 67	3 พ.ค. 67
13. นายสมใจ เจียมพั้ว	PAC 789	25 ม.ค. 67	16 พ.ค. 67
14. นายสมคิด แสนขัน	PAC 789	15 ก.พ. 67	5 มิ.ย. 67
15. นางดวงนภา จันทร์หอมกุล	PAC 339	25 ม.ค. 67	16 พ.ค. 67

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรแต่ละราย ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	pH	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัส (ppm)	โพแทสเซียม (ppm)	อัตราปุ๋ยแนะนำ N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัม/ไร่)
1. นางแป้น แฝ้วเกตุ	6.68	2.47	180	190	9-5-8
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	6.83	2.54	105	128	9-5-8
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	6.97	2.52	96	182	9-5-8
4. นายเสริม นิมปल्ली	6.82	2.59	119	131	9-5-8
5. นางสาววย หงษ์ทอง	6.81	2.31	83	204	9-5-8
6. นายไพฑูรย์ นิมปल्ली	7.04	2.30	53	150	9-5-8
7. นายสุพัตร์ เกษมสุข	6.77	1.51	24	115	20-5-8
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	6.81	2.45	113	242	9-5-8
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	6.66	2.36	197	181	9-5-8
10. นายสำเร็จ เขียวอินทร์	6.61	2.61	117	110	9-5-8
11. น.ส.วนิชพร แยมทับ	6.73	2.45	169	195	9-5-8
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	6.79	2.60	114	111	9-5-8
13. นายสมใจ เจียมพั้ว	6.63	2.03	79	151	9-5-8
14. นายสมคิด แสนขัน	6.70	2.34	116	165	9-5-8
15. นางดวงนภา จันทร์หอมกุล	6.77	2.40	114	165	9-5-8

ตารางที่ 4 ผลการสุ่มตรวจนับหนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุดในแปลงเกษตรกร ปี 2567

ชื่อ-สกุล	ระดับการเข้าทำลายของหนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด (%)					
	อายุ 7 วัน		อายุ 21 วัน		อายุ 60 วัน	
	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ
1. นางแป้น แฝ้วเกตุ	3.90	3.80	4.50	4.20	4.20	4.40
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	3.60	3.80	4.40	4.10	4.00	3.90
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	3.90	3.70	4.20	4.40	4.10	4.30
4. นายเสริม นิมปल्ली	4.20	4.10	4.40	4.20	4.00	4.30
5. นางสาววย หงษ์ทอง	5.40	4.90	4.40	4.10	4.20	3.90
6. นายไพฑูรย์ นิมปल्ली	4.50	4.20	3.90	4.00	4.00	3.80
7. นายสุพัตร์ เกษมสุข	4.60	4.20	4.40	4.20	4.30	4.10
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	3.90	4.30	4.30	4.00	4.30	4.20
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	4.80	4.50	4.10	3.90	4.40	4.00
10. นายสำเร็จ เขียวอินทร์	4.60	4.30	4.40	4.20	4.20	3.90
11. น.ส.วนิชพร แยมทับ	3.90	3.80	4.20	3.90	4.40	4.10
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	4.20	4.30	4.40	4.20	4.10	4.20
13. นายสมใจ เจียมพั้ว	4.00	4.20	4.20	4.10	4.30	4.00
14. นายสมคิด แสนขัน	4.50	4.30	4.60	4.20	4.50	4.30
15. นางดวงนภา จันทร์หอมกุล	3.90	4.20	4.20	4.30	4.40	4.20
เฉลี่ย	4.26	4.17	4.31	4.13	4.23	4.11

ตารางที่ 5 ข้อมูลผลผลิต จำนวนฝัก และความชื้น ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ผลผลิต (กก./ไร่)		จำนวนฝัก (ฝัก/ไร่)		ความชื้น	
	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร
1. นางแป้น แฝ้วเกตุ	1,650	1,560	14,200	13,800	28	28
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	1,780	1,660	11,600	10,900	28	28
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	1,730	1,690	14,300	14,000	28	29
4. นายเสริม นุ่มปลื้ม	1,880	1,750	16,800	16,100	29	28
5. นางสาววย หงษ์ทอง	1,740	1,610	15,450	14,900	29	28
6. นายไพฑูรย์ นุ่มปลื้ม	1,770	1,630	14,400	13,900	29	29
7. นายสุพัทธ์ เกษมสุข	1,690	1,590	13,900	13,700	28	29
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	1,850	1,780	16,400	15,900	29	28
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	1,690	1,540	14,000	13,800	28	28
10. นายสำเริง เขียวอินทร์	1,660	1,570	14,800	13,400	28	28
11. น.ส.วันชพร แยมทับ	1,760	1,680	15,800	14,100	29	29
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	1,680	1,580	14,400	13,900	28	28
13. นายสมใจ เจียมพัว	1,740	1,680	14,900	14,200	28	29
14. นายสมคิด แสนขัน	1,720	1,660	15,200	14,900	28	29
15. นางดวงนา จันทร์หอมกุล	1,700	1,640	14,000	13,500	28	29
เฉลี่ย	1,736	1,641	14,677	14,067	28	28

ตารางที่ 6 รายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	รายได้ (บาท/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)		ผลตอบแทน (บาท/ไร่)		BCR	
	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร
1. นางแป้น แผ้วเกตุ	14,025	13,260	6,950	7,220	7,075	6,040	1.98	1.83
2. นายสุริยันต์ เขียวอินทร์	15,130	14,110	6,990	7,350	8,140	6,760	1.92	1.91
3. น.ส.วิมล เขียวอินทร์	14,705	14,365	6,960	7,200	7,745	7,165	2.11	1.99
4. นายเสริม นิมป์ลิ้ม	15,980	14,875	7,990	8,120	7,990	6,755	2.00	1.83
5. นางสาววย หงษ์ทอง	14,790	13,685	6,830	7,120	7,960	6,565	2.16	1.92
6. นายไพฑูรย์ นิมป์ลิ้ม	15,045	13,855	6,950	7,280	8,095	6,575	2.16	2.10
7. นายสุพัทธ์ เกษมสุข	14,365	13,515	6,650	6,920	7,715	6,595	2.16	1.95
8. นางทิพวรรณ ชูทอง	15,725	15,130	7,940	8,240	7,785	6,890	1.90	1.94
9. นายเสน่ห์ แทนรอด	14,365	13,090	6,330	6,980	8,035	6,110	2.26	1.87
10. นายสำเร็จ เขียวอินทร์	14,110	13,430	7,150	7,560	6,960	5,870	1.97	1.77
11. น.ส.วนัชพร แยมทับ	14,960	14,280	6,880	7,350	8,080	6,930	2.17	1.94
12. นายธีระพงษ์ ชูทอง	14,280	13,430	6,560	6,900	7,720	6,530	2.17	1.94
13. นายสมใจ เจียมพั้ว	14,790	14,280	6,920	7,240	7,870	7,040	2.13	1.97
14. นายสมคิด แสนขัน	14,620	14,110	6,790	7,120	7,830	6,990	2.15	1.98
15. นางดวงนภา จันทรหอมกุล	14,450	13,940	6,940	7,210	7,510	6,730	2.08	1.93
เฉลี่ย	14,756	13,957	6,989	7,321	7,767	6,636	2.09	1.92

การทดลองที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้
ข้าวโพดลายจุดด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่กลุ่มชุดดินที่ 47 และปริมาณน้ำฝน
1,000-1,200 มิลลิเมตร (จังหวัดสระบุรี)

หัวหน้าการทดลอง อุกกฤษ ดวงแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชรรา สุวรรณอาศน์ วรากรณ์ เรือนแก้ว
วาริรัตน์ สมประทุม วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

เกษตรกรเข้าร่วมดำเนินงาน จำนวน 15 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลวังม่วง อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี ก่อนการทดสอบได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์คุณสมบัติของดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการคำนวณอัตราปุ๋ยเคมี ตามค่าวิเคราะห์ดิน จากผลการวิเคราะห์คุณสมบัติของดินก่อนการทดสอบ พบว่า ดินมีความเป็น กรด-ด่าง (pH) อยู่ระหว่าง 7.36-8.23 ปริมาณอินทรีย์วัตถุอยู่ระหว่าง 2.57-4.24 เปอร์เซ็นต์ ค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ อยู่ระหว่าง 5-11 มิลลิกรัม/กิโลกรัม และโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ระหว่าง 73-154 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1) โดยแนะนำให้เกษตรกรคลุกเคล้าเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์กับปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน ก่อนปลูกตามอัตราที่แนะนำ และใช้แม่ปุ๋ยเคมีลดลงจากการวิเคราะห์ดิน 25 เปอร์เซ็นต์ มีการติดตามและสำรวจ การแพร่ระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดอย่างต่อเนื่อง ตามแผนการทดลองการระบาดของหนอนกระทู้ ข้าวโพดลายจุดทั้งแปลงกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรพบว่า จำนวนหนอนกระทู้ลายจุดที่เข้าทำลาย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เมื่อข้าวโพดอายุ 21 วัน ของกรรมวิธีทดสอบมีการทำลายมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 3.025 (ตารางที่ 2 และภาพที่ 2) สุ่มเก็บผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากแปลงเกษตรกร และสัมภาษณ์ต้นทุนการผลิต (ภาพที่ 3) เปรียบเทียบผลผลิต รายได้ และรายได้สุทธิของกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 10.88 10.91 และ 20.77 ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ค่า BCR ของ กรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร (ตารางที่ 3 และ 4) ขณะที่ต้นทุนการผลิตของกรรมวิธีทดสอบน้อยกว่า กรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 6.94 ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% (ตารางที่ 3) เสนอแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยและเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย พร้อมประเมินความพึงพอใจ เกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจที่ระดับมากที่สุด ต่อการใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ลดลงจากค่าวิเคราะห์ดิน 25 เปอร์เซ็นต์ ร้อยละ 100 และเกษตรกรสนใจที่จะใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดของ กรรมวิชาการเกษตรต่อเนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตและรายได้

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของแปลงเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดสระบุรี ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ค่าความเป็นกรด -ด่าง (pH)	อินทรีย์วัตถุ (%)	ปริมาณฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (มก./กก.)	ปริมาณ โพแทสเซียมที่ แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	การใช้ปุ๋ยยูเรีย/แอมโมเนียมฟอสเฟต/โพแทสเซียมคลอไรด์ (75%) (กก.ต่อไร่)
1. นายบุญญฤทธิ์ ศรีวารี	7.63	3.71	6	107	2.36-21.74-8.33
2. นางอัญชลี สอยเหลื่อง	7.92	3.49	7	98	2.36-21.74-16.67
3. นางบังอร ขำไจนาง	7.91	4.09	8	116	2.36-21.74-8.33
4. นางเกสร ขำไจนาง	7.86	4.12	7	113	2.36-21.74-8.33
5. นางสุภาพร ใจคงนาง	7.84	4.24	8	86	2.36-21.74-16.67
6. นายสุเทพ สัมมาพันธ์	8.23	3.67	5	96	6.62-10.87-16.67
7. นายอนันต์ กลิ่นขจร	7.86	3.43	10	154	2.36-21.74-8.33
8. นางลีนจี่ ภยนิราศ	7.82	2.89	5	112	2.36-21.74-8.33
9. นายเฉลย กองแก้ว	7.95	3.48	8	101	2.36-21.74-8.33
10. นางสุนีย์ บึงไกร	7.84	2.87	5	114	2.36-21.74-8.33
11. นางชะลอ ยินดี	7.52	2.76	8	109	2.36-21.74-8.33
12. นางโสภี ยินดี	7.84	2.57	10	88	6.62-10.87-16.67
13. นางศิริลักษณ์ ใจคง	7.36	2.64	11	78	6.62-10.87-16.67
14. นางสมหมาย สัมมาพันธ์	7.77	2.97	7	97	2.36-21.74-16.67
15. นางพื่อน ศรีวารี	7.64	2.69	9	73	2.36-21.74-16.67

ตารางที่ 2 เปอร์เซ็นต์ระดับการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกร
ที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดสระบุรี ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ระดับการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (%)			
	อายุ 7 วัน		อายุ 21 วัน	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายบุญฤทธิ์ ศรีวารี	5	0	25	5
2. นางอัญชลี สอยเหลื่อง	5	5	20	20
3. นางบังอร ขำไจนาง	0	5	30	30
4. นางเกสร ขำไจนาง	5	5	15	30
5. นางสุภาพร ใจคองนาง	0	0	25	30
6. นายสุเทพ สัมมาพันธ์	0	10	20	25
7. นายอนันต์ กลิ่นขจร	0	10	20	30
8. นางลีนจี่ ภยันิราศ	5	10	30	25
9. นายเฉลย กองแก้ว	0	10	15	25
10. นางสุนีย์ บึงไกร	5	5	20	25
11. นางชะลอ ยินดี	0	5	25	35
12. นางโสภี ยินดี	5	10	25	25
13. นางศิริลักษณ์ ใจคง	0	10	25	30
14. นางสมหมาย สัมมาพันธ์	5	5	35	20
15. นางพื่อน ศรีวารี	10	10	30	25
เฉลี่ย	3.00	6.67	24.00	25.33

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบข้อมูลผลผลิต ต้นทุน และรายได้ ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดสระบุรี ปี 2567

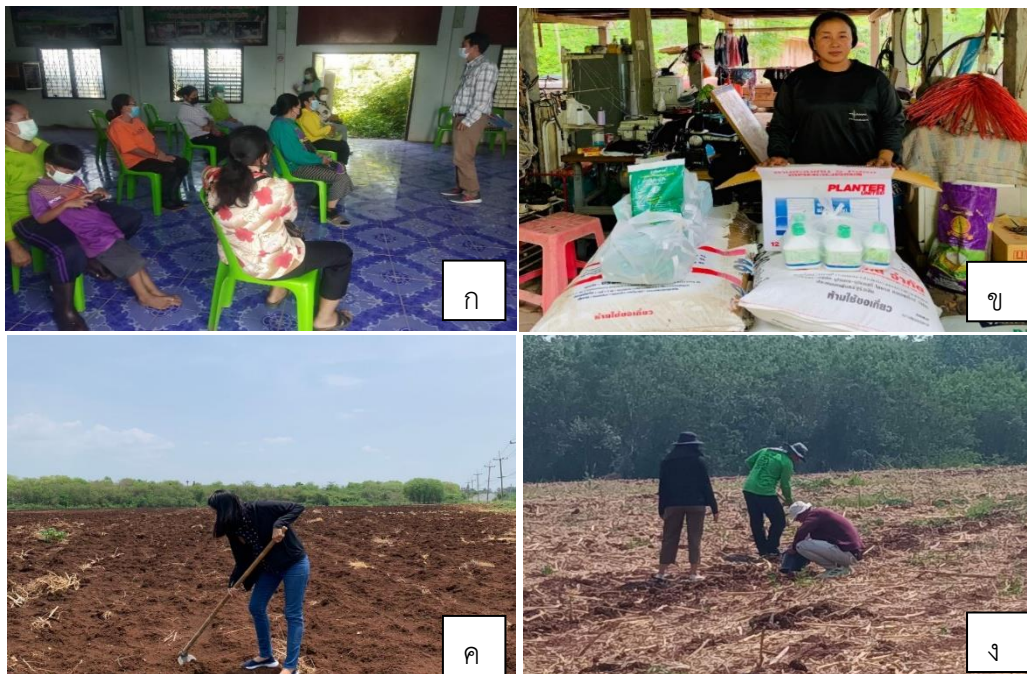
ชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ผลผลิต (กก./ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)	
	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1. นายบุญญฤทธิ์ ศรีวารี	3,930	3,840	1,800	1,500	12,023	9,743
2. นางอัญชลี สอยเหลือง	3,834	4,082	1,900	1,800	13,603	12,589
3. นางบังอร ขำไจนาง	3,675	3,615	1,900	1,900	12,025	12,277
4. นางเกสร ขำไจนาง	3,854	3,754	2,100	1,600	13,246	10,271
5. นางสุภาพร ใจคองนาง	3,575	3,587	1,800	1,700	11,308	10,432
6. นายสุเทพ สัมมาพันธ์	3,825	4,424	1,900	1,800	11,819	11,315
7. นายอนันต์ กลิ่นขจร	3,867	4,119	1,900	1,800	12,810	12,180
8. นางลีนจี ภัยนิราศ	3,831	4,496	1,900	1,500	12,810	10,118
9. นายเฉลย กองแก้ว	3,782	4,419	1,720	1,600	12,238	11,271
10. นางสุนีย์ บึงไกร	3,796	4,439	1,900	1,800	13,307	12,901
11. นางชะลอ ยินดี	3,778	3,898	1,800	1,600	12,691	11,427
12. นางโสภี ยินดี	3,800	3,914	2,000	1,740	13,493	11,858
13. นางศิริลักษณ์ ใจคง	3,702	3,647	1,900	1,800	12,923	12,135
14. นางสมหมาย สัมมาพันธ์	3,809	4,438	1,900	1,700	13,533	12,035
15. นางพ่อน ศรีวารี	3,908	4,538	1,900	1,700	12,855	11,378
เฉลี่ย	3,798	4,081	1,888	1,703	12,712	11,462
ผลต่าง	-283		185		1,250	
T-test	**		**		**	

หมายเหตุ: ** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูลรายได้สุทธิ และค่า BCR ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดสระบุรี ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายบุญญฤทธิ์ ศรีวารี	8,093	5,903	3.06	2.54
2. นางอัญชลี สอยเหลื่อง	9,769	8,507	3.55	3.08
3. นางบังอร ขำไจนาง	8,350	8,662	3.27	3.40
4. นางเกสร ขำไจนาง	9,392	6,517	3.44	2.74
5. นางสุภาพร ใจคงนาง	7,733	6,845	3.16	2.91
6. นายสุเทพ สัมมาพันธ์	7,994	6,891	3.09	2.56
7. นายอนันต์ กลิ่นขจร	8,943	8,061	3.31	2.96
8. นางลั่นจี่ ภัยนิราศ	8,979	5,622	3.34	2.25
9. นายเฉลย กองแก้ว	8,456	6,852	3.24	2.55
10. นางสุนีย์ บึงไกร	9,511	8,462	3.51	2.91
11. นางชะลอ ยินดี	8,913	7,529	3.36	2.93
12. นางโสภี ยินดี	9,693	7,944	3.55	3.03
13. นางศิริลักษณ์ ใจคง	9,221	8,488	3.49	3.33
14. นางสมหมาย สัมมาพันธ์	9,724	7,597	3.55	2.71
15. นางพื่อน ศรีวารี	8,947	6,840	3.29	2.51
เฉลี่ย	8,915	7,381	3.35	2.83
T-test	**			

หมายเหตุ: ** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ภาพที่ 1 การดำเนินงานปี 2567 ก) ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานวิจัย คัดเลือกเกษตรกรขยายผล 5 ราย ข) ส่งมอบปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรและ ค) และ ง) สุ่มเก็บตัวอย่างดินในแปลงเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยในพื้นที่ จ.สระบุรี ปี 2567

ภาพที่ 2 สํารวจการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในแปลงเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จ.สระบุรี ปี 2567

ภาพที่ 3 สุ่มเก็บผลผลิต สัมภาษณ์ต้นทุน และข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์จากเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยในพื้นที่ จ.สระบุรี ปี 2567

การทดลองที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดข้าวเหนียวและการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้
ข้าวโพดลายจุดด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่กลุ่มชุดดินที่ 2 และปริมาณน้ำฝน
1,000 - 1,200 มิลลิเมตร (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

หัวหน้าการทดลอง วารินทร์ สมประทุม
ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชร สวรรค์อาสน์ วรากรณ์ เรือนแก้ว
อุกฤษ ดวงแก้ว วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

เกษตรกรเข้าร่วมดำเนินงาน จำนวน 15 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรในพื้นที่ ต.บ้านใหม่ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเกษตรกรใช้พันธุ์ Sweet white ก่อนการทดสอบได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์คุณสมบัติของดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการคำนวณอัตราปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน จากผลการวิเคราะห์คุณสมบัติของดิน ก่อนการทดสอบ พบว่า ดินมีความเป็นกรด-ด่าง (pH) อยู่ระหว่าง 4.48-7.33 ปริมาณอินทรีย์วัตถุอยู่ระหว่าง 0.51-2.73 เปอร์เซ็นต์ ค่าฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์อยู่ระหว่าง 3-89 มิลลิกรัม/กิโลกรัม และโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ระหว่าง 51-288 มิลลิกรัม/กิโลกรัม (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1) โดยแนะนำให้เกษตรกรคลุกเคล้าเมล็ดข้าวโพดข้าวเหนียวกับปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน ก่อนปลูกตามอัตราที่แนะนำ และใช้แม่ปุ๋ยเคมีลดลงจากการวิเคราะห์ดิน 25 เปอร์เซ็นต์ มีการติดตามและสำรวจการแพร่ระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดอย่างต่อเนื่องตามแผนการทดลอง การระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดทั้งแปลงกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกร พบว่าจำนวนหนอนกระทู้ลายจุดที่เข้าทำลายข้าวโพดข้าวเหนียว เมื่อข้าวโพดอายุ 21 วัน ของกรรมวิธีทดสอบมีการทำลายมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 3.025 (ตารางที่ 2 และภาพที่ 2) สุ่มเก็บผลผลิตข้าวโพดข้าวเหนียวจากแปลงเกษตรกร และสัมภาษณ์ต้นทุนการผลิต (ภาพที่ 3) เปรียบเทียบผลผลิต รายได้ และรายได้สุทธิของกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.94 11.92 และ 21.67 ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และ 99% ตามลำดับ ค่า BCR ของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร (ตารางที่ 3 และ 4) ขณะที่ต้นทุนการผลิตของกรรมวิธีทดสอบน้อยกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 8.33 ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (ตารางที่ 3) เสนอแนะเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยและเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย พร้อมประเมินความพึงพอใจเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจที่ระดับมากที่สุด ต่อการใช้ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงจากค่าวิเคราะห์ดิน 25 เปอร์เซ็นต์ ร้อยละ 100 และเกษตรกรสนใจที่จะใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดของกรมวิชาการเกษตรต่อเนื่องจากสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตและรายได้ (ภาพที่ 4)

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของแปลงเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวใน จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ค่าความเป็นกรด - ด่าง (pH)	อินทรีย์วัตถุ (%)	ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มก./กก.)	ปริมาณโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	การใช้ปุ๋ยยูเรีย/แอมโมเนียมฟอสเฟต/โพแทสเซียมคลอไรด์ (75%) (กก.ต่อไร่)
1. นายสมนึก วิทยาศาสตร์	6.75	1.34	28	103	30.98-8.18-6.23
2. นางสุทิสา เทียงตรง	4.83	2.56	8	253	22.80-8.18-6.23
3. นายบุญทั้ง ดอนผา	6.85	1.55	23	174	30.98-8.18-6.23
4. นายประดิษฐ์ ไทยประกอบ	7.33	2.72	22	288	22.80-8.18-6.23
5. นายสำรวย สอนดี	5.93	0.51	47	51	47.25-8.18-8.78
6. นายสมนึก รุมรัตน์	6.31	1.00	32	70	30.98-8.18-8.78
7. นางสาวบุญส่ง พันธุ์เสือ	4.78	1.30	55	108	30.98-8.18-6.23
8. นายจรรยา วันปะพา	4.87	1.37	31	77	30.98-8.18-8.78
9. นางสมปอง เสถียรพันธุ์	5.12	1.06	28	82	30.98-8.18-8.78
10. นางสาวนิภา ชันธบุตร	5.24	1.33	33	148	30.98-8.18-6.23
11. นางสาวธनिया บุญคุ้ม	4.48	0.83	34	78	30.98-8.18-8.78
12. นายชลินทร์ สุขคำมี	5.41	0.77	89	71	30.98-8.18-8.78
13. นางสาวอังคณา พรเจริญ	4.54	1.29	43	94	30.98-8.18-8.78
14. นางสาวสำรวย รัมมะภาพ	6.05	1.23	3	77	27.68-11.40-8.78
15. นางชูศรี เอี่ยมประเสริฐ	5.12	2.14	26	133	30.98-8.18-6.23

ตารางที่ 2 เปอร์เซ็นต์ระดับการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวใน จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ระดับการเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (%)			
	อายุ 7 วัน		อายุ 21 วัน	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายประดิษฐ์ ไทยประกอบ	20.00	10.00	30.00	00.00
2. นางสุทิสา เทียงตรง	30.00	46.66	53.00	53.33
3. นายสมนึก วิทยาศาสตร์	50.00	50.00	50.00	74.00
4. นายบุญทั้ง ดอนผา	45.00	45.00	40.00	74.00
5. นางชูศรี เอี่ยมประเสริฐ	62.50	60.00	27.50	30.00
6. นายสมนึก รุมรัตน์	66.66	58.00	67.40	00.00
7. นางสาวบุญส่ง พันธุ์เสือ	50.00	15.00	10.00	40.00
8. นายชลินทร์ สุขคำมี	60.00	17.50	16.00	76.00
9. นายสำรวย สอนดี	64.00	20.00	16.00	00.00
10. นางสาวสำรวย รัมมะภาพ	16.66	20.00	46.66	16.00
11. นางสาวนิภา ชันธบุตร	15.00	30.00	66.66	60.00
12. นางสาวธनिया บุญคุ้ม	0.00	32.50	38.00	20.00
13. นางสมปอง เสถียรพันธุ์	0.00	10.00	46.00	40.00
14. นางสาวอังคณา พรเจริญ	50.00	65.00	82.50	76.00
15. นายจรรยา รัมมะภาพ	50.00	67.50	66.00	75.00
เฉลี่ย	38.65	36.48	43.71	42.29

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบข้อมูลผลผลิต ต้นทุน และรายได้ ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวใน จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ผลผลิต (กก./ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)	
	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1. นายประดิษฐ์ ไทยประกอบ	6,163	6,103	2,160	2,130	25,920	25,560
2. นางสุทิสรา เทียงตรง	7,824	9,450	2,352	2,100	28,224	25,200
3. นายสมนึก วิทยาศาสตร์	6,607	6,755	2,522	2,040	30,264	24,480
4. นายบุญทิ้ง ดอนผา	6,677	7,052	2,500	2,340	30,000	28,080
5. นางชูศรี เอี่ยมประเสริฐ	6,340	7,140	1,840	1,333	22,080	15,996
6. นายสมนึก รุมนรัตน์	7,202	7,510	2,247	2,116	26,964	25,392
7. นางสาวบุญส่ง พันธุ์เสือ	7,155	7,173	2,650	2,225	31,800	26,700
8. นายชลินทร์ สุขคำมี	6,776	7,666	2,473	2,417	29,676	29,004
9. นายสำรวย สอนดี	6705	8408	2508	2275	30096	27300
10. นางสาวสำรวย รัมมะภาพ	7,854	8,360	1,569	1,351	18,828	16,212
11. นางสาวนิภา ชันธบุตร	9,520	10,017	1,976	1,800	23,712	21,600
12. นางสาวธनिया บุญคุ้ม	10,247	11,005	2,350	2,349	28,200	28,188
13. นางสมปอง เสถียรพันธุ์	6,579	7,156	2,060	1,408	24,720	16,896
14. นางสาวอังคณา พรเจริญ	6,796	7,136	2,041	2,067	24,492	24,804
15. นายจรรยา รัมมะภาพ	6,202	7,586	2,761	2,435	33,132	29,220
เฉลี่ย	7,243	7,901	2,267	2,026	27,207	24,309
ผลต่าง	-658		242		2,898	
T-test	*		*		**	

หมายเหตุ: * มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูลรายได้สุทธิ และค่า BCR ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกร
ที่ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวใน จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายประดิษฐ์ ไทยประกอบ	19,757	19,457	4.21	4.19
2. นางสุทิสา เทียงตรง	20,400	15,750	3.61	2.67
3. นายสมนึก วิทยาศาสตร์	23,657	17,725	4.58	3.62
4. นายบุญทิ้ง ดอนผา	23,323	21,028	4.49	3.98
5. นางชูศรี เอี่ยมประเสริฐ	15,740	8,856	3.48	2.24
6. นายสมนึก รุมนรัตน์	19,762	17,882	3.74	3.38
7. นางสาวบุญส่ง พันธุ์เสือ	24,645	19,527	4.44	3.72
8. นายชลินทร์ สุขคำมี	22,900	21,338	4.38	3.78
9. นายสำรวย สอนดี	23,391	18,892	4.49	3.25
10. นางสาวสำรวย รัมมะภาพ	10,974	7,852	2.40	1.94
11. นางสาวนิภา ชันธบุตร	14,192	11,583	2.49	2.16
12. นางสาวธनिया บุญคุ้ม	17,953	17,183	2.75	2.56
13. นางสมปอง เสถียรพันธุ์	18,141	9,740	3.76	2.36
14. นางสาวอังคณา พรเจริญ	17,696	17,668	3.60	3.48
15. นายจรรยา รัมมะภาพ	26,930	21,634	5.34	3.85
เฉลี่ย	19,964	16,408	3.85	3.15
T-test	**			

หมายเหตุ: ** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ก

ข

ค

ง

จ

ฉ

ภาพที่ 1 การดำเนินงานปี 2567 ก) ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานวิจัย คัดเลือกเกษตรกรขยายผล 5 ราย
 ข) ส่งมอบปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรและ ค) ฉ) สุ่มเก็บตัวอย่างดินในแปลงเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย
 ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ภาพที่ 2 สํารวจการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในแปลงเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียว
จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ภาพที่ 3 สุ่มเก็บผลผลิต สัมภาษณ์ต้นทุน และข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์จากเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยในพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

ภาพที่ 4 เสวนาแลกเปลี่ยนความรู้แนวทางการแก้ไขปัญหาการผลิตข้าวโพดข้าวเหนียวและสรุปผลการดำเนินงาน วิจัยร่วมกับเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยในพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา ปี 2567

โครงการวิจัย : เทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกที่เหมาะสมในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก
 การทดลองที่ 1 ทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท
 หัวหน้าการทดลอง วัชร สวรรค์อาศน์
 ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วาริรัตน์ สมประทุม วรากรณ์ เรือนแก้ว
 อุกกฤษ ดวงแก้ว วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

ทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกมะลิร่วมกับเทคโนโลยีการกระตุ้นให้เกิดการติดดอกของมะลิแบบผสมผสาน ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ระยะเวลาดำเนินงานวิจัยเริ่มต้นเดือนตุลาคม 2566 และสิ้นสุดเดือนกันยายน 2567 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณกองทุน ววน. เพื่อพัฒนาศักยภาพในการผลิตมะลิให้ได้ผลผลิตสูงทั้งปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และลดปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงจากการศึกษาพบว่า ในกรรมวิธีทดสอบเทคโนโลยีให้ผลผลิต รายได้ และรายได้สุทธิ สูงกว่ากรรมวิธีเดิมของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ต้นทุนการผลิตในกรรมวิธีทดสอบน้อยกว่ากรรมวิธีเดิมของเกษตรกร และมีสัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) สูงกว่ากรรมวิธีเดิม เกษตรกรที่ร่วมดำเนินงานมีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีการทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท อยู่ในระดับพอใจมาก โดยในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ได้ประสานเพื่อนำเทคโนโลยีสู่การขยายผลในโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ไม้ดอกไม้ประดับ) ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์

พื้นที่/สถานที่ดำเนินการ : แปลงเกษตรกรอำเภอเนินขาม และอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท จำนวน 10 ราย (ตารางที่ 1 และภาพที่ 1)

ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานให้แก่เกษตรกรร่วมการทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท (ภาพที่ 2) ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกมะลิที่ร่วมดำเนินงานวิจัยมีความรู้ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินงานได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 10 ราย ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสานในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตมะลิคุณภาพ ศัตรูพืชที่สำคัญของมะลิ และการป้องกันกำจัดและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิโดยใช้ชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบถึงที่มาโครงการเทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกที่เหมาะสม ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก มีความรู้ความเข้าใจถึงศัตรูพืชที่สำคัญของมะลิและการป้องกันกำจัด รวมถึงเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิโดยใช้ชีวภัณฑ์ร่วมกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน ผลจากการประเมินเกษตรกรผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ หลักสูตร เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน เกษตรกรมีความรู้ก่อนฝึกอบรม 62.50 เปอร์เซ็นต์ หลังการฝึกอบรม 75.66 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น 13.16 เปอร์เซ็นต์ (ภาพที่ 3)

ได้ข้อมูลการผลิตและการระบาดของหนอนเจาะดอกมะลิในเขตพื้นที่จังหวัดชัยนาท โดยแปลงเกษตรกรที่ร่วมดำเนินการมีการตัดแต่งกิ่งพร้อมโดยตัดกิ่งแก่ กิ่งแห้ง และกิ่งที่มีการเข้าทำลายของศัตรูพืชออกจากแปลงให้ปุ๋ยสูตร 16-16-16 อัตรา 10 กก./ไร่ ร่วมกับ 8-24-24 ในอัตรา 15 กก./ไร่ หวานบริเวณรอบทรงพุ่ม และหวานระหว่างร่องปลูก เพื่อกระตุ้นการแตกยอด โดยหลังจากตัดแต่งกิ่งแล้ว 7 วัน ต้นมะลิจะแตกยอดและใบใหม่ออกมา

หลังจากนั้นอีก 7-10 วัน มะลิจะเริ่มมีการพัฒนาเป็นตุ่มดอกขนาดเล็กๆ เกษตรกรพ่นปุ๋ยทางใบสูตร 25-5-5 หรือ สูตร 20-18-52 อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร และพ่นฮอร์โมนกระตุ้นการเจริญเติบโตของดอก อัตรา 20 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร หรือให้ปุ๋ยทางใบสูตร 0-40-22 อัตรา 20-40 มล./น้ำ 20 ลิตร ทุก 7 วัน เพื่อบำรุงดอกช่วยเพิ่มขนาดของมะลิ ให้ใหญ่ขึ้นและพัฒนาเป็นดอกมะลิพร้อมเก็บเกี่ยวผลผลิตภายในช่วงระยะเวลา 10 วัน ซึ่งหลังจากนี้เกษตรกรสามารถ เก็บผลผลิตได้ทุกวันเป็นเวลา 25-28 วัน มีการให้น้ำแบบสลับรดไปบนแปลงปลูกสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เก็บผลผลิตทุกวัน ในช่วงเช้า โดยใช้แรงงานในครัวเรือน นำไปส่งจำหน่ายให้แก่ผู้รวบรวมในพื้นที่ สามารถเก็บผลผลิตได้สูงสุดถึง 10 กก./วัน/ไร่ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ต.กะบกเตี้ย อ.เนินขาม ได้มีวางแผนการผลิตร่วมกัน แบ่งออกเป็นรุ่นหมุนเวียนตลอดทั้งปี เพื่อให้สามารถเก็บผลผลิตมะลิจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง และพบว่าในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ จะเป็นช่วงที่ผลผลิตมะลิลดลงน้อย ทำให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูง โดยเกษตรกรต้องวางแผนตัดแต่งกิ่ง ในช่วงปลายเดือนตุลาคม เป็นต้นไป (ตารางที่ 2) โดยเก็บผลผลิตจนกระทั่งทรงพุ่มของมะลิเจริญเติบโตชิดกัน เกษตรกรก็จะเริ่มตัดแต่งกิ่งครั้งใหม่ ทั้งนี้หากเกษตรกรประเมินว่ามีการระบาดของหนอนเจาะดอกกระบาดมาก หรือมีโรคแมลงชนิดอื่นๆ เขาทำลายเกษตรกร จะตัดสินใจตัดแต่งกิ่งทันทีเพื่อตัดวงจรการระบาดของศัตรูพืชและ เริ่มรอบการผลิตใหม่

การการระบาดของแมลงศัตรูดอกมะลิ ในเขตพื้นที่จังหวัดชัยนาท โดยแบ่งเป็นช่วงเดือน ดังนี้

- 1) เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ เป็นช่วงมะลิตราคาสูงที่สุดในรอบปี ราคา 400-1,800 บาท/กก. เนื่องจากมะลิลดออกดอกน้อยผลกระทบจากอากาศหนาวทำให้ช่อดอกชะงักการเจริญเติบโต การเจริญเติบโตปริมาณน้ำ ที่ใช้ในแปลงไม่เพียงพอ ทำให้มะลิตขาดตลาด พบการเข้าทำลายของหนอนเจาะดอกมะลิ และแมลงบั่วระบาด
- 2) เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน เป็นช่วงมะลิตมีผลผลิตออกมากที่สุดในรอบปีส่งผลกระทบให้มะลิตมีราคาถูกลง ราคา 70-200 บาท/กก. พบการระบาดของหนอนเจาะดอกมะลิ เพลี้ยไฟ ไรแดง และแมลงบั่วระบาด
- 3) เดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม เป็นช่วงที่มะลิตมีราคาปานกลาง ราคา 200-600 บาท/กก. พบการระบาดของ หนอนเจาะดอกมะลิ และพบการเข้าทำลายของมวนฝิ่น (*Nysius* sp.)

หนอนเจาะดอกมะลิพบเข้าทำลายได้ตลอดทั้งปี โดยเข้าทำลายระยะแตกยอดใหม่จนถึงสร้างตุ่มดอกหลังตัด ทำรุ่น 1 สัปดาห์ สารเคมีกำจัดแมลงที่เกษตรกรใช้กำจัดหนอนเจาะดอกภายในแปลงใช้สารลูเฟนนูรอน 5% EC อัตรา 15 มล./น้ำ 20 ลิตร โดยพ่นทุกๆ 2 วัน และเมื่อมะลิแตกช่อดอก ใช้เวลา 2 สัปดาห์หลังแตกยอดใหม่ พ่นด้วยสารคลอร์ฟิโนเพอร์ 10% SC อัตรา 15 มล. ผสมร่วมกับสารคาร์โบซัลเฟน 20% EC ในอัตรา 60 มล./น้ำ 20 ลิตร สารไซเปอร์เมทริน 35% W/V EC อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร สลับกันสารอะบาเม็กติน 1.8% W/V EC อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 2 วัน

ผลการทดสอบเทคโนโลยี พบว่ากระบวนการใหม่ในการป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกมะลิ โดยการใช้สารเคมี กำจัดแมลงร่วมกับสารชีวภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท โดยใช้สารเคมีกำจัดแมลงตามคำแนะนำของ กรมวิชาการเกษตรแบบหมุนเวียนกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์สลับกับการใช้บีที (Bt) กำจัดแมลงจำนวน 1 ครั้ง เมื่อพบการระบาดของหนอนเจาะดอกมะลิมากกว่า 10% เริ่มพ่นสไปนีโทแรม 12%SC อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร ตามด้วยสารชีวภัณฑ์บีทีในอัตรา 60 มล./น้ำ 20 ลิตร ตามด้วยอิมามิกตินเบนโซเอต 5%WG อัตรา 40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร และตามด้วยสไปนีโทแรม 12%SC อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 5 วัน มีประสิทธิภาพทั้งในด้านต้นทุน และความปลอดภัยต่อเกษตรกรผู้ผลิตมะลิ สามารถลดความเสียหายต่อสารกำจัดแมลงของหนอนเจาะดอกมะลิ และมีต้นทุน 2,976.84 บาท/ไร่ ต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่มีต้นทุนสูงในการใช้สารเคมีกำจัดแมลงสูงถึง 4,365.90 บาท/ไร่ จึงนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาขยายผลสู่เกษตรกรแปลงในพื้นที่จังหวัดชัยนาทปี 2567 พบว่าเกษตรกรแปลงทดสอบเทคโนโลยี มีผลผลิตมะลิ 102.99 กก./ไร่ ซึ่งมากกว่าในกรรมวิธีเกษตรกรที่ให้ ผลผลิตเฉลี่ย 87.72 กก./ไร่ รายได้ของเกษตรกรแปลงทดสอบเทคโนโลยีมีรายได้เฉลี่ย 25,437.54 บาท/ไร่

สูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ย 21,667.33 บาท/ไร่ แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99% เป็นไปในทิศทางเดียวกับต้นทุนการผลิตในกรรมวิธีทดสอบเทคโนโลยี มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 8,385.70 บาท/ไร่ ซึ่งต้นทุนต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร โดยกรรมวิธีเกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ย 10,050.40 บาท/ไร่ รายได้สุทธิในกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร 5,434.91 บาท/ไร่ และสัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) ในกรรมวิธีทดสอบ มี BCR เฉลี่ย 3.14 ซึ่งมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่มี BCR เฉลี่ย 2.27 (ตารางที่ 3)

การประเมินความพึงพอใจเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 60 (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.60) เรื่องการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงหนอนเวียนตามกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์ของสาร และคุณภาพดอกมะลิหลังปฏิบัติตามเทคโนโลยี เกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 50 (ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.50) เรื่องเทคโนโลยี กระบวนการป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกมะลิโดยวิธีผสมผสาน การฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์สลับกับสารเคมีกำจัดแมลง และปริมาณของหนอนเจาะดอกลดลงหลังจากฉีดพ่นตามกรรมวิธีทดสอบและความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการ ซึ่งเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 60 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.60 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ และพิกัดแปลงของเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยใน จ.ชัยนาท ปี 2567

เกษตรกร	ที่อยู่	พิกัด 47P	
		X	Y
1. นางพเยาว์ เปรมทอง	342 ม.13 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	585802	1669053
2. นางสุนทร เทพรักษ์	21 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	587108	1664257
3. นางฉิชาภานต์ สารคาม	35 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	587329	1664905
4. นางสมพร บุญเงิน	120/2 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	587074	1664849
5. นางสาวอังคณา เทพรักษ์	21 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	587110	1664260
6. นางรจนา เพชรน้อย	2542 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	587102	1666024
7. นางสุดใจ บุญอินทร์	22 ม.10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม	586915	1665938
8. นายพรทนา น้อยจันทร์	105/4 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์	619065	1701057
9. นายเทียม แยกอ่อน	81 ม.4 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์	618440	1702201
10. นายสุวิทย์ นาคชม	71 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ. มโนรมย์	617703	1702233

ตารางที่ 2 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมะลิในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2567

การปฏิบัติ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
			รุ่นที่ 2			รุ่นที่ 3			รุ่นที่ 4			รุ่นที่ 1
1. ตัดแต่งกิ่งมะลิ												
2. ตันมะลิตาออกใหม่พร้อมออกดอก												
3. บำรุงดิน และกระตุ้นการเจริญเติบโตของดอก												
4. ป้องกันกำจัดศัตรูพืช												
5. เก็บผลผลิตมะลิ												

ตารางที่ 3 ผลผลิตและข้อมูลเศรษฐศาสตร์ของเกษตรกรที่ร่วมการทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน ในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2567

เกษตรกร	ผลผลิต (กก./ไร่)		รายได้*** (บาท/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)		รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
นางพเยาว์ เปรมทอง	118.80	98.40	29,343.60	24,304.80	8,534.00	10,090.00	20,809.60	14,214.80	3.44	2.41
นางสุนทร เทพรักษ์	98.40	81.95	24,304.80	20,241.65	6,995.00	7,127.00	17,309.80	13,114.65	3.47	2.84
นางณิชากานต์ สารคาม	104.40	99.60	25,786.80	24,601.20	10,246.00	10,178.00	15,540.80	14,423.20	2.52	2.42
นางสมพร บุญเงิน	109.63	98.42	27,078.61	24,309.74	7,806.00	7,871.00	19,272.61	16,438.74	3.47	3.09
นางสาวอังคณา เทพรักษ์	92.51	88.95	22,849.97	21,970.65	5,100.00	7,697.00	17,749.97	14,273.65	4.48	2.85
นางรจนา เพชรน้อย	110.07	82.32	27,187.29	20,333.04	8,277.00	8,809.00	18,910.29	11,524.04	3.28	2.31
นางสุดใจ บุญอินทร์	109.05	97.58	26,935.35	24,102.26	10,368.00	11,255.00	16,567.35	12,847.26	2.60	2.14
นางพรพนา น้อยจันทร์	91.00	72.00	22,477.00	17,784.00	7,398.00	9,890.00	15,079.00	7,894.00	3.04	1.80
นายเทียม แวกอ่อน	105.00	75.00	25,935.00	18,525.00	8,733.00	14,264.00	17,202.00	4,261.00	2.97	1.30
นายสุวิทย์ นาคชม	91.00	83.00	22,477.00	20,501.00	10,400.00	13,323.00	12,077.00	7,178.00	2.16	1.54
เฉลี่ย	102.99	87.72	25,437.54	21,667.33	8,385.70	10,050.40	17,051.84	11,616.93	3.14	2.27
ผลต่าง	15.26		3,770.21		1,664.70		5,434.91		0.87	
Pair T-test	**		**		ns		**		ns	

หมายเหตุ *** คำนวณจากราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรจำหน่ายได้ในพื้นที่ 247 บาท/กก.

Ns ไม่มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ

** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ปี 2567

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (%)						
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. เทคโนโลยี/กระบวนการป้องกันกำจัดหนอนเจาะดอกมะลิโดยวิธีผสมผสาน	50	50	-	-	-	4.50	มาก
2. การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงหนอนเวียนตามกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์ของสาร	60	40	-	-	-	4.60	มากที่สุด
3. การฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์สลับกับสารเคมีกำจัดแมลง	40	60	-	-	-	4.40	มาก
4. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยากและเข้าใจง่าย	50	40	10	-	-	4.40	มาก
5. คุณภาพดอกมะลิหลังปฏิบัติตามเทคโนโลยี	60	40	-	-	-	4.60	มากที่สุด
6. ปริมาณของหนอนเจาะดอกลดลงหลังจากฉีดพ่นตามกรรมวิธีทดสอบ	50	50	-	-	-	4.50	มาก
7. กรรมวิธีทดสอบสามารถลดต้นทุนการใช้สารเคมีกำจัดแมลง	50	30	20	-	-	4.30	ปานกลาง
8. ความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการ	60	40	-	-	-	4.60	มากที่สุด

ภาพที่ 1 เกษตรกรร่วมการทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสานในพื้นที่
อมโนรมย์ และอ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 2 ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานให้แก่เกษตรกรร่วมการทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตมะลิแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 3 การฝึกอบรมหลักสูตร เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน ณ จุฬารวบรวมมะลิ หมู่ 10 ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปี 2567

ภาพที่ 4 เก็บข้อมูลผลผลิต แปลงเกษตรกรที่ร่วมทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะลิแบบผสมผสาน ต.กระบกเตี้ย อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ปี 2567

โครงการวิจัย : ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดฝักสดที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่
การทดลองที่ 1 การทดสอบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวในสภาพไร่แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม
พื้นที่จังหวัดอ่างทอง

หัวหน้าการทดลอง วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชรรา สุวรรณอาศน์ อุกกฤษ ดวงแก้ว
วาริรัตน์ สมประทุม วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

การทดสอบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวในสภาพไร่แบบเกษตรกรมีส่วนร่วมพื้นที่ จังหวัดอ่างทอง ดำเนินการทดสอบระหว่าง ตุลาคม 2566 ถึง กันยายน 2567 ในพื้นที่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอไชโย และอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบพันธุ์ข้าวโพดฝักสดในสภาพพื้นที่ของเกษตรกร โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 5 ราย รวมพื้นที่ 10 ไร่ เปรียบเทียบ 2 กรรมวิธี ได้แก่ 1) กรรมวิธีทดสอบ ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์ กวก.ชัยนาท 2 2) กรรมวิธีเกษตรกร ใช้ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์การค้า ผลการทดสอบพบว่า กรรมวิธีทดสอบให้ความสูงฝักเฉลี่ย 96 ซม. น้ำหนักฝัก 10 ฝักทั้งเปลือกเฉลี่ย 2.55 กก. น้ำหนัก 10 ฝักปอกเปลือกเฉลี่ย 1.67 กก. เปอร์เซ็นต์ฝักดีเฉลี่ย 90.6% และผลผลิตเฉลี่ย 1,859 ต่อไร่ ซึ่งมากกว่า กรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 8.35 6.69 29.46 1.91 และ 4.49 ตามลำดับ กรรมวิธีทดสอบมีต้นทุนต่ำกว่า กรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 7.74 รายได้สุทธิของกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 6.35 และ 14.29 ตามลำดับ สัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) เฉลี่ยของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร อยู่ที่ 2.79 และ 2.43 ตามลำดับ จากนั้นได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวขยายผลสู่การใช้ประโยชน์ ในปี พ.ศ. 2567 ผ่านการทำแปลงต้นแบบและเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ สามารถขยายผลไปสู่เกษตรกร จำนวน 5 ราย พื้นที่รวม 10 ไร่ จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของเกษตรกรแปลงขยายผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในระดับมากต่อเทคโนโลยีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์ กวก.ชัยนาท 2

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ พิกัดแปลง ของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

เกษตรกร	ที่อยู่	พิกัดแปลง	
		X	Y
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	7 ม.1 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653294	1628729
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	5 ม.1 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653861	1627605
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	9 ม.1 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	654054	1628321
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	18 ม.2 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	654265	1628018
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	13/1 ม.1 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	654015	1629078
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	16 /1 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653738	1626257
7. นายเกียงไกร เหมือนนอม	74 ม.3 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653309	1626810
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	79 ม.4 ต.บางระกำ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง	653251	1626856
9. นางพรพณา อบกลิ่น	16/2 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	659810	1626303
10. นายสวง งามนนท์	16 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653738	1626283

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรแต่ละรายใน จ.อ่างทอง ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	pH (1:1)	Total N (%)	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (ppm)	โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (ppm)	อัตราปุ๋ยที่แนะนำ (N-P ₂ O ₅ -K ₂ O) (กก./ไร่)
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	6.54	0.103	2.06	100	56	15-6-20
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	6.18	0.047	0.94	92	35	30-6-20
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	5.54	0.087	1.73	82	57	20-6-20
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	6.47	0.081	1.62	181	63	20-6-15
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	5.84	0.071	1.42	13	57	20-8-20
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	6.60	0.11	2.22	136	346	15-6-10
7. นายเกียงไกร เหมือนนม	6.34	0.111	2.22	32	125	15-6-10
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	6.44	0.119	2.39	39	153	15-6-10
9. นางพรพณา อบกลิ่น	6.26	0.072	1.44	48	66	30-9-13
10. นายสวง งามนนท์	6.77	0.084	1.68	138	91	30-9-7

ตารางที่ 3 ความสูงต้น ความสูงฝัก และอายุเก็บเกี่ยวของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ความสูงต้น (ซม.)		ความสูงฝัก (ซม.)		อายุเก็บเกี่ยว (วัน)	
	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	201	195	95	90	59	63
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	180	195	95	90	58	63
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	205	195	100	95	59	63
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	200	198	100	90	59	63
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	190	185	90	85	60	63
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	206	200	87	90	60	63
7. นายเกียงไกร เหมือนนม	193	179	98	86	59	62
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	195	173	100	80	60	63
9. นางพรพณา อบกลิ่น	198	180	100	90	59	63
10. นายสวง งามนนท์	196	193	95	90	59	63
เฉลี่ย	196	189	96	89	59	63

ตารางที่ 4 จำนวนต้นเก็บเกี่ยว และจำนวนฝักเก็บเกี่ยวของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	จำนวนต้นเก็บเกี่ยว (ต้น/ไร่)		จำนวนฝักเก็บเกี่ยว (ฝัก/ไร่)	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	8,200	8,400	8,200	8,400
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	8,066	8,244	8,066	8,244
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	8,576	8,310	8,576	8,310
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	8,211	8,430	8,211	8,430
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	7,709	7,800	7,709	7,800
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	8,310	8,350	8,310	8,350
7. นายเกียงไกร เหมือนนม	8,730	8,520	8,730	8,520
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	8,250	8,300	8,250	8,300
9. นางพรพณา อบกลิ่น	7,935	7,987	7,935	7,987
10. นายสงว งามนนท์	8,175	8,250	8,175	8,250
เฉลี่ย	8,216	8,259	8,645	8,778

ตารางที่ 5 น้ำหนัก 10 ฝักทั้งเปลือก และน้ำหนัก 10 ฝัก ของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	น้ำหนัก 10 ฝักทั้งเปลือก (กก.)		น้ำหนัก 10 ฝัก ปอกเปลือก (กก.)	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	2.6	2.5	1.5	1.4
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	2.8	2.5	1.9	1.5
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	2.7	2.4	1.8	1.4
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	2.6	2.6	1.7	1.5
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	2.4	2.2	1.5	1.1
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	2.6	2.4	1.7	1.2
7. นายเกียงไกร เหมือนนม	2.5	2.3	1.9	1.2
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	2.3	2.2	1.4	1.1
9. นางพรพณา อบกลิ่น	2.4	2.3	1.5	1.2
10. นายสงว งามนนท์	2.6	2.5	1.8	1.3
เฉลี่ย	2.55	2.39	1.67	1.29

ตารางที่ 6 เปอร์เซ็นต์ฝักดี และเปอร์เซ็นต์ฝักเสียของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	เปอร์เซ็นต์ฝักดี (%)		เปอร์เซ็นต์ฝักเสีย (%)	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	87	82	13	18
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	89	84	11	16
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	95	93	5	7
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	92	96	8	4
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	89	84	11	16
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	92	88	8	12
7. นายเกียงไกร เหมือนนอม	85	87	15	13
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	89	89	11	11
9. นางพรพณา อบกลิ่น	95	94	5	6
10. นายสงว งามนนท์	93	92	7	8
เฉลี่ย	90.6	88.9	9.4	11.1

ตารางที่ 7 ผลผลิต และความหวานของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ผลผลิต (กก./ไร่)		ความหวาน (องศาบริกซ์)	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	1,760	1,633	11	13
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	1,786	1,626	11	13
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	1,866	1,720	12	13
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	1,872	1,906	11	13
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	1,973	1,986	12	13
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	1,802	1,733	11	12
7. นายเกียงไกร เหมือนนอม	1,893	1,809	12	12
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	1,840	1,789	12	12
9. นางพรพณา อบกลิ่น	1,853	1,706	11	12
10. นายสงว งามนนท์	1,941	1,880	11	12
เฉลี่ย	1,859	1,779	11.4	12.5

ตารางที่ 8 ต้นทุน รายได้ รายได้สุทธิ และค่า BCR ของเกษตรกรร่วมการทดลองใน จ.อ่างทอง

รายชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)		รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		สัดส่วนรายได้ต่อการ ลงทุน (BCR)	
	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร	กรรมวิธี ทดสอบ	กรรมวิธี เกษตรกร
1. นายสุชาติ อินทรวงษ์	7,398	8,030	21,120	19,596	13,722	11,566	2.8	2.4
2. นายสุชิน อินทรวงษ์	7,895	8,160	21,432	19,512	13,537	11,352	2.7	2.3
3. นายบุญเสริม วงษ์แสงน้อย	7,670	8,840	22,392	20,640	14,722	11,800	2.9	2.3
4. น.ส.จันทร์เพ็ญ พันธุ์ดี	8,565	8,675	24,464	22,872	15,899	14,197	2.8	2.6
5. นางสุรางค์ เพ็ชรนิล	8,580	9,380	23,676	23,832	15,096	14,452	2.7	2.5
6. นายสุรศักดิ์ งามนนท์	7,618	8,330	21,624	20,796	14,006	12,466	2.8	2.4
7. นายเกียงไกร เหมือนนวม	7,868	8,740	22,716	21,708	14,848	12,968	2.8	2.4
8. นางวันดี เอี่ยมตันวงศ์	7,978	8,310	22,080	21,468	14,102	13,158	2.7	2.5
9. นางพรพณา ออกลีน	8,150	8,870	22,236	20,472	14,086	11,602	2.7	2.3
10. นายสวง งามนนท์	7,507	8,540	23,295	22,560	15,788	14,020	3.0	2.6
เฉลี่ย	7,923	8,588	22,504	21,346	14,581	12,758	2.79	2.43

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจของเกษตรกรขยายผลการทดสอบพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวในสภาพไร่แบบเกษตรกรมีส่วนร่วมพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ปี 2567

ประเด็นวัดความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (%)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการใช้พันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด	20	80	-	-
2. ท่านมีความพึงพอใจในเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ร่วมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์อาร์-วัน มากน้อยเพียงใด	10	90	-	-
3. ท่านมีความพึงพอใจในเทคโนโลยีเรื่องการจัดการแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	20	80	-	-
4. ท่านคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรในการปลูกข้าวโพด หลังนาสามารถลดต้นทุนการได้ มากน้อยเพียงใด	10	70	20	-
5. ท่านคิดว่าจะนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ในการปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวของท่านหรือไม่ มากน้อยเพียงใด	40	60	-	-

ภาพที่ 1 การเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารและการส่งมอบปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยใน จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 2 การติดตามผลการดำเนินงานในแปลงเกษตรกรที่เข้าร่วมทำแปลงทดสอบใน จ.อ่างทอง ปี 2567

การทดลองที่ 2 การทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสาน
ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง

หัวหน้าการทดลอง วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชรรา สุวรรณอาศน์ อุกกฤษ ดวงแก้ว
วาริรัตน์ สมประทุม วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

การทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง แบ่งเป็นการดำเนินงานในแปลงทดสอบและแปลงเกษตรกรขยายผล ดำเนินการในแปลงเกษตรกรกลุ่มผลิตข้าวโพดฝักสด อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 8 ราย ๆ ละ 1 ไร่ รวม 8 ไร่ โดยเปรียบเทียบการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำกรมวิชาการเกษตรกับวิธีของเกษตรกร จากการทดลองพบว่า กรรมวิธีทดสอบมีค่าเฉลี่ยความสูงต้นต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 2.05 และค่าเฉลี่ยความสูงฝักของกรรมวิธีทดสอบต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 0.78 ค่าเฉลี่ยจำนวนต้นของกรรมวิธีเกษตรกรให้จำนวนที่มากกว่ากรรมวิธีทดสอบ คือ จำนวนต้น 8,178 ต้น/ไร่ และ 8,074 ต้น/ไร่ และจำนวนฝักเก็บเกี่ยวของกรรมวิธีเกษตรกรสูงกว่ากรรมวิธีทดสอบ ร้อยละ 1.27 ข้อมูลองค์ประกอบของผลผลิตพบว่า กรรมวิธีทดสอบมีค่าเฉลี่ยน้ำหนัก 10 ฝักทั้งเปลือก 2.45 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 3.70 และค่าเฉลี่ยน้ำหนัก 10 ฝักเปลือกของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 4.10% การเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดก่อนป้องกันกำจัด พบว่า กรรมวิธีทดสอบ มีค่าเฉลี่ยซึ่งต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่ 31.3 และ 38.9% ตามลำดับ และเปอร์เซ็นต์การเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดหลังป้องกันกำจัดของกรรมวิธีทดสอบต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกรร้อยละ 15.4 เปอร์เซ็นต์ฝักดี และเปอร์เซ็นต์ฝักเสียพบว่า กรรมวิธีทดสอบให้เปอร์เซ็นต์ฝักดีมีค่าเฉลี่ย ซึ่งสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 3.82 และเปอร์เซ็นต์ฝักเสียของกรรมวิธีทดสอบต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 17.24 ผลผลิตและค่าความหวาน พบว่า กรรมวิธีทดสอบมีค่าเฉลี่ยผลผลิตสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่ 1,756 กิโลกรัม/ไร่ และ 1,681 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ และค่าความหวานของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 0.98 ต้นทุนการผลิต รายได้ รายได้สุทธิ และค่า BCR พบว่า ค่าเฉลี่ยของต้นทุนการผลิตของกรรมวิธีทดสอบต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 8.50 ส่วนค่าเฉลี่ยรายได้ของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 4.50 ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของรายได้สุทธิของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 14.30 ที่ 13,430 บาท/ไร่ และ 11,750 บาท/ไร่ ทำให้ค่าเฉลี่ยของผลตอบแทนต่อการลงทุนของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกรที่ 2.74 และ 2.38 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ร่วมทำแปลงทดสอบ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 100 ต่อเทคโนโลยีการจัดการแมลงศัตรูข้าวโพด และเกษตรกร ร้อยละ 75 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดที่พร้อมจะนำเทคโนโลยีที่ได้ทดสอบไปปฏิบัติจริงและขยายผลสู่เกษตรกรในเครือข่ายต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ได้เข้าชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมการทดลอง ซึ่งมีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 5 ราย (ตารางที่ 1)

2. ดำเนินการสอบถามแผนการปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร (ตารางที่ 2)

3. ดำเนินการส่งมอบปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยเคมี สารเคมีและชีวภัณฑ์กำจัดหนอนกระทู ข้าวโพดลายจุดปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วัน ให้เกษตรกร โดยแนะนำให้เกษตรกรคลุกกล้าเมล็ดข้าวโพดข้าวเหนียว กับปุ๋ยชีวภาพฟิซีฟิอาร์-วัน ก่อนปลูก และใช้แม่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

4. ดำเนินการติดตามแปลงเกษตรกร สํารวจการเข้าทำลายของแมลงศัตรูพืช สอบถามข้อมูลการปลูก และการจัดการแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวจากเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง

ตารางที่ 1 รายชื่อเกษตรกรร่วมวิจัยการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียว แบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

เกษตรกร	ที่อยู่	พิกัดแปลง	
		X	Y
1. นายมงคล คำเจริญ	4 ม.1 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653922	1628640
2. นายสุชิน อบกลิ่น	16/2 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653981	1626009
3. นางสุนีย์ ศรีศรี	88/1 ม.3 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653248	1627348
4. นายยุพล เนตรศรี	51 ม.5 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653494	1627560
5. นางอำนวย งามนนท์	16 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653738	1626256
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	14 ม.6 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	655541	1627900
7. นางภิโย เจตนา	98 ม.1 ต.ไชโยภูมิ อ.ไชโย จ.อ่างทอง	654129	1627052
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	9/1 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง	653708	1626728

ตารางที่ 2 แสดงค่าวิเคราะห์คุณสมบัติทางเคมีของดินการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรู ข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	pH (1:1)	Total N (%)	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัส (ppm)	โพแทสเซียม (ppm)	อัตราปุ๋ยที่แนะนำ (N-P ₂ O ₅ -K ₂ O) (กก./ไร่)
1. นายมงคล คำเจริญ	5.48	0.069	1.39	505	75	20-6-15
2. นายสุชิน อบกลิ่น	6.41	0.039	0.78	50	61	30-6-15
3. นางสุนีย์ ศรีศรี	5.87	0.081	1.62	159	118	20-6-10
4. นายยุพล เนตรศรี	6.92	0.044	0.88	41	43	30-6-20
5. นางอำนวย งามนนท์	6.78	0.062	1.24	65	80	20-6-15
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	6.33	0.112	2.25	50	120	15-6-10
7. นางภิโย เจตนา	6.39	0.123	2.47	34	162	15-6-10
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	7.27	0.100	1.99	58	214	20-6-10

ตารางที่ 3 แสดงความสูงต้น ความสูงฝักและอายุเก็บเกี่ยวการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ความสูงต้น (ซม.)		ความสูงฝัก (ซม.)		อายุเก็บเกี่ยว (วัน)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	170	169	110	100	63	63
2. นายสุชิน อบกลิ่น	198	200	105	100	63	63
3. นางสุนีย์ ศรีศรี	195	192	100	105	64	64
4. นายยุพล เนตรศรี	206	203	100	95	63	63
5. นางอำนวย งามนนท์	197	196	89	90	65	65
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	173	196	80	91	63	63
7. นางภิโย เจตนา	193	197	85	90	63	63
8. นางละเอียด ฉัตรข้อฟ้า	196	207	91	95	64	64
เฉลี่ย	191	195	95	95	63	63

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนต้นเก็บเกี่ยว และจำนวนฝักเก็บเกี่ยวการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	จำนวนต้นเก็บเกี่ยว (ต้น/ไร่)		จำนวนฝักเก็บเกี่ยว (ฝัก/ไร่)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	8,647	8,910	8,647	8,910
2. นายสุชิน อบกลิ่น	7,983	7,865	7,983	7,865
3. นางสุนีย์ ศรีศรี	8,472	8,753	8,472	8,753
4. นายยุพล เนตรศรี	8,320	8,350	8,320	8,350
5. นางอำนวย งามนนท์	7,954	7,865	7,954	7,865
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	7,538	7,895	7,538	7,895
7. นางภิโย เจตนา	8,392	8,459	8,392	8,459
8. นางละเอียด ฉัตรข้อฟ้า	7,285	7,328	7,285	7,328
เฉลี่ย	8,073	8,175	8,073	8,175

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนน้ำหนัก 10 ฝักทั้งเปลือก และน้ำหนัก 10 ฝัก ปอกเปลือกการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	น้ำหนัก 10 ฝักทั้งเปลือก (กก.)		น้ำหนัก 10 ฝัก ปอกเปลือก (กก.)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	2.2	2.2	1.4	1.4
2. นายสุชิน อบกลิ่น	2.7	2.5	1.8	1.7
3. นางสุนีย์ ศรศรี	2.3	2.2	1.6	1.4
4. นายยุพล เนตรศรี	2.4	2.3	1.6	1.6
5. นางอำนาจ งามนนท์	2.7	2.6	1.8	1.7
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	2.6	2.5	1.5	1.6
7. นางภิโย เจตนา	2.4	2.3	1.6	1.4
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	2.3	2.3	1.4	1.4
เฉลี่ย	2.45	2.36	1.58	1.52

ตารางที่ 6 แสดงเปอร์เซ็นต์การเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดก่อนและหลังการป้องกันกำจัดทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	การเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดก่อนป้องกันกำจัด (%)		การเข้าทำลายของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดหลังป้องกันกำจัด (%)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	29	34	14	15
2. นายสุชิน อบกลิ่น	27	36	13	13
3. นางสุนีย์ ศรศรี	30	32	12	14
4. นายยุพล เนตรศรี	24	32	11	13
5. นางอำนาจ งามนนท์	29	36	14	15
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	41	47	16	22
7. นางภิโย เจตนา	34	45	16	20
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	36	49	14	18
เฉลี่ย	31	38	13	16

ตารางที่ 7 แสดงเปอร์เซ็นต์ฝักดี และเปอร์เซ็นต์ฝักเสียการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	เปอร์เซ็นต์ฝักดี (%)		เปอร์เซ็นต์ฝักเสีย (%)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	80	75	20	25
2. นายสุชิน อบกลิ่น	90	80	10	20
3. นางสุนีย์ ศรศรี	85	85	15	15
4. นายยุพล เนตรศรี	80	75	20	25
5. นางอานวย งามนนท์	90	85	10	15
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	85	90	15	10
7. นางภิโย เจตนา	90	85	10	15
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	80	80	20	20
เฉลี่ย	85	82	15	18

ตารางที่ 8 แสดงผลผลิต และความหวานการทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ผลผลิต (กก./ไร่)		ความหวาน (องศาบริกซ์)	
	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร	วิธีทดสอบ	วิธีเกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	1,840	1,760	13	13
2. นายสุชิน อบกลิ่น	1,720	1,626	14	13
3. นางสุนีย์ ศรศรี	1,586	1,546	13	13
4. นายยุพล เนตรศรี	1,853	1,720	12	12
5. นางอานวย งามนนท์	1,800	1,653	13	13
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	1,698	1,613	13	13
7. นางภิโย เจตนา	1,866	1,870	13	13
8. นางละเอียด ฉัตรช่อฟ้า	1,686	1,656	12	12
เฉลี่ย	1,756	1,680	13	13

ตารางที่ 9 แสดงต้นทุนการผลิต รายได้ รายได้สุทธิ และค่า BCR การทดสอบเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดข้าวเหนียวแบบผสมผสานในพื้นที่ จ.อ่างทอง ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)		รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
	วิธี	วิธี	วิธี	วิธี	วิธี	วิธี	วิธี	วิธี
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1. นายมงคล คำเจริญ	7,885	8,800	22,080	21,120	14,195	12,320	2.8	2.4
2. นายสุชิน อบกลิ่น	6,690	7,740	20,640	19,512	13,950	11,772	3.0	2.5
3. นางสุนีย์ ศรศรี	7,820	7,930	19,032	18,552	11,212	10,622	2.4	2.3
4. นายยุพล เนตรศรี	7,865	8,540	22,236	20,640	14,371	12,100	2.8	2.4
5. นางอำนวย งามนนท์	7,395	8,020	21,600	19,836	14,205	11,316	2.9	2.4
6. น.ส.กฤษณา มัยเนตร	8,750	8,930	20,376	19,356	11,626	10,426	2.3	2.1
7. นางภิโย เจตนา	7,520	8,480	22,392	22,440	14,872	13,960	2.9	2.6
8. นางละเอียด ฉัตรซ่อฟ้า	7,225	8,390	20,232	19,872	13,007	11,482	2.8	2.3
เฉลี่ย	7,643	8,353	21,073	20,103	13,430	11,750	2.7	2.4

ภาพที่ 1 การชี้แจงเกษตรกรที่ร่วมทำแปลงทดสอบและแปลงต้นแบบ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 2 การส่งมอบปัจจัยให้แก่เกษตรกรร่วมทำแปลงทดสอบและแปลงต้นแบบ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 3 การติดตามแปลงและสำรวจการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดในแปลงของเกษตรกรที่ร่วมทำแปลงทดสอบและแปลงต้นแบบ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปี 2567

ภาพที่ 4 ลักษณะผลผลิตของข้าวโพดข้าวเหนียวเกษตรกรที่ร่วมทำแปลงทดสอบและแปลงต้นแบบ อ.ไชโย จ.อ่างทอง ปี 2567

แผนงานวิจัย : วิจัยการพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยีการผลิตพืชไร่
เศรษฐกิจในเขตภาคกลางและภาคตะวันตก

โครงการวิจัย : การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยีการผลิต

ข้าวโพดในแหล่งปลูกที่สำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก

การทดลองที่ 1 การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
ในกลุ่มชุดดินที่ 7 เขตปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย 1,000-1,200 มิลลิเมตร

หัวหน้าการทดลอง วรากรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วัชร สวรรณ์อาสน์ อุกกฤษ ดวงแก้ว

วารินทร์ สมประทุม วรปัญญา สอนสุข

รายงานความก้าวหน้า

การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในกลุ่มชุดดินที่ 7 เขตปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย 1,000-1,200 มิลลิเมตร (จังหวัดชัยนาท) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองพืชสำหรับใช้คาดการณ์ผลผลิตของข้าวโพดที่ปลูกในแหล่งปลูกสำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก เพื่อยกระดับผลผลิตของข้าวโพดให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของผลผลิตสูงสุดที่ควรจะได้รับในพื้นที่นั้น โดยใช้แจ้งวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมการทดลอง ซึ่งมีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมการทดลอง 10 ราย และเกษตรกรขยายผล จำนวน 2 ราย รายละเอียด 2 ไร่ (ตารางที่ 1) ร่วมสอบถามแผนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่งมอบปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ยเคมี และเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร (ตารางที่ 2) โดยดำเนินการสุ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน 12 ราย โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยข้อมูลผลผลิต (กก./ไร่) ค่าเฉลี่ยจำนวนฝัก (ฝัก/ไร่) ความชื้น (%) รายได้ (บาท/ไร่) ในกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยกรรมวิธีทดสอบมีรายได้ 18,947 บาท/ไร่ ส่วนกรรมวิธีเกษตรกรมีรายได้ 17,920 บาท/ไร่ เกษตรกรรายได้เพิ่มขึ้น 1,027 บาท/ไร่ (ตารางที่ 4) ค่าเฉลี่ยต้นทุน (บาท/ไร่) กรรมวิธีทดสอบมีต้นทุนต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ค่าเฉลี่ยรายได้สุทธิ (บาท/ไร่) กรรมวิธีทดสอบมีรายได้สุทธิมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร และสัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลองกรรมวิธีทดสอบมีค่ามากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร (ตารางที่ 5)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ได้เข้าชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย และดำเนินการในพื้นที่ อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท เกษตรกร จำนวน 10 ราย และเกษตรกรขยายผล 2 รายๆ ละ 2 ไร่ รวมทั้งหมด 12 ราย พื้นที่ 24 ไร่ เกษตรกรดำเนินการปลูกเสร็จสิ้น (ตารางที่ 1)
2. ดำเนินการสอบถามแผนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร (ภาพที่ 1)
3. ส่งมอบปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด พันธุ์ CP-789 และปุ๋ยเคมีสูตร 18-46-0 46-0-0 และ 0-0-60 ให้กับเกษตรกร จำนวน 12 ราย (ภาพที่ 2)

4. ดำเนินการสุ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน 12 ราย (ภาพที่ 3 และภาพที่ 4) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการทดลอง ข้อมูลผลผลิต (กก./ไร่) จำนวนฝัก (ฝัก/ไร่) ความชื้น (%) รายได้ (บาท/ไร่) (ตารางที่ 4) ต้นทุน (บาท/ไร่) รายได้สุทธิ (บาท/ไร่) และสัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลอง (ตารางที่ 5)

5. ดำเนินการงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดในแหล่งปลูกที่สำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่กลุ่มชุดดินที่ 7 จังหวัดชัยนาท ในวันที่ 11 เม.ย. 2567 โดย นางอารดา มาสรี ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 เป็นประธานในพิธีเปิด พร้อมด้วย นางสาวเครือวัลย์ บุญเงิน รักษาการในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (ภาคกลาง) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกรมวิชาการเกษตร ให้กับเกษตรกรได้นำไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชน ศาลาวัตรโรงช้าง หมู่ที่ 3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมงาน 100 ราย (ภาพที่ 4)

ปัญหาและอุปสรรค แปลงเกษตรกรบางรายโดนศัตรูพืชเข้าทำลาย เช่น แปลงนายประเสริฐ สีน่ำ มีกระรอกเข้ากัดกินฝักทำให้ผลผลิตเสียหายมาก และนางบุญยืน หย่องหยี มีหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดเข้าทำลายฝักจำนวนมาก

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ พิกัดแปลง ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลองใน จ.ชัยนาท

เกษตรกร	ที่อยู่	พิกัดแปลง	
		X	Y
1. นายสนธิ บุญอ่อน	10/5 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616979	1703918
2. นางสาวสมร อยู่รอง	31 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616877	1703921
3. นายประเสริฐ ศรีฉ่ำ	183 ม.5 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616860	1703611
4. นายประเสริฐ ไส้ทอง	52/1 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616783	1703524
5. นางกาหลง อยู่แบน	156 ม.9 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616889	1703670
6. นายทรงวุฒิ สังข์รูป	92/1 ม.6 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616899	1703701
7. นายเกริกเกียรติ ภูโพธิ์	12/1 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616937	1703854
8. นายณัฐพล อยู่แบน	22/1 ม.9 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	616913	1703728
9. นางบุญยืน หย่องหยี	126/2 ม.4 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	618511	1701350
10. นางสาวหยุด อยู่แบน	168/1 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	618433	1701387
เกษตรกรขยายผล			
11. นางชนัญชิตา ทองสุขุม	12/1 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	617838	1701370
12. นางณัฐภาววรรณ ทั้งสนธิ์	88/7 ม.3 ต.ท่าฉนวน อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท	617820	1702178

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินของเกษตรกรแต่ละราย

ชื่อ-นามสกุล	PH (1:1)	Total N (%)	EC (1:5) ds/m at 25C	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัส (ppm)	โพแทสเซียม (ppm)
1. นางสาวสมร อยู่รอด	6.49	0.087	0.05	1.74	54	177
2. นางกาหลง อยู่แบน	7.41	0.141	0.17	2.83	12	512
3. นายประเสริฐ ศรีฉ่ำ	6.43	0.129	0.04	2.57	19	149
4. นางสาวหยด อยู่แบน	5.93	0.056	0.04	1.12	43	111
5. นายณัฐพล อยู่แบน	7.55	0.146	0.17	2.91	12	552
6. นางบุญยืน หย่องหทัย	7.60	0.138	0.17	2.75	11	448
7. นายสนธิ บุญอ่อน	6.09	0.051	0.14	1.03	15	55
8. นายเกริกเกียรติ ภูโพธิ์	6.22	0.168	0.17	3.37	15	133
9. นายทรงวุฒิ สังข์รูป	7.10	0.259	0.11	5.18	24	514
10. นางประเสริฐ ไล่ทอง	6.36	0.081	0.16	1.63	38	117
11. นางชนัญชิตา ทองสุ่ม	5.78	0.066	0.04	1.31	19	69
12. นางณัฐภาวรรณ ทั้งสินธุ์	6.81	0.101	0.10	2.01	21	127

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรแต่ละรายใน จ.ชัยนาท

ชื่อเกษตรกร	ค่า pH	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มก./กก.)	โพแทสเซียมที่ แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	อัตราปุ๋ยที่แนะนำ N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัม/ไร่)
1. นางสาวสมร อยู่รอด	6.49	1.74	54	177	20-5-8
2. นางกาหลง อยู่แบน	7.41	2.83	12	512	7-11-8
3. นายประเสริฐ ศรีฉ่ำ	6.43	2.57	19	149	9-5-8
4. นางสาวหยด อยู่แบน	5.93	1.12	43	111	20-5-8
5. นายณัฐพล อยู่แบน	7.55	2.91	12	552	7-11-8
6. นางบุญยืน หย่องหทัย	7.60	2.75	11	448	7-11-8
7. นายสนธิ บุญอ่อน	6.09	1.03	15	55	18-11-25
8. นายเกริกเกียรติ ภูโพธิ์	6.22	3.37	15	133	7-11-8
9. นายทรงวุฒิ สังข์รูป	7.10	5.18	24	514	9-5-8
10. นางประเสริฐ ไล่ทอง	6.36	1.63	38	117	10-5-17
11. นางชนัญชิตา ทองสุ่ม	5.78	1.31	19	69	20-5-17
12. นางณัฐภาวรรณ ทั้งสินธุ์	6.81	2.01	21	127	9-5-8

ตารางที่ 4 ผลผลิต จำนวนฝัก ความชื้น และรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลองใน จ.ชัยนาท

ลำดับ	ชื่อเกษตรกร	ผลผลิต (กก./ไร่)		จำนวนฝัก (ฝัก/ไร่)		ความชื้น (%)		รายได้ (บาท/ไร่)	
		กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี
		เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ
1.	นางสายสมร อยู่รอง	1,320	1,470	10,200	10,300	11.0	11.0	14,560	15,760
2.	นางกาหลง อยู่แบน	2,150	2,220	11,500	11,400	11.3	11.3	17,200	17,760
3.	นายประเสริฐ ศรีฉ่ำ	2,800	2,700	12,200	12,400	11.0	11.2	22,400	21,600
4.	นางสายหยุด อยู่แบน	1,920	2,050	10,700	11,000	11.4	11.7	15,360	16,400
5.	นายณัฐพล อยู่แบน	2,900	3,110	13,400	13,500	11.3	11.7	23,200	24,880
6.	นางบุญยืน หย่องหยี	2,100	2,190	9,200	9,400	17.9	17.9	16,800	17,520
7.	นายสนธิ บุญอ่อน	1,780	1,850	13,600	14,100	11.2	11.3	14,240	14,800
8.	นายเกริกเกียรติ ภูโพธิ์	2,400	2,300	12,600	12,700	10.3	10.4	19,200	21,600
9.	นายทรงวุฒิ สังข์รูป	2,400	2,700	12,300	12,200	11.7	11.1	19,200	21,600
10.	นางประเสริฐ ไส้ทอง	2,000	2,200	10,100	11,700	10.0	11.2	16,000	17,600
11.	นางชนัญชิตา ทองส้ม	2,080	2,120	14,300	15,100	18.0	17.3	16,640	16,960
12.	นางณัฐวารรณ ทั้งสินธุ์	2,530	2,610	13,500	13,300	17.5	17.0	20,240	20,880
เฉลี่ย		2,198	2,293	11,967	12,258	12.7	12.8	17,920	18,947

ตารางที่ 5 ต้นทุน รายได้สุทธิ และ BCR ของเกษตรกรที่เข้าร่วมการทดลองใน จ.ชัยนาท

ลำดับ	ชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
		กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี
		เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ
1.	นางสายสมร อยู่รอง	7,230	6,350	7,330	9,410	2.01	2.48
2.	นางกาหลง อยู่แบน	8,760	8,130	8,440	9,630	1.96	2.18
3.	นายประเสริฐ ศรีฉ่ำ	8,945	7,680	13,455	13,920	2.50	2.81
4.	นางสายหยุด อยู่แบน	7,900	6,850	7,460	9,550	1.94	2.39
5.	นายณัฐพล อยู่แบน	8,720	7,850	14,480	17,030	2.66	3.17
6.	นางบุญยืน หย่องหยี	7,880	7,240	8,920	10,280	2.13	2.42
7.	นายสนธิ บุญอ่อน	7,940	6,740	6,300	8,060	1.79	2.20
8.	นายเกริกเกียรติ ภูโพธิ์	8,300	7,650	10,900	10,750	2.31	2.41
9.	นายทรงวุฒิ สังข์รูป	8,300	7,960	10,900	13,640	2.31	2.71
10.	นางประเสริฐ ไส้ทอง	8,720	7,930	7,280	9,670	1.83	2.22
11.	นางชนัญชิตา ทองส้ม	7,750	6,980	8,890	9,980	2.15	2.43
12.	นางณัฐวารรณ ทั้งสินธุ์	8,620	8,200	11,620	12,680	2.35	2.55
เฉลี่ย		8,255	7,463	9,665	11,217	2.16	2.50

A collage of five photographs showing people receiving rice. Top left: Three people standing outdoors with a bag of rice. Top right: Two people holding a large bag of rice. Bottom left: Two people, one holding a bag of rice. Bottom right: Three people standing outdoors with a bag of rice.

กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

ภาพที่ 4 สุ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 ราย

ภาพที่ 5 ลักษณะฝักของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สุ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 ราย

โครงการวิจัย : การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยีการผลิต

มันสำปะหลังในแหล่งปลูกที่สำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก

การทดลองที่ 1 การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

มันสำปะหลังในกลุ่มชุดดินที่ 56 เขตปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย

1,000-1,200 มิลลิเมตร

หัวหน้าการทดลอง อุกกฤษ ดวงแก้ว

ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วรากรณ์ เรือนแก้ว วาริรัตน์ สมประทุม

รายงานความก้าวหน้า

เกษตรกรเข้าร่วมดำเนินงาน จำนวน 10 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรในพื้นที่ ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท ดำเนินการสุ่มเก็บผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 66/67 จากแปลงเกษตรกร และสัมภาษณ์ต้นทุนการผลิต (ภาพที่ 1) เปรียบเทียบผลผลิต รายได้ และรายได้สุทธิของกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 25.72 28.37 และ 29.42 ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ค่า BCR ของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร (ตารางที่ 1 และ 2) ขณะที่ต้นทุนการผลิตของกรรมวิธีทดสอบมากกว่ากรรมวิธีเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 27.44 ซึ่งมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 99%

ในปี 2567 มีเกษตรกรเข้าร่วมดำเนินการ จำนวน 10 ราย โดยแบ่งเป็นแปลงทดลอง 8 รายๆ ละ 2 ไร่ และแปลงต้นแบบ 2 รายๆ ละ 5 ไร่ ส่งมอบปัจจัยการผลิตตามผลวิเคราะห์คุณสมบัติของดิน (ตารางที่ 3 และภาพที่ 2) ผลผลิตรอดำเนินการเก็บเกี่ยวต้นปี 2568 จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2567 (ภาพที่ 3) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตมันสำปะหลังรวมถึงการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร เรื่องการใช้ปุ๋ยชีวภาพฟิสิกซ์-ทรี มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.67 ระดับมาก ร้อยละ 16.67 - 30 และระดับปานกลาง ร้อยละ 50 - 60

ตารางที่ 1 ข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังใน
จ.ชัยนาท ปี 66/67

ชื่อเกษตรกร	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ผลผลิต (กก./ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)	
	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี	กรรมวิธี
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1. นงคราญ พลนิล	7,724	7,128	4,086	3,556	13,074	11,379
2. เสนอ มณีวงศ์	7,866	6,237	6,180	4,682	18,848	14,279
3. วันเพ็ญ สีนันนา	6,354	5,181	4,838	3,966	16,451	13,484
4. สำราญ นรสิงห์	5,167	3,898	1,937	1,391	7,810	3,754
5. ศักดิ์ชัย เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	8,715	6,344	5,531	4,304	16,317	12,482
6. ประจวบ ประเทืองกุลชัย	7,714	6,249	4,088	3,277	13,491	10,813
7. กฤษฎา ประเทืองกุลชัย	7,358	5,915	3,500	2,723	11,551	8,985
8. บุญส่ง ทังนาค	6,389	4,456	3,200	2,704	9,121	7,706
9. พริ้มล เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	7,526	5,917	4,392	3,340	14,931	11,355
10. วาด มาโต	6,863	4,918	4,800	3,904	14,160	11,517
เฉลี่ย	7,168	5,624	4,255	3,385	13,575	10,576
ผลต่าง	1,543		871		3,000	
T-test	**		**		**	

หมายเหตุ: ** มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99 %

ตารางที่ 2 ข้อมูลรายได้สุทธิ และค่า BCR ระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังใน
จ.ชัยนาท ปี 66/67

ชื่อเกษตรกร	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)		BCR	
	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ	กรรมวิธีเกษตรกร
1. นงคราญ พลนิล	5,350.43	4,251.20	1.69	1.60
2. เสนอ มณีวงศ์	10,981.54	8,041.88	2.40	2.29
3. วันเพ็ญ สีนันนา	10,096.56	8,302.58	2.59	2.60
4. สำราญ นรสิงห์	2,643.39	-143.65	1.51	0.96
5. ศักดิ์ชัย เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	7,601.57	6,138.06	1.87	1.97
6. ประจวบ ประเทืองกุลชัย	5,776.93	4,564.44	1.75	1.73
7. กฤษฎา ประเทืองกุลชัย	4,193.06	3,070.34	1.57	1.52
8. บุญส่ง ทังนาค	2,731.91	3,250.40	1.43	1.73
9. พริ้มล เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	7,405.37	5,438.46	1.98	1.92
10. วาด มาโต	7,297.00	6,598.80	2.06	2.34
เฉลี่ย	6,408	4,951	1.89	1.87
T-test	**			

หมายเหตุ: ** = มีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของแปลงเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังใน จ.ชัยนาท ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ค่าความเป็นกรด -ด่าง (pH)	อินทรีย์วัตถุ (%)	ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มก./กก.)	ปริมาณโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	การใช้ปุ๋ยยูเรีย/แอมโมเนียมฟอสเฟต/โพแทสเซียมคลอไรด์ (75%) (กก.ต่อไร่)
1. นงคราญ พลนิล	7.35	1.07	10	45	31.38-8.7-13.33
2. เสนอ มณีวงศ์	7.21	0.57	10	57	31.38-8.7-13.33
3. วันเพ็ญ สีวันนา	7.03	0.86	7	91	31.38-8.7-13.33
4. สำราญ นรสิงห์	7.49	0.57	19	199	31.38-8.7-13.33
5. ศักดิ์ชัย เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	6.40	0.31	10	36	31.38-8.7-13.33
6. ประจวบ ประเทืองกุลชัย	6.52	0.79	10	49	31.38-8.7-13.33
7. กฤษฎา ประเทืองกุลชัย	6.15	0.71	9	42	31.38-8.7-13.33
8. บุญส่ง ทังนาค	6.12	0.30	3	18	27.98-17.39-26.67
9. พริมล เหลืองรุ่งทรัพย์ (ต้นแบบ)	6.40	0.60	4	37	27.98-17.39-13.33
10. วาด มาโต	6.08	0.46	2	30	27.98-17.39-13.33

ภาพที่ 1 สุ่มเก็บผลผลิต สัมภาษณ์ต้นทุน และข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์จากเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัย

ภาพที่ 2 ส่งมอบปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรที่ร่วมงานวิจัยในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2567

จดหมายข่าว
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5
ฉบับที่ 267 เดือน กรกฎาคม 2567

จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day)

วันที่ 25 กรกฎาคม 2567 นางอรดา มาสรี ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 มอบหมายให้ นายอุกฤษ ดวงแก้ว นักวิชาการเกษตรชำนาญการ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต (Field Day) โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังในแหล่งปลูกที่สำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก โดยมีเกษตรกร ผู้นำชุมชน และผู้สนใจ เข้าร่วมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง จำนวน 30 ราย ณ แปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอนันทบุรี จังหวัดชัยนาท

0-5640-5070 www.doa.go.th/oard5 oard5

ภาพที่ 3 ดำเนินการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2567

โครงการวิจัย : การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อกำหนดเทคโนโลยี
การผลิตอ้อยในแหล่งปลูกที่สำคัญเขตภาคกลางและภาคตะวันตก
การทดลองที่ 1 การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองอ้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย
ในกลุ่มชุดดินที่ 36 เขตปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย 1,000-1,200 มิลลิเมตร
หัวหน้าการทดลอง วรากรณ์ เรือนแก้ว
ผู้ร่วมงาน เครือวัลย์ บุญเงิน วาริรัตน์ สมประทุม อุกกฤษ ดวงแก้ว

รายงานความก้าวหน้า

การพัฒนาและประยุกต์ใช้แบบจำลองพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยในกลุ่มชุดดินที่ 36 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองพืชสำหรับใช้คาดการณ์ผลผลิตของอ้อยที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดชัยนาท และเพื่อยกระดับผลผลิตอ้อย ดำเนินการปี 2567 ในกลุ่มชุดดินที่ 36 จังหวัดชัยนาท โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเป็นแปลงต้นแบบ 5 แปลง พื้นที่ปลูก 3 ไร่ โดยคัดเลือกจากเกษตรกรที่ร่วมดำเนินการทดสอบ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรคนอื่นได้ เก็บตัวอย่างดินตรวจความอุดมสมบูรณ์ของดินในห้องปฏิบัติการ เกษตรกรต้นแบบทำแปลงต้นแบบการผลิต อ้อยโรงงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูก ดูแลรักษาจนเก็บเกี่ยว โดยมีนักวิจัยร่วมเป็นพี่เลี้ยงและดูแล ตลอดการดำเนินงาน จัดเสวนากับเกษตรกรในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 3 ระยะได้แก่ การปลูก การใส่ปุ๋ย การดูแลรักษา และระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยจัดรูปแบบเป็นแปลงสาธิต ให้เกษตรกรเข้ามาเรียนรู้และศึกษาผลงาน ที่พบว่าได้ผลแล้ว ตลอดจนความรู้ด้านอื่นที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษา ประเมินการยอมรับเทคโนโลยีโดยใช้แบบ สัมภาษณ์ของเกษตรกร

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ และพิกัดแปลง ของเกษตรกรที่ร่วมการทดลองใน จ.ชัยนาท

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พิกัดแปลง		พื้นที่
		X	Y	
1. นายสุรัช ทาเอื้อ	111 หมู่ 9 ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	599939	1653718	2 ไร่
2. นางสาวพรพรรณ ไชยสัตย์	114 หมู่ 5 ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	600272	1651243	2 ไร่
3. นายวิโรจ บัวชื่น	109/2 หมู่ 14 ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	600903	1650937	2 ไร่
4. นายชาญชัย พุ่มจำปา	98 หมู่ 9 ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	597291	1654883	2 ไร่
5. นางลำเพย สุดจันทร์พิพัฒน์	38 หมู่ 5 ต.เนินขาม อ.เนินขาม จ.ชัยนาท	595044	1653107	2 ไร่

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในตัวอย่างดินและอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินของเกษตรกรแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตอ้อยในกลุ่มชุดดินที่ 36 จ.ชัยนาท ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ค่า pH	อินทรีย์วัตถุ (%)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มก./กก.)	โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	อัตราปุ๋ยที่แนะนำ N-P ₂ O ₅ -K ₂ O (กิโลกรัม/ไร่)
1. นายสุรชัย ทาเอื้อ	6.68	0.65	5	67	18-9-12
2. นางสาวพรพรรณ ไชยสัตย์	6.79	0.81	11	36	18-9-18
3. นายวิโรจ บัวชื่น	6.27	1.32	25	172	12-9-18
4. นายชาญชัย พุ่มจำปา	7.48	1.17	3	24	12-6-6
5. นางลำเพย สุดจันทร์พิพัฒน์	8.49	0.51	21	199	18-6-6

ตารางที่ 3 ความสูงเฉลี่ยอ้อยของเกษตรกรแปลงต้นแบบแต่ละรายในช่วงเดือนต่างๆ ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ความสูงเฉลี่ย (cm)										
	เมษายน 2566	พฤษภาคม 2566	มิถุนายน 2566	กรกฎาคม 2566	สิงหาคม 2566	กันยายน 2566	ตุลาคม 2566	พฤศจิกายน 2566	ธันวาคม 2566	มกราคม 2567	กุมภาพันธ์ 2567
1. นายสุรชัย ทาเอื้อ	21.93	32.15	49.21	64.25	99.13	135.35	172.50	187.93	210.20	230.25	250.50
2. น.ส.พรพรรณ ไชยสัตย์	20.45	29.52	43.54	47.10	58.33	89.42	108.50	137.59	158.50	185.20	220.80
3. นายวิโรจ บัวชื่น	17.47	25.33	40.62	55.36	74.80	106.25	126.25	148.46	175.50	195.20	235.20
4. นายชาญชัย พุ่มจำปา	28.32	38.10	57.43	79.75	115.47	140.33	185.75	185.20	200.40	225.50	240.80
5. นางลำเพย สุดจันทร์พิพัฒน์	22.83	34.45	45.38	57.42	71.20	102.37	145.50	173.35	180.60	210.20	230.70

ตารางที่ 4 ข้อมูลความยาวลำ เส้นผ่านศูนย์กลางลำ จำนวนข้อ และค่าความหวาน (CCS) ของอ้อยแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตอ้อยในกลุ่มชุดดินที่ 36 จ.ชัยนาท ปี 2567

ชื่อเกษตรกร	ความยาวลำ		เส้นผ่านศูนย์กลาง		จำนวนข้อ		ค่าความหวาน (CCS)	
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1. นายสุรชัย ทาเอื้อ	249.62	244.25	26.85	26.50	23.42	21.90	15.16	14.23
2. นางสาวพรพรรณ ไชยสัตย์	215.75	200.37	26.32	26.10	22.05	21.92	15.27	14.87
3. นายวิโรจ บัวชื่น	230.12	215.12	24.10	22.20	23.12	21.82	13.23	12.80
4. นายชาญชัย พุ่มจำปา	233.75	222.37	26.32	24.77	22.95	21.22	14.52	13.25
5. นางลำเพย สุดจันทร์พิพัฒน์	225.65	216.30	25.20	23.65	23.20	21.65	14.80	14.58
เฉลี่ย	230.97	219.68	25.75	24.64	22.94	21.70	14.60	13.95

ตารางที่ 5 ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ ผลผลิต ต้นทุน รายได้ ผลตอบแทน และ BCR ของอ้อยแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตอ้อยในกลุ่มชุดดินที่ 36 จ.ชัยนาท ปี 2567

รายชื่อเกษตรกร	ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)		รายได้ (บาท/ไร่)		ผลตอบแทน (บาท/ไร่)		BCR	
	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร	ทดสอบ	เกษตรกร
1.นายสุรัชย์ ทาเอื้อ	14.80	14.42	12,450	10,450	20,720	20,188	8,270	9,738	1.66	1.93
2.น.ส.พรพรรณ ไชยสัตย์	12.72	12.05	11,230	10,200	17,808	16,870	6,578	6,670	1.59	1.65
3.นายวิโรจ บัวชื่น	12.93	12.41	11,840	11,320	18,102	17,374	6,262	6,054	1.53	1.53
4.นายชาญชัย พุ่มจำปา	14.72	13.90	12,650	11,840	20,608	19,460	7,958	7,620	1.63	1.64
5.นางลำเพย สุดจันทร์พิพัฒน์	13.84	13.25	10,970	10,260	19,376	18,550	8,406	8,290	1.77	1.81
ค่าเฉลี่ย	13.80	13.20	11,828	10,814	19,322	18,488	7,494	7,674	1.63	1.71

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจในเทคโนโลยีของเกษตรกรแปลงต้นแบบด้านการผลิตอ้อยด้วยเทคโนโลยีการผลิตอ้อยในกลุ่มชุดดินที่ 36 จ.ชัยนาท ปี 2567

รายละเอียดเทคโนโลยี	ความพึงพอใจในเทคโนโลยี (%)				
	ไม่พอใจ	พอใจน้อย	พอใจ	พอใจมาก	พอใจมากที่สุด
1. ปูตามคำวิเคราะห์ดิน ผสมปุ๋ยใช้เอง					
- การผสมปุ๋ยทำได้ง่าย	-	-	-	20	80
- การใส่ปุ๋ยง่ายและสะดวก	-	-	-	40	60
- การลดต้นทุนด้วยปุ๋ยตามคำวิเคราะห์ดิน	-	-	-	-	100
2. ผลผลิตและคุณภาพ					
- ลำใหญ่	-	-	-	-	100
- แดกกอดี	-	-	-	20	80
- ผลผลิตสูง	-	-	-	40	60
- ความหวานสูง	-	-	-	20	80
3. ความพึงพอใจต่อภาพรวมของเทคโนโลยี	-	-	-	20	80

ภาพที่ 1 ส่งมอบปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรต้นแบบที่ร่วมการทดลองในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2566 - 2567

ภาพที่ 2 การเจริญเติบโตของอ้อยจากแปลงเกษตรกรที่ร่วมการทดลองในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2566 - 2567

ภาพที่ 3 สุ่มวัดการเจริญเติบโตของอ้อยในแปลงเกษตรกรที่ร่วมการทดลองในพื้นที่ จ.ชัยนาท ปี 2566 - 2567

ภาพที่ 4 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอ้อยแก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จ.ชัยนาท ปี 2567

เงินรายได้การดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

เงินรายได้การดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

การพัฒนาพันธุ์และนวัตกรรมในการผลิตไข่ผ่าพรีเมียมสำหรับผลิตภัณฑ์โปรตีนเสริมจากพืช
สู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

ผู้รับผิดชอบหลัก

อุกฤษ ดวงแก้ว

รายงานความก้าวหน้า

ดำเนินการสำรวจไข่ผ่า จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ชัยนาท ราชบุรี นครนายก สระบุรี ลพบุรี อุทัยธานี สิงห์บุรี และนครสวรรค์ เก็บตัวอย่างไข่ผ่าและนำส่งห้องปฏิบัติการ จำนวน 13 ตัวอย่าง ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นางสาวกมลวรรณ รุ่งประเสริฐวงศ์ 111 ม.7 ต.กลอนโต อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

พื้นที่ 18 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) จำนวน 20 บ่อ ขนาดบ่อ 1 เมตร จำนวน 4 บ่อ และขนาด 80 เซนติเมตร จำนวน 16 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ไข่ผ่า จากแหล่งธรรมชาติ และมาคัดแยก ทุก 1 สัปดาห์
- การเตรียมบ่อ น้ำหมักปลา 1 ช้อน/1 บ่อ และอยู่ภายใต้หลังคาทึบ
- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์
- การเก็บเกี่ยว 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง และใช้แม่พันธุ์ ครั้งกิโลกรัม/1 บ่อ

ภาพที่ 1 บ่อเพาะเลี้ยงของ นางสาวกมลวรรณ รุ่งประเสริฐวงศ์

2. นางสมจิตร เชียงแก้ว ม.7 ต.กลอนโต อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

พื้นที่ 3 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) จำนวน 3 บ่อ ขนาดบ่อ 1 เมตร

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ไข่นำมาจากแหล่งธรรมชาติ และมาคัดแยก ทุก 1 สัปดาห์
- การเตรียมบ่อ น้ำหมักปลา 1 ช้อน/1 บ่อ และอยู่ภายใต้หลังคาทึบ
- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง และใช้แม่พันธุ์ ครั้งกิโลกรัม/1 บ่อ

ภาพที่ 2 บ่อเพาะเลี้ยงของ นางสาวสมจิตร เชียงเจ้า

3. แหล่งน้ำธรรมชาติ ต.หนองมะโมง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

ภาพที่ 3 แหล่งน้ำธรรมชาติ ต.หนองมะโมง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสิงห์บุรี 223 ม.4 ต.ม่วงหมื่น อ.เมือง จ.สิงห์บุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 60 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 30 เมตร จำนวน 2 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ไข่นำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงไข่นำ ใช้ปุ๋ยคอก

อัตรา 2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พรางแสงด้วยแสลน 50%

- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 0.25 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 4 บ่อเพาะเลี้ยงศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดสิงห์บุรี

5. นางเมธพร เข้มทอง (บ้านสวนหนูดี) 59/1 ม.7 ต.เขาพระ อ.เมือง จ.นครนายก

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 2 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 0.5 เมตร จำนวน 4 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ไข่น้ำนำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ ใช้น้ำปะปาในการเลี้ยง น้ำหมักปลา 1 ช้อนโต๊ะ พรางแสงด้วยแสลน 80%
- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 1 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 5 บ่อเพาะเลี้ยงนางเมธพร เข้มทอง

6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอุทัยธานี 38 ม.8 ต.สะแกกรัง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 800 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 40*20 เมตร จำนวน 1 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ไข่น้ำนำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงไข่ ใช้ปุ๋ยคอก

อัตรา 2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พรางแสงด้วยแสลน 50 %

- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 0.25 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 6 บ่อเพาะเลี้ยงศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอุทัยธานี

7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดชัยนาท 285 ม.5 ต.บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 800 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 40*20 เมตร จำนวน 1 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ใช้น้ำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงไข่ผ่า

ใช้ปุ๋ยคอก อัตรา 2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พรางแสงด้วยแสลน 50 %

- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 0.25 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 7 บ่อเพาะเลี้ยงศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดชัยนาท

8. ร.ต.สุวพล ละม่อม 128/2 ม.1 ต.นายาว อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 10 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 10 ตารางเมตร จำนวน 1 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ใช้น้ำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติไหลมารวมที่บ่อ
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 8 บ่อเพาะเลี้ยง ร.ต.สุวพล ละม่อม

9. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดลพบุรี 99 ม.9 ต.บางगा อ.ท่าเรือ จ.ลพบุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

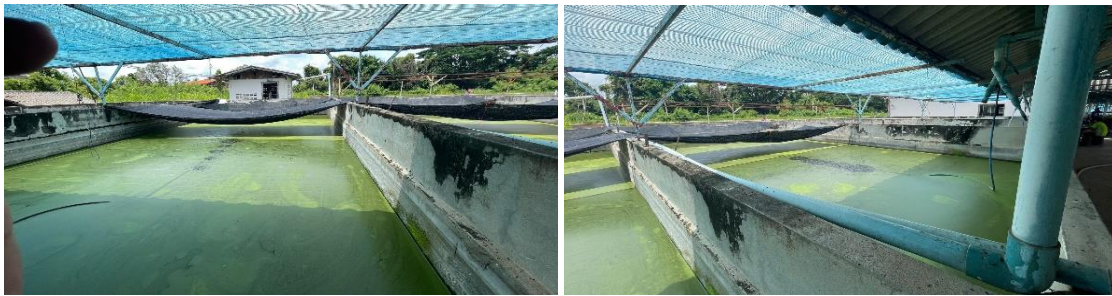
- พื้นที่ 60 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 30 เมตร จำนวน 2 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ใช้น้ำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ สูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการเลี้ยงไข่ผ่า

ใช้ปุ๋ยคอก อัตรา 2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พรางแสงด้วยแสลน 50%

- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 0.25 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 9 บ่อเพาะเลี้ยงศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดลพบุรี

10. แหล่งน้ำธรรมชาติ ต.หนองขาหย่าง อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี
11. แหล่งน้ำธรรมชาติ อ.เมือง จ.นครสวรรค์
12. แหล่งน้ำธรรมชาติ ต.ระบำ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี
13. นางวรรณ เจริญใจ ต.ลาดบัวขาว อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

ข้อมูลแปลงเพาะเลี้ยง

- พื้นที่ 10 ตารางเมตร (พื้นที่ทั้งหมดของแปลงเพาะเลี้ยง) ขนาดบ่อ 0.5 เมตร จำนวน 20 บ่อ

ข้อมูลเทคโนโลยีที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง

- การเตรียมพันธุ์ใช้น้ำมาจากแหล่งธรรมชาติ
- การเตรียมบ่อ ใช้น้ำปะปาในการเลี้ยง
- การจัดการระหว่างเลี้ยง ถ่ายน้ำทุก 2 สัปดาห์ ใช้แม่พันธุ์ 1 กิโลกรัม/ตารางเมตร
- การเก็บ 2 สัปดาห์ เก็บ 1 ครั้ง

ภาพที่ 10 บ่อเพาะเลี้ยงนางวรรณ เจริญใจ

งานวิจัยจากงบประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม

งานวิจัยจากงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับและผลิตภัณฑ์สุขภาพจากส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท
เพื่อการสร้างอัตลักษณ์ การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนขยะให้เป็นศูนย์

ผู้รับผิดชอบหลัก

วราภรณ์ เรือนแก้ว

ผู้ร่วมงาน

วิชา เรื่องกิตติบริบูร

รายงานความก้าวหน้า

โครงการการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับและผลิตภัณฑ์สุขภาพจากส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท เพื่อการสร้างอัตลักษณ์ การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนขยะให้เป็นศูนย์ ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกร ผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวาจังหวัดชัยนาท ระหว่างปี พ.ศ.2566 -2567 โดยเริ่มดำเนินการจัดประชุมชี้แจง โครงการวิจัย ขั้นตอนการร่วมดำเนินงานวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตส้มโอขาวแตงกวา แก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องเทคโนโลยี การผลิตส้มโอให้ได้คุณภาพเพื่อลดผลผลิตไม่ได้คุณภาพ (Zero Waste) การใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ดิน และสิ่งแวดล้อม และการนำระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพืช เพื่อให้ผู้บริหารและเกษตรกรได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำโครงการวิจัย พร้อมร่วมรับฟัง ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย และมอบแนวทางแก่นักวิจัยในการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวา มาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมทำแปลง ต้นแบบได้นำไปปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ได้แก่ แผ่นพับ โปสเตอร์ เว็บไซต์ และ จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร ที่มีเนื้อหาครอบคลุมสำหรับการผลิต ส้มโอขาวแตงกวาชัยนาทให้ได้ปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดมาถ่ายทอดแก่เกษตรกรและ ผู้ที่สนใจในการปลูกส้มโอขาวแตงกวา

วิธีปฏิบัติการทดลอง

1. การพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิต
 - เตรียมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในการทดลองที่ 1 และ 2 มาเชื่อมโยงกับลักษณะ สันฐาน ชื่อเกษตรกร ลักษณะดิน และผลผลิตของสวน
 - ออกแบบสื่อ โดยทำการสร้างหรือออกแบบ Website หรือ Fanpage เพื่อใส่ข้อมูลแปลงปลูกของ เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ GI ชัยนาท
 - จัดทำ QR Code สามารถสร้างจากเว็บไซต์สำหรับสร้าง QR Code ที่เป็นที่ยอมรับ ได้แก่
 - 1) AIS QR CODE (<http://qrcode.ais.co.th/php/newqr-th.php>)
 - 2) Kaywa QR Code (<http://qrcode.kaywa.com/>)
 - 3) GoQR.Me (<http://goqr.me/>)
 - 4) ZXing Project (<http://zxing.appspot.com/generator/>)
 - 5) delivr (<http://delivr.com/qr-code-generator>)
 - 6) QR Stuff (<http://www.qrstuff.com/>)

7) Mobile-Barcodes (<http://www.mobile-barcodes.com/qr-code-generator/>)

- นำแอปพลิเคชันสำหรับอ่าน Qr code หรือ line มาทดสอบการอ่าน Qr code ที่สร้างขึ้น
- ทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เช่น นำ QR Code ไปติดที่ป้ายสวนส้มโอในชุมชนต่างๆ ติดไว้ที่เอกสารแจกฟรี (แผ่นใบปลิว, แผ่นพับ) ติดตามบุทเวลาจัดงานในวันสำคัญ หรือสินค้าต่างๆ เช่น เสื้อ กว้าน นามบัตร กระเป๋า และหน้าเว็บไซต์หน่วยงาน
- ศึกษาเพื่อประเมินด้านเศรษฐศาสตร์ของการใช้ QR Code ติดตามสวนส้มโอ และวางแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และอบรมเผยแพร่องค์ความรู้แก่เกษตรกรเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

2. การเผยแพร่องค์ความรู้และการประเมินประเมินผลการใช้เทคโนโลยี

- คัดเลือกชุมชนเป้าหมาย 1 อำเภอในพื้นที่จังหวัดชัยนาท เพื่อสร้างการรับรู้โครงการพร้อมแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเกษตรกรและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องเทคโนโลยีการผลิตส้มโอให้ได้คุณภาพเพื่อลดผลผลิตไม่ได้คุณภาพ (Zero Waste) การใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ดินและสิ่งแวดล้อม และการนำระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช การแปรรูปผลผลิตเหลือใช้จากส้มโอ การสกัดน้ำมันหอมระเหยอย่างง่ายเพื่อใช้ประโยชน์ทางการค้า ขั้นตอน วิธีการสกัดสาระสำคัญเพื่ออุตสาหกรรม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงการตลาด การแปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากผลผลิตส้มโอ พร้อมสาธิตการใช้ QR Code เพื่อการตรวจสอบผลผลิต
- ทำแปลงต้นแบบ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชและการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาท ในเกษตรกรจำนวน 10 ราย พื้นที่ 20 ไร่ เปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีการวิชาการเกษตรและกรรมวิธีเกษตรกร โดยกรรมวิธีการวิชาการเกษตร มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มโอให้มีคุณภาพลดการสูญเสียผลผลิตส้มโอและเพื่อยกระดับส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท เพื่อการส่งออก โดยการใช้ต้นส้มโอปลอดโรคกรีนนิ่ง การใช้ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต และปุ๋ยชีวภาพไมคอร์ไรซา โดยยึดโยงกับการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย
- คัดเลือกแปลงต้นแบบที่มีศักยภาพ เพื่อใช้เป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชและการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาท จำนวน 1 ศูนย์
- จัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีจากศูนย์เรียนรู้โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม เนื้อหาครอบคลุมเรื่อง การพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาทและการนำไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช และมีแปลงต้นแบบของศูนย์เรียนรู้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง
- ขยายผลและสร้างเครือข่ายเกษตรกรในชุมชน สนับสนุนเกษตรกรที่มาร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ ได้ทดลองใช้การพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาทและให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรในชุมชนและเกษตรกรต้นแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตส้มโอขาวแตงกวา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชในชุมชน
- ร่วมมือกับกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เพื่อขยายผลสู่เกษตรกรทั้งในและนอกชุมชน โดยการดำเนินงานจะเป็นการสร้างการรับรู้โครงการและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเกษตรกร การทำแปลงต้นแบบและศูนย์เรียนรู้ ในแปลงขนาดใหญ่ พื้นที่ 20 ไร่ จำนวนเกษตรกรอย่างน้อย 10 ราย เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ความชำนาญ และความมั่นใจในเทคโนโลยีและเงื่อนไข หรือข้อจำกัดของความสำเร็จของเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร และมีการขยายผล

สู่เกษตรกรรายอื่น โดยเน้นเกษตรกรภายในชุมชนอย่างน้อยร้อยละ 30 โดยใช้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเกษตรกรมีส่วนร่วมจากศูนย์เรียนรู้และแปลงต้นแบบ และมีการขยายผลสู่พื้นที่อื่นด้วย

การบันทึกข้อมูล

- ข้อมูลการผลิตพืชในชุมชนก่อนและหลังการร่วมโครงการ และวันปฏิบัติการต่างๆ
- การนำไปใช้และยอมรับเทคโนโลยี รวมถึงถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างเครือข่ายของเกษตรกร
- ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์
- ความพึงพอใจของเกษตรกร

ผลการวิจัย

จัดประชุมชี้แจงโครงการวิจัย ขั้นตอนการร่วมดำเนินงานวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตส้มโอขาวแตงกวา แก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวาในจังหวัดชัยนาท โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องเทคโนโลยีการผลิตส้มโอให้ได้คุณภาพเพื่อลดผลผลิตไม่ได้คุณภาพ (Zero Waste) การใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อการอนุรักษ์ดินและสิ่งแวดล้อม และการนำระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช เพื่อให้ผู้บริหารและเกษตรกรได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำโครงการวิจัย พร้อมร่วมรับฟังขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย และมอบแนวทางแก่นักวิจัยในการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งคณะผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวา มาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมทำแปลงต้นแบบได้นำไปปฏิบัติจริง เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2566 (ภาพที่ 1)

จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ได้แก่ แผ่นพับ และโปสเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร ที่มีเนื้อหาครอบคลุมสำหรับการผลิตส้มโอขาวแตงกวาชัยนาทให้ได้ปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ประกอบไปด้วย 1. โปสเตอร์ เรื่อง หลัก 3 ถูกในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช 2. โปสเตอร์ เรื่อง โรคกรีนนิ่งในพืชวงศ์ส้ม 3. แผ่นพับ เรื่อง ปุ๋ย (Fertilizer) 4. แผ่นพับ เรื่อง ปุ๋ยชีวภาพไมคอร์ไรซา 5. แผ่นพับ เรื่อง ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต (ภาพที่ 2)

คัดเลือกแปลงเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา จำนวน 10 แปลง เพื่อศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา โดยศึกษาแปลงละ จำนวน 2 ต้น เพื่อบันทึกรายละเอียดลักษณะทางสัณฐานวิทยาเบื้องต้น โดยใช้ตารางเก็บข้อมูลพืชเพื่อการจัดทำระบบฐานข้อมูลพืช: ส้มโอ ของฝ่ายคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร เช่น ลักษณะทรงต้น ดอก ใบ ผล เป็นต้น บันทึกลักษณะเฉพาะอื่นๆ เช่น สีผล สีของเนื้อ (กึ่ง) ความหวาน ความอ่อนนุ่มของผิวเปลือก เป็นต้น มีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อดูคุณสมบัติของดินที่เหมาะสมกับการปลูกส้มโอพันธุ์ขาวแตงกวา

ดำเนินการประสานงานกับเกษตรกรในพื้นที่ผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวาจังหวัดชัยนาท ที่ได้รับการรับรองจากจังหวัดชัยนาทให้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ส้มโอขาวแตงกวาจังหวัดชัยนาท จำนวน 10 ราย เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวา พร้อมทั้งได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินและตัวอย่างใบเพื่อส่งวิเคราะห์

3. ข้อมูลความพึงพอใจเพื่อประเมินผลการใช้เทคโนโลยี

จากการติดตามและประเมินผลการจัดงานฯ สรุปได้ ดังนี้

1) ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์จากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี “โครงการวิจัยการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับและผลิตภัณฑ์สุขภาพจากส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท เพื่อสร้างอัตลักษณ์การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเปลี่ยนขยะให้เป็นศูนย์ ณ ที่ทำการกลุ่มแปลงใหญ่

ส้มโอขาวแตงกวาสรรคบุรี ตำบลแพรศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2567 โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ร่วมงาน จำนวน 100 ราย พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศชาย ร้อยละ 35 เพศหญิง ร้อยละ 65 อายุระหว่าง 1-30 ปี ร้อยละ 17 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 8 อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 10 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 28 อายุระหว่าง 61-90 ปี ร้อยละ 37 การศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 15 ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 5 ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรืออนุปริญญา ร้อยละ 5 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 1 จากแบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมงานทุกคนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ร้อยละ 100

2) การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี “โครงการวิจัย การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับและผลิตภัณฑ์สุขภาพจากส้มโอขาวแตงกวาชัยนาท เพื่อสร้างอัตลักษณ์ การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเปลี่ยนขยะให้เป็นศูนย์” ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมงานตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 ราย ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อฐานการเรียนรู้ของการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี จังหวัดชัยนาท พบว่าผู้เข้าร่วมงานมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 63 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 26 และพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 11

2.2 ความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร เรื่อง การใช้ประโยชน์วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดปริมาณของเหลือทิ้งให้เป็นศูนย์ (Zero Waste) และสร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง พบว่าผู้เข้าร่วมงานมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 60 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 30 และพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 10

2.3 ท่านสามารถนำความรู้จากการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ ไปประยุกต์ใช้กับการผลิตพืชของตนเอง พบว่าผู้เข้าร่วมงานสามารถนำไปปรับใช้ ในระดับมาก ร้อยละ 58 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 35 และไปปรับใช้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7

2.4 การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ ครั้งนี้ท่านคิดว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด พบว่าผู้เข้าร่วมงานคิดว่ามีประโยชน์ในระดับมาก ร้อยละ 73 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 23 และมีประโยชน์ระดับปานกลาง ร้อยละ 4

2.5 ภาพรวมของการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ ครั้งนี้ท่านมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด พบว่าผู้เข้าร่วมงานมีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 73 ค่อนข้างมาก ร้อยละ 23 และพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 4

3) การทำแปลงต้นแบบเกษตรกร จำนวน 10 ราย

3.1 ข้อมูลผลผลิต จากการนำเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตส้มโอขาวแตงกวาของกรมวิชาการเกษตรเข้าไปถ่ายทอดสู่แปลงเกษตรกรเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตส้มโอขาวแตงกวา และลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของตลาด โดยการใช้เทคโนโลยีการใช้น้ำชีวภาพไมคอร์ไรซา ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และการจัดการโรคกรีนนิ่ง ในสวนส้มโอ พบว่าจำนวนลูกต่อต้นของกรรมวิธีทดสอบมีความแตกต่างกันทางสถิติกับกรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 39.9 แต่น้ำหนักต่อลูก และปริมาณผลผลิตต่อไร่ของทั้งสองกรรมวิธีไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่กรรมวิธีทดสอบให้น้ำหนักต่อลูก และปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 15.4 และ 13.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

3.2 ข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ ข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ของเกษตรกรแปลงต้นแบบ จำนวน 10 ราย เปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีทดสอบและกรรมวิธีเกษตรกร พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยของกรรมวิธีทดสอบต่ำกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 35 เป็นผลทำให้รายได้ของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 16.9 เมื่อคิดผลตอบแทนของทั้ง 2 กรรมวิธี พบว่า กรรมวิธีทดสอบให้ผลตอบแทนสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 58.2 และเมื่อเปรียบเทียบค่า BCR (Benefit cost ratio) พบว่า ทั้งสองกรรมวิธีให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 1 คือ เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมในแปลงด้วยกรรมวิธีใดก็สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน แต่กรรมวิธีทดสอบให้ BCR เฉลี่ยสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ร้อยละ 81.1

สรุปผลการทดลอง

1. การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี เกษตรกรร้อยละ 73 มีความพึงพอใจมากต่อการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี และเกษตรกรร้อยละ 58 จะนำองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเอง
2. ผลผลิตส้มโอขาวแตงกวาจากกรรมวิธีทดสอบให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ที่ 1,444 และ 1,275 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.3
3. ผลตอบแทนเฉลี่ยของกรรมวิธีทดสอบสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ที่ 10,732 และ 6,785 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.2

ตารางที่ 1 รายชื่อ ที่อยู่ และพิกัดแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ปี 2566

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	พิกัดแปลง
1. นายแหวน เอี่ยมฉ่ำ	ม.10 ต.แพรภคร์ราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	X:627063 Y:1662785
2. นางมานิจ จันทร	ม.10 ต.แพรภคร์ราชา อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท	X:626286 Y:1662688
3. นายซัชชัย ทับทอง	185 ม.8 ต.นางลือ อ.เมือง จ.ชัยนาท	X:614440 Y:1677085
4. นายวิระศักดิ์ ลามพระยา	22 ม.8 อ.เมือง จ.ชัยนาท	X:614441 Y:1677128
5. นายธงชัย พลับจัน	106 ม.4 ต.สะพานหิน อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท	X:589702 Y:1677781
6. นายต๋อย สุขสำราญ	99/1 ม.6 ต.ศิลาदान อ.มโหมย จ.ชัยนาท	X:616186 Y:1700200
7. นายเรวัตร อินทร์เอม	82/2 ม.6 ต.ศิลาदान อ.มโหมย จ.ชัยนาท	X:616200 Y:1700373
8. นางสาวอมร ศรีบุญนา	134 ม.1 ต.สามง่ามท่าโบสถ์ อ.หันคา จ.ชัยนาท	X:610939 Y:1661882
9. นายทวย มั่นอ่วม	172 ม.4 ต.มะขามเฒ่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท	X:612547 Y:1681563
10. นางทองเลียม เหมือนกรุด	185 ม.10 ต.มะขามเฒ่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท	X:613696 Y:1683937

ตารางที่ 2 จำนวนลูกต่อต้น น้ำหนักลูกต่อต้น และปริมาณผลผลิตต่อไร่ ของกรรมวิธีทดสอบเปรียบเทียบกับกรรมวิธีเกษตรกรของเกษตรกรแปลงต้นแบบ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ปี 2566

ชื่อเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ			กรรมวิธีเกษตรกร		
	จำนวนลูก/ต้น (ลูก)	น้ำหนัก/ลูก (กก.)	ปริมาณผลผลิต/ไร่ (กก./ไร่)	จำนวนลูก/ต้น (ลูก)	น้ำหนัก/ลูก (กก.)	ปริมาณผลผลิต/ไร่ (กก./ไร่)
1. นางสมพิศ ล้ามพระยา	37	1.5	1,200	34	1.4	1,100
2. นายชัยชัย ทับทอง	36	1.6	1,300	23	1.5	1,200
3. นางมานิจ จันกรด	35	1.4	1,750	17	1.2	1,600
4. นางพรพิไล เกล็ดเกษม	24	1.2	1,200	37	1	1,100
5. นายเรวัตร อินทร์เอม	19	1.5	2,000	17	1.3	1,600
6. นายต๋อย สุขสำราญ	19	1.4	1,600	13	1.2	1,200
7. นายทวย มั่นอ่วม	15	1.6	1,200	5	1.5	1,150
8. นายชัยณรงค์ มั่นอ่วม	43	1.5	1,040	16	1.3	1,000
9. นางสาวอมร ศรีบุญนาถ	4	1.7	1,400	3	1.5	1,200
10. นายธงชัย พลับจัน	17	1.6	1,750	13	1.5	1,600
เฉลี่ย	24.9	1.5	1,444	17.8	1.34	1,275
T-test	*	ns	ns	*	ns	ns

หมายเหตุ ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

* มีความแตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

ตารางที่ 3 ต้นทุน รายได้ ผลตอบแทน และ BCR ของกรรมวิธีทดสอบเปรียบเทียบกับกรรมวิธีเกษตรกรของเกษตรกรแปลงต้นแบบ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ปี 2566

ชื่อเกษตรกร	กรรมวิธีทดสอบ				กรรมวิธีเกษตรกร			
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน (บาท/ไร่)	BCR	ต้นทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน (บาท/ไร่)	BCR
1. นางสมพิศ ล้ามพระยา	4,500	15,000	10,500	3.33	7,000	12,000	5,000	1.71
2. นายชัยชัย ทับทอง	5,000	15,625	10,625	3.13	6,500	13,260	6,760	2.04
3. นางมานิจ จันกรด	2,000	7,000	5,000	3.50	3,500	6,500	3,000	1.86
4. นางพรพิไล เกล็ดเกษม	3,200	13,333	10,133	4.17	7,000	12,520	5,520	1.79
5. นายเรวัตร อินทร์เอม	3,230	6,666	3,436	2.06	3,200	6,230	3,030	1.95
6. นายต๋อย สุขสำราญ	2,000	6,000	4,000	3.00	3,500	4,600	1,100	1.31
7. นายทวย มั่นอ่วม	2,500	5,000	2,500	2.00	3,200	4,800	1,600	1.50
8. นายชัยณรงค์ มั่นอ่วม	3,500	18,750	15,250	5.36	5,200	15,600	10,400	3.00
9. นางสาวอมร ศรีบุญนาถ	2,620	15,000	12,380	5.73	5,600	14,320	8,720	2.56
10. นายธงชัย พลับจัน	6,500	40,000	33,500	6.15	9,280	32,000	22,720	3.45
เฉลี่ย	3,505	14,237	10,732	3.84	5,398	12,183	6,785	2.12

ภาพที่ 1 การจัดประชุมชี้แจงโครงการวิจัยแก้ผู้บริหารและเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวา

ภาพที่ 2 เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

ภาพที่ 3 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชและการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาท ปี 2566

ภาพที่ 4 การประชาสัมพันธ์และการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชและการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับมายังผู้ปลูกหรือแหล่งผลิตส้มโอขาวแตงกวา GI ชัยนาท เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2567

งบประมาณจาก
กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(ววน.)

งบประมาณจาก กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

โครงการ 76 จังหวัด 76 โมเดล การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ผู้รับผิดชอบหลัก	วรากรณ์ เรือนแก้ว	วัชร สวรรณ์อาศน์
	อุกกฤษ ดวงแก้ว	วาริรัตน์ สมประทุม
ผู้ร่วมงาน	วิชาญ เรืองกิตติบริบูรณ์	เอี่ยมพร อุ่นแก้ว
	พัชรพงศ์ มาเกต	ญาณิศ ทรัพย์พ่วง

รายงานความก้าวหน้า

กลุ่มวิชาการ ได้ดำเนินโครงการ 76 จังหวัด 76 โมเดล การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท อ่างทอง สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) โดยมีเป้าหมายเพื่อคัดเลือกแปลงเกษตรกรต้นแบบที่มีการสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในพื้นที่ คัดเลือกเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ มีการบริหารจัดการแปลงที่ดีในพื้นที่จำกัด สร้างรายได้สูง และสามารถพัฒนาเป็นโมเดลต้นแบบการผลิตพืช ขยายผลสู่พื้นที่ข้างเคียงและเกษตรกรที่สนใจได้

ผลการดำเนินงานของจังหวัดชัยนาท ได้คัดเลือกเกษตรกร คือ นางพรพิไล เกล็ดเกษตร ที่อยู่ 2/3 ม.7 ต.เทียงแท้ อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอขาวแตงกวา ปี 2566 มีรายได้สุทธิ 180,000 บาท/ไร่/ปี จึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติ “ชัยนาทโมเดลการผลิตส้มโอขาวแตงกวาส่งรายได้สูง” (ภาพที่ 1)

ผลการดำเนินงานของจังหวัดอ่างทอง ได้คัดเลือกเกษตรกร คือ นายสงว นามนท ที่อยู่ 16 ม.7 ต.ไชโย อ.ไชโย จ.อ่างทอง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักสด ปี 2566 มีรายได้สุทธิ 110,818 บาท/ไร่/ปี จึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติ “อ่างทองโมเดลการผลิตข้าวโพดฝักสดสร้างรายได้สูง” (ภาพที่ 2)

ผลการดำเนินงานของจังหวัดสระบุรี ได้คัดเลือกเกษตรกร คือ นางนงคราญ อุทัยแสงสกุล ที่อยู่ ม.1 ต.พุดแดง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี เกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก สมุนไพร และไม้ผล รวม 23 ชนิด ปี 2566 มีรายได้สุทธิ 617,188 บาท/ไร่ จึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติ “สระบุรีโมเดลการผลิตผัก สมุนไพร ไม้ผลผสมผสานคุณภาพ สร้างรายได้สูง” (ภาพที่ 3)

ผลการดำเนินงานของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้คัดเลือกเกษตรกร คือ นางสาวนิภา ชันบุตร ที่อยู่ 44/2 ม. 1 ต.บ้านใหม่ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดข้าวเหนียวและกล้วยหอม ปี 2566 มีรายได้สุทธิ 149,785 บาท/ไร่/ปี จึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติ “อยุธยาโมเดลการผลิตข้าวโพดข้าวเหนียว & กล้วยหอมสร้างรายได้สูง” (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 1 ชัยนาทโมเดลการผลิตส้มโอขาวแตงกวาส่งสร้างรายได้สูง

ภาพที่ 2 อ่างทองโมเดลการผลิตข้าวโพดฝักสดสร้างรายได้สูง

ภาพที่ 3 สระบุรีโมเดลการผลิตผัก สมุนไพร ไม้ผลผสมผสานคุณภาพสร้างรายได้สูง

ภาพที่ 4 อยุธยาโมเดลการผลิตข้าวโพดข้าวเหนียว & ถั่วเขียวสร้างรายได้สูง

ภาคผนวก

ภารกิจและหน้าที่

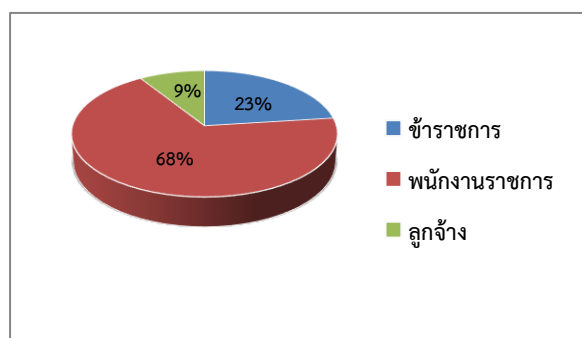
- 1) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาพืช ระบบการปลูกพืช และทดสอบเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ
- 2) ให้คำปรึกษา ประสานงาน และร่วมดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิจัยกับหน่วยงานภายในและภายนอกหน่วยงาน

อัตรากำลัง

อัตรากำลัง ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

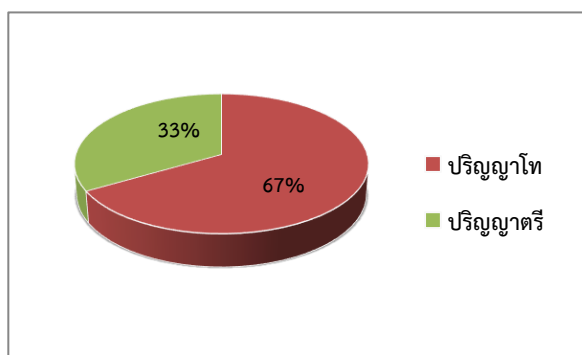
จำนวน 24 อัตรา จำแนกได้ ดังนี้

- ☞ ข้าราชการ 6 อัตรา (23%)
- ☞ พนักงานราชการ 16 อัตรา (68%)
- ☞ ลูกจ้าง 3 อัตรา (9%)

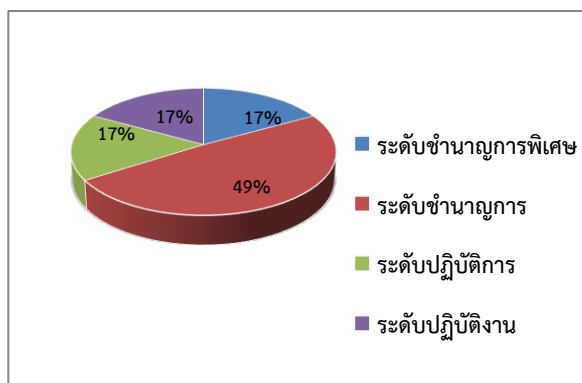
แบ่งตามวุฒิการศึกษาของข้าราชการ ดังนี้

- ☞ปริญญาโท 4 อัตรา (67%)
- ☞ปริญญาตรี 2 อัตรา (33%)

แบ่งตามระดับข้าราชการ ดังนี้

- ☞ระดับชำนาญการพิเศษ 1 อัตรา (17%)
- ☞ระดับชำนาญการ 2 อัตรา (49%)
- ☞ระดับปฏิบัติการ 1 อัตรา (17%)
- ☞ระดับปฏิบัติงาน 1 อัตรา (17%)

อัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการ และพนักงานจ้างเหมา

ข้าราชการ :

นางสาววาริรัตน์ สมประทุม	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ
นางสาววัชรรา สุวรรณอาศน์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายอุกฤษ ดวงแก้ว	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายวรกรณ์ เรือนแก้ว	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นายวรปัญญา สอนสุข	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

พนักงานราชการ :

นางญาณิศา ทรัพย์พ่วง	นักวิชาการเกษตร
นางสาวสุนิศา ฐฤกิจ	นักวิชาการเกษตร
นางเอี่ยมพร อุ่นแก้ว	นักวิชาการเกษตร
นางวิชยา เรืองกิตติบริบูรณ์	นักวิชาการเกษตร
นายพัฐพงศ์ มาเกตุ	นักวิชาการเกษตร
นางศิริลักษณ์ วิวรรณธนาบุตร	นักวิชาการเกษตร
นายฐาปนพงษ์ ตันแทน	นักวิชาการเกษตร
นางสาวจิรนนท์ ประสมเพชรหิรัญ	นักวิชาการเกษตร
นางสาวแสงดาว อยู่เย็น	นักวิชาการเกษตร
นายชูชาติ ศิริพินิต	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวมุกดา ชูชี	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวอาภัสรา สังข์ธูป	เจ้าพนักงานการเกษตร
นางสาวมณฑิรา รัชช์โพธิ์	พนักงานประจำสำนักงาน
นางสาวดลฤดี ผิวเนร	พนักงานประจำสำนักงาน
นางสาวชลธิชา วงษ์ด้วง	พนักงานประจำสำนักงาน

พนักงานจ้างเหมา :

นางโปรย วิญญกุล
นายเกียรติศักดิ์ พรุกราช
นายเอกสิทธิ์ จันทร์อาจ
นายอิทธิพล มุลมี่

056-405-070

<https://www.doa.go.th/oard5/>

oard5@yahoo.com

เลขที่ 552 หมู่ที่ 4 ต.บางหลวง
อ.สรรพยา จ.ชัยนาท รหัสไปรษณีย์
17150